

MINISTERSTVO FINANCÍ

Odbor Rozvoj ICT

Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

9/2017

Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF**

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí, odbor Rozvoj ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Mgr. M. Benda B.A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Ing. Bc. D. Kný,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková,
Mgr. M. Tichá, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

**Evid. číslo periodického tisku:
MK ČR E 18634**

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, odbor Rozvoj ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 29. 9. 2017
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Mgr. M. Benda, B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková, Bc. I. Janoušková,
Ing. Bc. D. Kný, Bc. H. Nováková,
Mgr. M. Tichá, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám zájmové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete dva přehledové články, první se pod názvem „Elektronizace v Estonsku: e-Government, priority estonského předsednictví v digitální oblasti a estcoin“ věnuje aktivitám Estonska v digitální oblasti, jimž přikládá váhu tento stát s nejrozvinutějším systémem e-Governmentu na světě, který zároveň v současnosti předsedá Radě Evropské unie. Zvláštní pozornost je v článku věnována záměru zřídit vlastní kryptoměnu a konceptu tzv. elektronického občanství.

Druhý článek se jmenuje „Desáté výročí od prvních momentů globální finanční krize a rizika současného globálního finančního systému“, a shrnuje články, které se v odborném tisku objevily v souvislosti s tím, že si v letošním roce připomínáme události považované některými ekonomy za počátek globální finanční krize. Neblahé výročí řadu komentátorů vede k srovnáním se současnou situací globálního finančního systému a zamyšlení se nad potenciálními riziky, která by mohla vést k vypuknutí nové finanční krize.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Radi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 29. 8. 2017 – 29. 9. 2017 se tentokrát věnuje tématu:

Zajišťovací příkazy

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématům..... 5

Elektronizace v Estonsku: e-Government, priority estonského předsednictví v digitální oblasti a estcoin.....	5
Desáté výročí od prvních momentů globální finanční krize a rizika současného globálního finančního systému	9

Dokumentace českého a zahraničního tisku..... 15

Daně.....	15
Ekonomické vědy. Ekonomie	28
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	31
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	41
Informatika. Počítače	42
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	43
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	44
Podnik a podnikání.....	45
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	48
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	49
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	49
Právo.....	51
Statistika. Demografie. Sociologie.....	53
Účetnictví	55
Veřejná správa.....	55
Veřejné finance. Rozpočet	57
Zdravotnictví	59
Zemědělství	60
Životní prostředí	60
Životní úroveň	61
Ostatní	62

Přehled nových knih.....67

Elektronizace v Estonsku: e-Government, priority estonského předsednictví v digitální oblasti a estcoin

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 3804, Informační podpora a knihovna

Estonsko bývá označováno za stát s nejrozvinutějším systémem e-Governmentu na světě, tato země zároveň v současnosti předsedá Radě Evropské unie. Z toho důvodu byla jako téma článku zvolena elektronizace v Estonsku. V článku bude charakterizována podoba e-Governmentu v této zemi, budou přiblíženy priority estonského předsednictví v digitální oblasti, a v neposlední řadě bude krátce zmíněno i poměrně aktuální téma – tzv. estcoin.

Elektronizace veřejné správy v Estonsku

Estonskou podobou e-Governmentu, včetně projektu elektronického občanství (*e-Residency*) představeného v roce 2015, se zabývá Gary Anthes v článku ***Estonia: a model for e-Government***¹. Estonská elektronizace veřejné správy je v současné době nejpokročilejší na světě. Stát v roce 2015 poskytoval estonským občanům přibližně 600 elektronických služeb, firmám dokonce 2400 služeb. Elektronizace v Estonsku má relativně dlouhou tradici, již v roce 2002 vznikla elektronická identifikační karta s elektronickým podpisem. Mít tuto kartu je v Estonsku povinné. Karta umožňuje přístup k celé řadě služeb v různých oblastech (mj. ve zdravotnictví, bankovníctví, školství). Používáním elektronických podpisů ročně Estonsko ušetří 500 milionů amerických dolarů. Vyplňování daňového přiznání elektronickou cestou je v Estonsku možné dokonce od roku 2000. Předností estonského e-Governmentu je jeho navázání na páteří systém X-Road. Podle experta citovaného v článku je v mnoha státech problém právě v tom, že řada veřejných institucí provozuje vlastní služby a sbírá svoje data, systémy však nejsou provázané. Vyplňování daňového přiznání je v Estonsku velmi jednoduché, občané mají k dispozici předvyplněný formulář, který mohou upravit. K podání daňového přiznání tak stačí pouze několik kliknutí. V roce 2015 dále země představila koncept elektronického občanství, díky němuž Estonsko očekává nárůst populace během příštích deseti let o více než 600 % (z 1,3 milionu až na 10 milionů). Elektronické občanství je založené na myšlence poskytnout lidem mimo Estonsko „bránu“, která by jim usnadnila zakládání podniků a investování, popř. jim posloužila jako „most“ k dalším zemím Evropské unie. Výzvou je pro Estonsko nicméně otázka bezpečnosti. V roce 2007 veřejnou správu ochromily kyberútoky. Útoky, ze kterých Estonsko obviňovalo Rusko, vedly posléze ke zřízení speciálního centra kyberbezpečnosti při NATO se sídlem v Tallinnu.

Jak vlastně došlo k tomu, že se Estonsko stalo „digitální mocností“, komentuje v příspěvku ***How Estonia became the most modern digital state in the world***² Anna Savina. Estonská vláda se brzy po rozpadu SSSR rozhodla podporovat digitální oblast s cílem snížení nákladů. Estonsko nyní utrácí ročně 60 milionů amerických dolarů na oblast informační společnosti, což je však ve srovnání například se Spojenými státy zanedbatelné číslo – pouze vývoj jediné stránky, healthcare.gov, stál USA 1-2 miliardy dolarů, přičemž služba zpočátku fungovala s řadou chyb. Rusko investovalo více než 20 miliard rublů do programu „Electronic Russia“. Peníze byly utraceny zbytečně – v roce 2010 byl program vyhodnocen jako neúspěšný, téměř nic nebylo realizováno. Estonsko má podle autorky výhodu v tom, že nebyly vytvářeny elektronické služby pro již existující strukturu veřejné správy, ale že systém veřejné správy byl vyvinut od začátku s vizí budoucí elektronizace. Existence elektronického podpisu umožňuje všem občanům rovný přístup k veřejné správě (bez ohledu na místo bydliště trvá například podání daňového přiznání všem stejně dlouho). Estonsko dále upřednostňuje open-source software a produkty vyvinuté místními IT firmami, nemusí platit licenční poplatky velkým nadnárodním firmám. Od 90. let Estonsko také hodně investovalo do digitální gramotnosti

¹ ANTHES, Gary. Estonia: a model for e-Government. *Communications of the ACM*. 2015, **58**(6), 18-20. ISSN 0001-0782. Doi:10.1145/2754951

² SAVINA, Anna. How Estonia became the most modern digital state in the world. In: *Medium.com* [online]. Jan 23, 2016 [cit. 2017-09-05]. Dostupné z: <https://medium.com/@annasavina/how-estonia-became-the-most-modern-digital-state-in-the-world-f77d853aaa6>

obyvatel, nedávno byl dokonce představen návrh, jak vyučovat počítačovou gramotnost u předškoláků. Předností je dále již zmíněná struktura celého e-Governmentu – neexistuje centrální repozitář dat, data jsou sdílěna mezi institucemi, veškeré události (např. žádosti o informace) jsou zaznamenávány.

Aktuální statistiky projektu „e-Estonska“ a další informace a články jsou prezentovány na souvisejícím webu. Vyplnění daňového přiznání trvá 3-5 minut, 95 % všech přiznání je v Estonsku podáváno elektronicky. Elektronizace se projevuje i v oblasti bezpečnosti. Digitalizováno je 95 % dat ve zdravotnictví, k zajištění integrity záznamů a k zaznamenávání přístupů se využívá technologie blockchainu.³

Ačkoli v médiích převažují k tématu elektronizace v Estonsku převážně pozitivní ohlasy, lze nalézt i některé kritické komentáře. Například eurokomisař pro jednotný digitální trh a zároveň bývalý estonský politik Andrus Ansip v březnu poukazoval na některé přetrvávající nedostatky, které Estonsku snižují pozici v evropském Indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI). Ansipův komentář přeložený do angličtiny byl pod názvem **Opinion digest: Why is Estonia a follower in the digital field?**⁴ publikován na webu news.err.ee. Podle eurokomisaře je sice úroveň elektronizace veřejné správy v Estonsku vysoká, totéž se ale nedá říci o podnicích. Při porovnávání digitalizace podniků se Estonsko z celé EU umístilo na 20. místě, ve využívání technologie RFID dokonce až na 25. místě. Pouze elektronizace veřejné správy podle Ansipa nestačí, aby se země stala lídrem v oblasti informační společnosti. Bez dobrého hodnocení e-Governmentu by se zároveň země umístila v žebříčku na horších pozicích.

Další komentář – překlad analýzy estonského politologa Ahta Lobjakase – vyšel na serveru Hlídací pes. V příspěvku **Pokrokové digitální Estonsko: Pravda, nebo jen mýtus a chytrý vládní marketing?**⁵ Lobjakas mimo jiné uvádí, že si estonská vláda nedostatečně připouští obavy spojené s rozvojem digitalizace spravované státem. Projekt elektronického občanství dále brzdí „analogová byrokracie“, k mnoha úkonům (např. založení účtu v estonské bance) je stále nutné zemi navštívit, či mít adresu v Estonsku a mluvit estonsky. Pravdou však je, že Estonsko umí své úspěchy dobře propagovat v zahraničí.

Priority estonského předsednictví v Radě Evropské unie v digitální oblasti

Estonsko převzalo předsednictví v Radě Evropské unie od Malty v červenci letošního roku⁶. Veškeré podrobnosti k programu estonského předsednictví je možné sledovat na speciálním webu **EU2017.ee**. Web je vedle estonštiny přístupný i v angličtině, němčině a francouzštině. Jednou z priorit Estonska je „Digitální Evropa a volný pohyb dat“⁷. Takzvané „digitální předsednictví“ Estonska je založeno na třech pilířích: digitální opatření, digitální akce a digitální dědictví (v angličtině *digital policy, digital events, digital legacy*). Estonsko má v úmyslu podpořit rychlé vyjednání a přijetí různých zákonů a dalších dokumentů v oblasti jednotného trhu a Strategie Jednotného digitálního trhu. Širším cílem je například volný pohyb dat v EU, mezi další témata digitální agendy pak patří „chytrá ekonomika“ (*smart economy*), elektronické obchodování, e-government a důvěra a bezpečnost. Země dále plánuje uspořádat více než 50 akcí, z nichž jednou z nejvýznamnějších je zářijový Digitální summit v Tallinnu. Pod označením „digitální dědictví“ se skrývají dva hlavní cíle: snížit objem papírových dokumentů v předsednických aktivitách a podpořit využívání elektronické identity při práci sekretariátu Rady i předsednictví. Tyto cíle by neměly ovlivnit pouze estonské předsednictví, měly by se promítnout i do průběhu předsednictví dalších zemí v budoucnu. K těmto účelům bylo vyvinuto

³ e-Estonia. *E-estonia* [online]. [2017] [cit. 2017-09-05]. Dostupné z: <https://e-estonia.com/>

⁴ ANSIP, Andrus. Opinion digest: Why is Estonia a follower in the digital field?. In: *News.err.ee* [online]. 13.03.2017 [cit. 2017-09-05]. Dostupné z: <http://news.err.ee/547169/opinion-digest-why-is-estonia-a-follower-in-the-digital-field>

⁵ LOBJAKAS, Ahto. Pokrokové digitální Estonsko: Pravda, nebo jen mýtus a chytrý vládní marketing?. In: *Hlídací pes.org* [online]. 10. února 2017 [cit. 2017-09-05]. Dostupné z: <http://hlidacipes.org/pokrokovye-digitalizovane-estonsko-pravda-nebo-jen-mytus-a-chytry-vladni-marketing/>

⁶ Původně měla Radě Evropské unie předsedat Velká Británie, k tomu ale vzhledem k výsledkům referenda o brexitu nedošlo. Více viz http://www.lidovky.cz/velka-britanie-se-vzda-predsednictvi-evropske-unie-mela-ji-vest-ve-druhe-polovine-2017-gmh-zpravy-svet.aspx?c=A160720_113149_in_zahranici_ele

⁷ EU2017.ee: Programme of the Estonian Presidency of the Council of the European Union. *EU2017.EE* [online]. [2017?] [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: https://www.eu2017.ee/sites/default/files/2017-06/EU2017EE%20Programme_0.pdf

speciální IT řešení „Presidency Gateway“, které zastřešuje různé digitální nástroje, včetně např. repozitáře dokumentů.⁸

V oblasti „volný pohyb dat“ zamýšlí Estonsko například vyjasnit situaci ohledně vlastnictví údajů jiných než osobních (*non-personal data*) a uchovávání a výměnu dat ve veřejném sektoru založit na „principu pouze jednou“ (*once-only principle*). V plánu je také elektronizace ve zdravotnictví. Konkrétní opatření v této oblasti by měla přijít v prosinci na zasedání Rady EPSCO (Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a záležitosti spotřebitelů).

V oblasti chytré ekonomiky Estonsko zdůrazňuje nezbytnost vysokorychlostního připojení k internetu a jeho širokou dostupnost. Estonsko chce urychlit vyjednávání Evropského kodexu pro elektronické komunikace, který byl navržen na podzim loňského roku. Mezi další cíle patří např. pokročit s vyjednáváním tzv. elektronického průkazu služeb.⁹ Na základě tohoto průkazu by poskytovatelům služeb stačilo získat povolení ve svém domovském státě, o povolení v dalších státech by již nemuseli žádat¹⁰. Oblast chytré ekonomiky dále mimo jiné zahrnuje plány na digitalizaci v dopravě či v energetickém sektoru, vznik „chytrých řešení“ vedoucích ke snižování dopadu výroby na životní prostředí či rozvoj digitální gramotnosti.¹¹

V oblasti elektronického obchodování (*e-commerce*) a elektronických služeb je záměrem Estonska dokončit regulaci tzv. geo-blockingu (blokování elektronických služeb pro uživatele z určitých geografických oblastí), pokročit s reformou copyrightu a v neposlední řadě se zabývat zdaněním podniků v digitálním prostředí. Estonsko chce s využitím plánů na vytvoření společného konsolidovaného základu daně z příjmu právnických osob (*Common Corporate Tax Base, CCTB*) znovu otevřít debatu o modernizaci daňových pravidel, tak, aby byly odstraněny mezery stávající legislativy, které některým podnikům umožňují vyhýbat se zdanění. Existence přeshraničních elektronických služeb se však promítá i do daně z přidané hodnoty. Estonsko se bude zabývat DPH u elektronického přeshraničního obchodu i sazbami DPH pro elektronické knihy a publikace.

Vzhledem k úspěšnému provozování e-Governmentu není příliš překvapivé, že je elektronizace veřejné správy jedním z témat, kterému se Estonsko v rámci svého předsednictví věnuje. V současné době již existuje Akční plán EU pro eGovernment na období 2016–2020¹². Estonsko bude pokračovat v implementaci plánu, a bude se mj. snažit zrychlit přijímání elektronické identifikace (eID). V říjnu by mělo dále proběhnout setkání ministrů spojené s vydáním deklarace k e-Governmentu. Kromě toho Estonsko plánuje mimo jiné rozvinout diskuze okolo navrhovaného projektu „Jednotná elektronická brána“ (*Single Digital Gateway*), uspořádat konferenci ve spolupráci s Evropskou komisí na téma informačních systémů v oblasti bezpečnosti potravin, informační technologie budou využity i při ochraně vnějších hranic¹³.

V neposlední řadě se Estonsko zabývá kyberbezpečností – měla by být revidována Evropská strategie pro kyberbezpečnost, měl by být obnoven mandát Agentury Evropské unie pro bezpečnost sítí a informací a budou pokračovat vyjednávání směrnice o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích.¹⁴

⁸ Digital Europe and the Free Movement of Data. *EU2017.EE* [online]. 10/07/2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <https://www.eu2017.ee/news/insights/digital-europe-and-the-free-movement-of-data>

⁹ Digital Europe and the Free Movement of Data, ref. č. 8

¹⁰ EVROPSKÁ KOMISE. Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o právním a operačním rámci pro evropský elektronický průkaz služeb, který se zavádí nařízením ... [nařízení o ESC]. In: *EUR-Lex* [online]. 10.1.2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0823&from=EN>

¹¹ Digital Europe and the Free Movement of Data, ref. č. 8

¹² EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Akční plán EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020: Urychlování digitální transformace veřejné správy. In: *EUR-Lex* [online]. 19. 4. 2016 cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0179&from=EN>

¹³ Digital Europe and the Free Movement of Data, ref. č. 8

¹⁴ Digital Europe and the Free Movement of Data, ref. č. 8

Ve všech zmíněných oblastech se chystá celá řada dalších opatření a jednání, jejichž úplný výčet zde není možný vzhledem k omezenému rozsahu tohoto článku. Vše je však popsáno (v angličtině) na webu estonského předsednictví¹⁵.

Estonská kryptoměna

Na konci srpna proběhla tiskem zpráva, že Estonsko uvažuje o vydání vlastní kryptoměny¹⁶. Myšlenku zřídít tzv. estcoin přibližuje příspěvek *Estonia could offer 'estcoins' to its e-residents*¹⁷. Autor příspěvku Kaspar Korjus je v Estonsku zodpovědný za řízení systému elektronického občanství. Korjus nejprve přibližuje výhody estonského elektronického občanství – podle něj nyní týdně přichází více žádostí o toto občanství, než kolik se v Estonsku narodí dětí. O občanství mají zájem zejména firmy, které nechťejí být při podnikání vázané na určité místo. Rizikem kryptoměn je podle autora možnost jejich zneužití k trestné činnosti (praní špinavých peněz), toto by však odpadlo, pokud by systém čerpal výhody právě z elektronického občanství (vytvořený systém digitálních identit). Nová měna by mohla být nabízena pomocí tzv. primární emise mincí (*initial coin offering, ICO*), přičemž velká část získaných peněz by mohla být spravována formou partnerství veřejného a soukromého sektoru a použita pouze k účelu rozvoje digitálního státu. Estonsko by pak mohlo investovat do dalšího technologického rozvoje. Další část peněz by mohla být použita ve prospěch estonských společností. Pojmenování „estcoin“ však podle autora nemusí být dlouhodobě šťastné, neboť projekt může v budoucnu dalece překračovat hranice Estonska. Autor v článku dále zdůrazňuje, že jde zatím pouze o vizi, jak by estcoin mohl vypadat – nejedná se o žádný konkrétní návrh opatření.

Na informace o možném vzniku estcoinu poněkud skepticky reagovala Izabella Kaminska pro Financial Times ve svém příspěvku *A currency designed for digital nomads*¹⁸. Podle autorky není estcoin skutečnou inovací, spíše jde o způsob, jak posílit konkurenceschopnost Estonska v porovnání s ostatními zeměmi. „Digitální nomádství“ je možné používat za eufemistické označení offshorového finančního systému. Klíčové pro úspěch podobných projektů je podle ní přesvědčit ostatní členské státy Evropské unie, že projekt není v rozporu s unijními předpisy. Kromě toho by se na kryptoměnu nevztahovala měnová ani dluhová pravidla, stát by se tedy vydáním vlastní měny vyhýbal unijním regulacím. Podle autorky neexistuje důvod, proč by Estonsko o vydání vlastní kryptoměny nemohlo přemýšlet, je ale otázkou, zda je vydání takové měny v praxi reálné, tak, aby byl projekt v souladu s právním rámcem EU. Pouhé označování estcoinu jako „inovace“ (snaha autora myšlenky odvést pozornost od dalších aspektů zvažovaného projektu) ostatní neoklame.

V tomto článku byly představeny různé zdroje, které se věnují využívání digitální sféry v Estonsku. Pro úplnost je nicméně nutné dodat, že jde o výběr zdrojů – k tématu se průběžně objevuje řada článků v denním tisku i v odborných zdrojích, vznikají také např. diplomové práce, porovnávající e-Government v různých zemích s Estonskem. V článku byl dále zmíněn index DESI – Česká republika se v tomto žebříčku letos umístila na 18. místě a jak je zmíněno v komentářích k výsledkům, rezervy má Česko zejména v oblasti e-Governmentu¹⁹. Příklad Estonska by tedy mohl posloužit Česku i jako určitá inspirace.

¹⁵ Digital Europe and the Free Movement of Data, ref. č. 8

¹⁶ K související terminologii (definice kryptoměny a jiných používaných označení) viz článek Otakara Schlossbergera „Economic and Legal Aspects of Electronic Money“ v č. 1/2016 časopisu Acta VŠFS. Článek je dostupný na adrese: <http://www.vsfs.cz/periodika/acta-2016-1.pdf>

¹⁷ KORJUS, Kaspar. Estonia could offer 'estcoins' to e-residents. In: *Medium.com* [online]. August 22, 2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <https://medium.com/e-residency-blog/estonia-could-offer-estcoins-to-e-residents-a3a5a5d3c894>

¹⁸ KAMINSKA, Izabella. A currency designed for digital nomads. In: *FT.com* [online]. August 30, 2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/32233b44-8ca1-11e7-a352-e46f43c5825d>

¹⁹ EVROPSKÁ KOMISE. Digital Single Market: Czech Republic. *European Commission* [online]. [2017] [cit. 2017-09-05]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/czech-republic>

Desáté výročí od prvních momentů globální finanční krize a rizika současného globálního finančního systému

Ing. Bc. Daniel Kny

Oddělení 3804, Informační podpora a knihovna

Zatímco ze světové ekonomiky přicházejí vesměs optimistická data, vstupujeme do období, v němž si můžeme hned při několika příležitostech připomínat desáté výročí vypuknutí poslední globální finanční krize. V této souvislosti vychází celá řada ekonomických komentářů, přičemž za povšimnutí stojí i současný stav bádání ekonomů nastíněný v odborných časopiseckých článcích. Po stručném představení průběhu a možných příčin finanční krize je v tomto článku věnována pozornost zejména potenciálním rizikům současného globálního finančního systému, která by mohla vést k vypuknutí finanční krize nové. Diskutována přitom bude otázka, do jaké míry hrozí v dohledné době opakování finanční krize. Jaká lze v této souvislosti identifikovat rizika? Existují zde nějaké analogie v porovnání se situací před finanční krizí z roku 2007-2008? Co se od té doby změnilo a činí současnou situaci unikátní? Co zůstává stále stejné?

Colin Barr v článku „*Aug. 9, 2007: the day the mortgage crisis went global*“²⁰ označuje za počátek globální finanční krize krok francouzské banky BNP Paribas, jež 9. srpna 2007 zmrazila své tři investiční fondy s odůvodněním, že nedostatečný objem obchodování s rizikovými cennými papíry neumožňuje jejich adekvátní ocenění. V důsledku toho došlo k znehybnění dluhopisového trhu a k okamžité reakci centrálních bank vedených ECB, která poskytla injekci likvidity ve výši 95 mld. eur.²¹ Pouze pár jednotlivců v té době dokázalo odhadnout rozsah blížící se katastrofy. Podle Colina je však dnes již všeobecně uznáváno, že finanční sektor byl nadměrně zadlužen, trh s hypotékami ve Spojených státech byl přesycen půjčkami, které nemohly být splaceny, a že investoři a finanční instituce po celém světě platili příliš vysoké ceny za cenné papíry s vysokým ratingem, které však byly ve skutečnosti extrémně riskantní.

Za poněkud arbitrární označuje uvedené datum Martin Sandbu ve svém článku „*Ten years on: anatomy of the global financial meltdown*“²², když zmiňuje událost z 22. června 2007, kdy Bear Stearns musely zachránit dva hedgeové fondy, které vykazovaly vysoké ztráty v souvislosti s hypotečními cennými papíry. Následně došlo k rychlému zhoršení tržní hodnoty řady finančních produktů. Za povšimnutí stojí taktéž již duben 2006, kdy ceny nemovitostí v USA dosáhly svého vrcholu a následoval nebyvalý a nečekaný pokles. Ten vedl k rozhodnutí Bear Stearns, které znamenalo první jasné uznání, že aktiva, do kterých fondy investovaly, měly mnohem menší hodnotu, než si téměř všichni mysleli, a odhalen tak byl problém solventnosti. Krok BNP Paribas pak představuje další fázi, kdy se problém solventnosti proměnil v problém likvidity. V této fázi se již nervózní investoři (nejistí tím, kdy a kde ztráty vzniknou) předhánějí v tom, kdo bude první a schová se do bezpečí dříve, než peníze dojdou. Výše zmíněná data a s nimi spojené fáze představují podle Sandbu typické schéma dluhové krize, které odhaluje i její podstatu. Tu tvoří dva elementy. Prvním je přizpůsobení očekávání ohledně toho, jaká ekonomická hodnota se pohybuje kolem nás, a obzvláště uvědomění účastníků trhu, že je nedostatečnou pro splacení všech závazků nashromážděných v období boomu. Druhým je rychlé šíření nejistoty napříč sítí krátkodobých finančních prostředků, které si finanční instituce poskytují mezi sebou. Čím dříve se tedy ztráty vykrystalizují, tím lépe, což podle Sandbu představuje poučení z krize, avšak vyžaduje obtížná politická rozhodnutí.

²⁰ BARR, Colin. Aug. 9, 2007: the day the mortgage crisis went global. In: *WSJ.com* [online]. August 9, 2017, 6:46 am [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/aug-9-2007-the-day-the-mortgage-crisis-went-global-1502271004>.

²¹ Viz poznámku 16.

²² SANDBU, Martin. Ten years on: anatomy of the global financial meltdown. In: *FT.com* [online]. August 9, 2017, 1:46 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a7547254-7c37-11e7-9108-edda0bbc928#myft:list:page>.

John Authers a Alan Smith ve svém komentáři „*The warnings from history that Wall Street ignored*“²³ odmítají myšlenku, že dluhovou krizí, která se začala rozvíjet v létě roku 2007, nebylo možné předvídat. Uvádí přitom historické příklady předkrizového vývoje od tulipánové horečky přes infrastrukturní inovace 19. století, bubliny 20. století až k situaci na trhu nemovitostí ve Spojených státech před globální finanční krizí. Za společné prvky spekulativních bublin označují příchod vzrušující a převratné technologie, kterou je obtížné ocenit v krátkém období a jejíž dlouhodobá hodnota je nejistá, trhy bohatě zásobené likviditou tak, že akcie a další cenné papíry mohou rychle měnit majitele, a poskytování levných úvěrů k příslušným platbám. Novinkou krize z roku 2008 byl podle Autherse a Smitha její vskutku globální charakter, přičemž finančníci měli být jasně v pozoru před vznikající mezinárodní bublinou na základě toho, jak začaly být dříve od sebe velmi odlišné trhy synchronizovány, a byly tak pozorovatelné „perverzní“ korelace mezi komoditami, měnami, akciemi a dluhopisy napříč geografickými hranicemi. Autoři se v závěru svého článku ptají, jak je možné, že byli regulátoři, politici, banky a investoři tak nepřipraveni, když krize plně propukla, ačkoliv bylo již v srpnu 2007 zřejmé, že finanční systém je v situaci vážného rizika příchodu finanční krize. Za pozdní rozpoznání vážnosti situace rovněž konkrétně Fed kritizuje Karen Maley v článku „*Anniversary Yellen would rather forget*“.²⁴

V souvislosti s globální finanční krizí došlo taktéž k publikaci značného množství článků v odborných ekonomických časopisech. Karyn L. Neuhauser v článku „*The global financial crisis: what have we learned so far?*“²⁵ přináší přehled hlavních zjištění, se kterými přišla odborná literatura ohledně globální finanční krize. Dochází k závěru, že za hlavní příčiny krize lze označit bublinu na trhu nemovitostí, která byla zčásti způsobena zvýšeným úvěrováním rizikových hypoték a modelem „originate-to-distribute“ (OTD), jenž výrazně závisel na schopnosti původců sekuritizovat půjčky, a selhání ratingových agentur při správném posuzování rizika hypotečních cenných papírů (MBS) a zajištěných dluhových obligací (CDO). V důsledku prasknutí této bubliny došlo ke krachu Bear Stearns a Lehman Brothers následovaném řadou dalších krachů v souvislosti s nedostatečnou likviditou na trzích a se zvýšeným rizikem protistrany. Tyto události vyvolaly propad cen bankovních akcií a prudké omezení bankovního úvěrování, což vedlo ke smrštění investic firem. Regulátoři v USA na situaci reagovali bezprecedentním snížením úrokových sazeb a enormní rekapitalizací finančního systému z peněz daňových poplatníků. Tato opatření podle Neuhauserové pravděpodobně umožnila Spojeným státům vyhnout se opakování Velké deprese a místo ní došlo pouze k poněkud mírnější Velké recesi. Nabila Nisha v odborném článku „*Global financial crisis: exploring the special role of U.S. banks and regulations*“²⁶ označuje za příčinu globální finanční krize zapojení bank do aktivit spjatých s rizikovými hypotékami, k čemuž vedly procesy deregulace, technologického pokroku, konsolidace a konkurence, sekuritizace a finanční inovace. Autorka zdůrazňuje potřebu zvýšené regulace a zkoumá její dopady na bankovní sektor.

V souvislosti s desetiletým výročím prvních projevů globální finanční krize se současné kondici globálního finančního systému věnuje Gillian Tett v článku „*The next crash risk is hiding in plain sight*“.²⁷ Podle ní se nezdá, že by současný finanční systém čelil bezprostřední hrozbě nějaké tikající bomby. Západní banky jsou dobře kapitalizované, regulátoři jsou v pozoru, globální ekonomika roste a centrální banky poskytují měnovou podporu. Nicméně špatnou zprávou je právě to, že současné zaplavení finančního systému likviditou vede ke shovívavosti, a to nejen ohledně nebezpečí zjevně rizikových investic, ale i ohledně rizik „bezpečných“ aktiv. Argumentace autorky je založená na

²³ AUTHERS, John; SMITH, Alan. The warnings from history that Wall Street ignored. In: *FT.com* [online]. August 6, 2017, 7:00 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/1762413e-76df-11e7-a3e8-60495fe6ca71#myft:list:page>.

²⁴ MALEY, Karen. Anniversary Yellen would rather forget. *The Australian Financial Review*. June 26, 2017. Dostupné též z: <http://search.proquest.com/docview/1913129716?accountid=45378>.

²⁵ NEUHAUSER, Karyn L. The global financial crisis: what have we learned so far? *International Journal of Managerial Finance* [online]. 2015, 11(2). Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/IJMF-02-2015-0014>.

²⁶ NISHA, Nabila. Global financial crisis: exploring the special role of U.S. banks and regulations. *International Journal of Banking, Risk and Insurance*. 2016, 4(1). Dostupné též z: <https://search.proquest.com/docview/1845229825?accountid=45378>.

²⁷ TETT, Gillian. The next crash risk is hiding in plain sight. In: *FT.com* [online]. August 10, 2017, 6:32 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a859449e-7daf-11e7-ab01-a13271d1ee9c#myft:list:page>.

přehledu různých krizí, jež byly vyvolány poměrně málo známými, údajně bezpečnými a „nudnými“ finančními nástroji. Tímto způsobem si všímá i současného boomu v oblasti „burzovně obchodovaných fondů“ (ETF). Podíl pasivních a kvantitativních investorů v rámci odvětví řízení vlastního kapitálu v USA tak vzrostl za posledních deset let z 30 % na 60 %. To potenciálně mění tržní toky nepředvídatelným způsobem, kterému investoři ani regulátoři zcela nerozumí, a vytváří některé tajuplné finanční produkty (např. „Inverse Vix“, který těží z nízké volatility na trzích). Tett připomíná také situaci na trhu se státními dluhopisy USA, jejichž cena je vysoká a výnosy nízké. Cítuje přitom slova Alana Greenspana, který varuje před bublinou na tomto trhu a před možným rychlým zvýšením reálné dlouhodobé úrokové míry. To by mohlo vyvolat nečekané řetězové reakce v portfoliích dluhopisů a derivátů, jimiž disponují investoři, banky a pojišťovny. Tett netvrdí, že by tyto hrozby byly nutně bezprostřední nebo pravděpodobné, ale vyzývá k neustálému kritickému přehodnocování našich předpokladů, zvláště u zdánlivě nudných zákoutí finančního systému.

Článek „*Next global financial crisis to hit with a 'vengeance', warns BIS*“²⁸ onlinové verze britského deníku Daily Telegraph rozebírá varování před riziky současného finančního systému, se kterými přišla Banka pro mezinárodní platby (BIS). Globální ekonomika je podle ní chycena v trvalé pastí finančních cyklů střídajících se bublin a jejich splasknutí. S růstem míry zadlužení je tato deformovaná struktura čím dál tím více nebezpečná. BIS varuje, že současná fáze nestabilního cyklu může skončit stejně výbušným způsobem jako v roce 2008 na rozdíl od obecně sdíleného přesvědčení, že se jednalo pouze o událost, která nastane jednou za sto let a je způsobena spekulanty. Zkouškou pro finanční systém bude zrychlení tempa zpříšňování měnové politiky ze strany Fedu vzhledem k tomu, že desetiletí velmi uvolněné měnové politiky snižovalo náklady na dluhovou službu a maskovalo rizika. Normalizace měnové politiky tak může spustit či zvýraznit splasknutí finančních bublin ve zranitelnějších státech, protože zvýšení sazeb ze strany Fedu povede ke snížení dolarové likvidity v globálním finančním systému a ke zvýšení úvěrových nákladů po celém světě. Gradualistická měnová politika však není řešením pro centrální banky, protože by jen podpořila další hromadění dalších rizikových investic. Navíc deflační tlaky technologií a globalizované pracovní síly mohou způsobit, že se problémy ve finančním systému projeví ještě před tím, než z míry inflace vyplynou obvyklé varovné signály.

Rizika pro jednotlivé země BIS měří pomocí indikátoru, jenž ukazuje, jak moc se růst zadlužení liší od průměrného trendu v minulosti. Tzv. mezery dluhu vůči HDP (credit-to-GDP gaps) signalizují zvýšená rizika celé řady rozvíjejících se ekonomik. Ve většině případů tato mezera dluhu koresponduje s výraznými mezerami nemovitostních cen. Při výrazném růstu úrokových sazeb by se do značných problémů mohl dostat především Hongkong, Čína a Kanada. V části Asie bankovní systém připomíná situaci v Americe a Evropě v roce 2008, v Kanadě pak panuje značný boom na trhu s nemovitostmi. Zvýšení úrokových sazeb ze strany Fedu může zúžit manévrovací prostor Číny a donutit ji ve snaze stabilizovat jüan k procyklickému zpříšňování hospodářské politiky a rozpoutat tak úvěrovou krizi. Ačkoliv se BIS nepouští do explicitního sporu s Fedem, obě instituce vycházejí z odlišných předpokladů týkajících se současné světové ekonomiky. Zatímco Fed stále vychází z logiky Phillipsovy křivky, která zjednodušeně znázorňuje, že v situaci plné zaměstnanosti a uzavření mezery produktu dochází k růstu mezd a ke vzniku mzdově-inflační spirály, na kterou pak centrální banky reagují zvýšením úrokových sazeb (vedoucím k předvídatelné recesi), BIS zdůrazňuje již výše zmíněné deflační tlaky globalizace. Měnové stimuly tak podle ní nekončí rostoucí inflací, ale projevují se místo toho bublinami na trzích s cennými papíry, což končí finanční krizí. Jeden z indikátorů možné finanční krize, Schillerův poměr ceny k zisku, se v současnosti blíží 30, což je dvojnásobek jeho mediánu za posledních 130 let. BIS implicitně kritizuje centrální banky z jejich asymetrické reakce v různých fázích cyklu. Boomy netlumí, zatímco při splasknutí bublin vstupují s maximálním stimulem. Nejen že tedy nedochází k schumpeteriánskému pročištění trhu, ale vznikají i mezičasové nerovnováhy, kdy je prosperita získávána z budoucnosti a s každým cyklem se snižují reálné úrokové míry, aby systém zůstal pohromadě. Tento vývoj má své limity a jediným řešením podle BIS je zvýšení produktivity a reforma fiskálních politik směrem od spotřeby k investicím.

²⁸ EVANS-PRITCHARD, Ambrose. Next global financial crisis to hit with a 'vengeance', warns BIS. In: *Telegraph.co.uk* [online]. June 25, 2017, 11:31 am [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/business/2017/06/25/next-global-financial-crisis-hit-vengeance-warns-bis/>.

Rovněž Martin Sandbu v článku „*The credit crisis did not lead to deleveraging*“²⁹ upozorňuje na skutečnost, že globální finanční krize nevedla ke snížení zadlužení. Podíl dluhu (soukromého a veřejného) vůči HDP vyspělých ekonomik zůstal zhruba stejný jako v roce 2009. Jeho struktura se ovšem změnila s rostoucím podílem veřejného dluhu (ve snaze zmírnit šok agregátní poptávky) a s klesajícím podílem dluhu soukromého. V případě rozvíjejících se ekonomik však podíl dluhu na HDP od roku 2008 vzrostl velmi výrazně, což znamená, že v celosvětovém měřítku se tento ukazatel i nadále zvyšuje. Sandbu přitom za příčinu globální krize (před deseti lety) považuje enormní akumulaci dluhu v bohatých zemích.

Situaci v Číně se věnuje celá řada dalších článků. Komentář Gabriela Wildaua a Dona Weinlanda „*China debt load reaches record high as risk to economy mounts*“³⁰ zvažuje dva scénáře, ke kterým by mohl vést zrychlený růst čínského zadlužení. Buď může vést k finanční krizi, nebo k dlouhodobému zpomalení růstu HDP (po vzoru Japonska v 90. letech). Podle odborníků je složité produktivně využít takové množství kapitálu v krátkém období v podmínkách omezeného počtu ziskových projektů v daném čase. S klesajícími výnosy pak hrozí riziko vyššího počtu ztrátových úvěrů. Celkový čínský dluh zároveň vzrostl na rekordních 237 % HDP, což dalece převyšuje průměr ostatních rozvíjejících se zemí. Jonathan Anderson je zastáncem prvního scénáře vývoje, kdy o blížící se finanční krizi svědčí rostoucí závislost úvěrování na krátkodobých finančních prostředcích získaných na základě prodeje tzv. produktů řízení majetku (wealth management products – WMP) místo stabilních vkladů. Takový způsob financování se však velmi rychle může stát nemožným, pokud vzroste množství krachů a s tím spojená nervozita.³¹ Naopak Michael Pettis předpokládá spíše zpomalení růstu po vzoru japonského scénáře ztracené dekády pomalého růstu a deflace. Čínská centrální banka totiž může odvrátit finanční krizi zaplavením bankovního systému dostatkem likvidity i v případě prudkého nárůstu nesplacených půjček. Z nákladů finanční tísně dopadajících na úvěrované firmy (mj. rostoucí množství výpovědí zaměstnanců migrujících k finančně silnějším firmám, vyšší finanční náklady na kompenzaci zvýšeného rizika krachu, požadavky od nervózních dodavatelů na okamžité platby, ztráta zákazníků, kteří nevěří, že firma přežije a bude moci poskytnout služby spojené s prodejem) však vyplývá zpomalení hospodářského růstu. Řada ekonomů se obává, že současná vysoká míra zadlužení může v Číně vést k „rozvahové recesi“, kdy konvenční měnová politika ztrácí svou efektivnost, protože se firmy zaměřují na splácení dluhů a odmítají si půjčovat i při velmi nízkých úrokových sazbách.

V newsletteru WSJ „*Creighton's take: why Summers questions the Fed's stress tests*“³² je komentován pohled bývalého ministra financí USA Lawrence Summerse na americký finanční systém, o jehož kondici podle něj poskytují zátěžové testy Fedu zkreslený obrázek. Summers navrhuje alternativní ukazatele pro měření zdraví bank (ceny akcií, opcí či swapů úvěrového selhání), podle nichž jsou banky výrazně rizikovější než před globální finanční krizí. Vyzývá tedy regulátory, kteří se při zátěžových testech řídí především požadavky kapitálové přiměřenosti, k většímu využití tržních cen. Summersův příspěvek do debaty o finanční regulaci využívá také Greg Ip v článku „*Future of banking looks dark - why that's a problem*“.³³ Ačkoliv banky podle něj díky silnějším polštářům proti špatným půjčkám a rozsáhlým pravidlům omezujícím rizika nepředstavují zdroj potíží, lze situaci

²⁹ SANDBU, Martin. The credit crisis did not lead to deleveraging. In: *FT.com* [online]. August 11, 2017, 6:00 am [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/8bdb3458-7dff-11e7-9108-edda0bc9c928#myft:list:page>.

³⁰ WILDAU, Gabriel; WEINLAND, Don. China debt load reaches record high as risk to economy mounts. In: *FT.com* [online]. April 24, 2016, 7:41 am [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/acd3f2fc-084a-11e6-876d-b823056b209b#myft:list:page>.

³¹ K WMP a dalším problémům čínské ekonomiky viz též THE WALL STREET JOURNAL. China's growing credit risk. In: *WSJ.com* [online]. September 19, 2016, 7:30 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/chinas-growing-credit-risk-1474327855>.

³² THE WALL STREET JOURNAL. Creighton's take: why Summers questions the Fed's stress tests. In: *WSJ.com* [online]. September 23, 2016, 6:45 am [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/creightons-take-why-summers-questions-the-feds-stress-tests-1474627558>.

³³ IP, Greg. Future of banking looks dark - why that's a problem. In: *WSJ.com* [online]. October 12, 2016, 6:21 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/future-of-banking-looks-dark-why-thats-a-problem-1476292425>.

vnímat skeptičtější perspektivou burzovního trhu. Z tržního ohodnocení bank lze odvodit, že jsou stěží schopny vydělat víc, než kolik je stojí finanční prostředky od investorů. Takový sektor ekonomiky se pak podle Ipa nutně musí zmenšovat. Cituje přitom slova rakouského ministra financí Hanse Jörga Schellinga, jenž situaci označuje spíše za krizi profitability než krizi bankovní. Ze Summersovy argumentace Ip vyzdvihuje skutečnost, že dnešní trhy považují poloviční ztrátu tržní hodnoty bank za pravděpodobnější než před krizí. Zčásti to lze připsat novým regulacím a vede to k paradoxnímu důsledku, kdy pravidla určená k zajištění stability bank mohou prostřednictvím ohrožení jejich dlouhodobé životaschopnosti dosáhnout opačného výsledku.

Souvisejícím tématem přitom je vztah investorů k nekonvenčním měnovým politikám centrálních bank, kterému se věnuje Richard Barley v článku „**Central banks and markets: mind the confidence gap**“.³⁴ Kromě již výše zmíněného vlivu kvantitativního uvolňování na nafukování bublin na trzích s cennými papíry zejména poukazuje na poněkud obezřetný postoj investorů k takové měnové politice. Barley tvrdí, že obvyklý vztah, kdy centrální banky krotily iracionální nadšení investorů, se otočil, a dochází k závěru, že čím déle bude nekonvenční měnová politika pokračovat, tím méně důvěry mezi investory bude vyvolávat. Zároveň však v článku „**Fear persists even 10 years after crisis**“³⁵ Barley dodává optimistický závěr, že do chvíle, kdy přetrvávají obavy z finanční krize v tržní psychologii, existuje menší riziko lehkomyšlného investičního rozhodování. Teprve až tato tržní psychologie zmizí, nastane čas se reálně obávat finanční krize. Již méně optimisticky vyznívá text Johna Autherse „**Number games: was 666 low enough in 2009?**“³⁶ kde na základě zkušeností z minulých krizí a řady ukazatelů dovozuje, že dno, kterého dosáhly burzovní indexy (konkrétně S&P 500) v roce 2009 nebylo adekvátně hluboké. „Předčasné“ odrazení ode dna pak připisuje měnové politice Fedu a vyvozuje z toho podstatnou roli vývoje měnové politiky pro hrozbu případné další finanční krize.

Rozsáhlý komentář ohledně současných rizik finanční krize „**The perils of calling the peak of the equities bull run**“³⁷ publikoval Dan McCrum. Na jedné straně cituje Bena Inkera, investora známého pro předvídaní minulých tržních bublin, který současný vývoj na trzích považuje za odlišný právě ve srovnání s minulostí. Na straně druhé McCrum uvádí, že se oblíbený dlouhodobý ukazatel srovnávající hodnotu burzovního trhu s průměrnou velikostí korporátních zisků v průběhu poslední dekády výrazně nachází v číslech svědčících o bublině. Následně dochází k průběžnému závěru, že samotné vysoké ceny cenných papírů zvyšují pravděpodobnost propadu trhu, avšak nejsou postačující podmínkou. Ve stabilním ekonomickém prostředí tak mohou období nízké volatility, kdy burzovní indexy vykazují malé pohyby v rámci jednotlivých dní, trvat roky. Co by však finanční krizi spustit mohlo, je nějaký typ šoku. Mezi nejčastější příčiny inflace v poválečném období přitom patřily cenové šoky a snaha centrálních bank zpřísnit měnovou politiku, aby se inflace nevymkla kontrole. Mezi potenciálními šoky v současné době McCrum zmiňuje situaci v Číně či neadekvátní zpřísnování měnové politiky. Vzhledem k tomu, že zrychlování inflace však není nadohled, mohou si zvěstovatelé nějaké burzovní katastrofy nějakou dobu počkat. Zajímavý je taktéž dvojí pohled na nízkou volatilitu trhů, jenž McCrum čtenářům přibližuje. Na jednu stranu se může jednat o důkaz stabilního ekonomického prostředí. Na stranu druhou může tento klid vést k neochvějně důvěře ohledně udržení současných cen cenných papírů, k přijímání nadměrných rizik a k jejich špatnému ohodnocení. Optimistický pohled na světovou ekonomiku v souvislosti s desátým výročím globální finanční krize

³⁴ BARLEY, Richard. Central banks and markets: mind the confidence gap. In: *WSJ.com* [online]. September 5, 2016 [cit. 2017-09-25]. Dostupné též z: <http://www.commoditiescontrol.com/commodity-market/dowjones-commoditiesnews/central-banks-and-markets-mind-the-confidence-gapheard-on-the-street-20160905DN002986.html>.

³⁵ BARLEY, Richard. Fear persists even 10 years after crisis. In: *Wall Street Journal, Eastern edition*. August 10, 2017. Dostupné též z: <https://search.proquest.com/docview/1927381129?accountid=45378>.

³⁶ AUTHERS, John. Number games: was 666 low enough in 2009? In: *FT.com* [online]. March 7, 2014, 2:38 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/3cb7838e-a547-11e3-8988-00144feab7de#myft:list:page>.

³⁷ MCCRUM, Dan. The perils of calling the peak of the equities bull run. In: *FT.com* [online]. August 16, 2017, 6:34 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/540d223c-80e0-11e7-94e2-c5b903247afd#myft:list:page>.

nabízí Roger Bootle v článku „*Whisper it, but this could be a good year for growth*“.³⁸ Celkový obrázek bankovního systému ve světě je podle něj vesměs pozitivní, což dokládá na rostoucím úvěrování reálné ekonomiky. Podrobný a pozitivní pohled na současnou situaci na trhu s nemovitostmi ve Spojených státech (v kontrastu s jeho stavem před globální finanční krizí) pak nabízí Matthew C Klein v článku „*Jerome Powell has some curious ideas about housing finance*“.³⁹

Většina ekonomů a ekonomických komentátorů se neodvažuje vynést ortel v tom smyslu, že by nás v blízké době čekala nová globální finanční krize. Stejně tak však převažuje názor, že dříve či později nějaká taková událost nastane. Nejproduktivnější část diskuse se tak přesouvá k potenciálním rizikům, která můžeme v současném globálním finančním systému identifikovat. Ta se soustředí na stav nejen čínské ekonomiky, ale i hospodářství dalších zejména rozvíjejících se zemí a některých vyspělých států (mj. Kanady), na důsledky nekonvenčních měnových politik a postup při jejich normalizaci, na některá riziková zákoutí současného finančního systému (např. ETF či WMP) a na další rizikové faktory. V debatě ohledně budoucí finanční krize jsou znatelná rozdílná teoretická východiska autorů textů. Na jedné straně je patrný důraz na stále rostoucí podíl dluhu na světovém HDP, bubliny na trzích s cennými papíry či na (negativní) důsledky nekonvenčních měnových politik centrálních bank. Na straně druhé je zdůrazňována dobrá kondice světové ekonomiky, nízká míra inflace či (pozitivní) dopady regulace finančního systému. Mezi analogie mezi současnou situací a obdobím před poslední globální finanční krizí patří bubliny na trzích s nemovitostmi v některých státech či samotný dojem nepředvídatelnosti, ve které části finančního systému se může vyskytnout problém. Situace je potenciálně nová mj. v tom, že nikdy ještě neudeřila recese při tak nízkých úrokových sazbách a nízké míře inflace. Nějaká podoba finanční krize nás s nejvyšší pravděpodobností čeká, nevíme však kdy, kde, ve které části systému, ani míru její závažnosti.

³⁸ BOOTLE, Roger. Whisper it, but this could be a good year for growth. In: *Telegraph.co.uk* [online]. January 15, 2017, 10:41 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/business/2017/01/15/whisper-could-good-year-growth/>.

³⁹ KLEIN, Matthew C. Jerome Powell has some curious ideas about housing finance. In: *FT.com* [online]. July 7, 2017, 4:345 pm [cit. 2017-09-25]. Dostupné z: <https://ftalphaville.ft.com/2017/07/07/2191096/jerome-powell-has-some-curious-ideas-about-housing-finance/>.

Daně

Diana Calderón Manrique

A comparative analysis of the indirect foreign tax credit in Latin America and in the United States. Part I

Komparativní analýza nepřímého zápočtu zahraniční daně v Latinské Americe a Spojených státech.

1. část

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 1, p. 21-41

Autorka v článku analyzuje systémy nepřímého zápočtu zahraniční daně, což je opatření, které státy využívají s cílem vypořádat se s problémem dvojího zdanění. Jedním z případů dvojího zdanění je situace, kdy je tentýž příjem daněn dvakrát u různých daňových poplatníků, např. v rámci firem uvnitř nadnárodní skupiny. Daňová politika by měla být neutrální (zdanění by ideálně nemělo ovlivňovat ekonomické rozhodování). Státy mohou prosazovat tzv. kapitálově vývozní neutralitu (capital export neutrality, CEN) nebo kapitálově dovozní neutralitu (capital import neutrality, CIN). Autorka se v článku soustředí na kapitálově vývozní neutralitu, k jejímuž dosažení mohou státy využívat právě nepřímý zápočet zahraniční daně. V této části článku jsou popsány systémy v Argentině, Chile a Kolumbii. - Poznámky. -- Pokračování článku v č. 2/2017.

Richard Highfield, Michael Walpole and Chris Evans

A proposal for the development and testing of a diagnostic tool for assessing VAT compliance costs

Návrh na vývoj a testování diagnostického nástroje na hodnocení nákladů plnění daňových povinností u daně z přidané hodnoty

International VAT monitor, Vol. 28 (2017), No. 3, p. 228-239

Dodržování předpisů o DPH znamená pro podnikatele velkou administrativní zátěž. Státy se v posledních desetiletích snaží nadměrné břemeno spojené s dodržováním daňových předpisů snižovat. Autoři v článku popisují metody, které jsou využívány při hodnocení nákladů na dodržování daňových předpisů a informují o stále častějším využívání diagnostických nástrojů i o kritériích, které by tyto nástroje měly splňovat. Dále je představen speciální diagnostický nástroj, na jehož vývoji se autoři pod záštitou OECD podíleli. V roce 2017 by měly proběhnout pilotní testy tohoto nástroje. - Poznámky.

Juraj Nemec, Pavol Čižmárik, Vladimír Šagát

An estimation of the compliance costs of Slovak taxation

Odhad vyvolaných nákladů zdanění na Slovensku

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 20, (2017) No. 2, p. 77-86

Autoři odhadují velikost nákladů soukromého sektoru vyvolaných plněním daňové povinnosti (compliance costs) na Slovensku. Hodnotí úroveň vyvolaných nákladů zdanění soukromého sektoru v oblasti daně z příjmů a vyvolaných nákladů z pohledu zaměstnavatele týkajících se vedení mzdové a odvodové agendy. V úvodu článku představují některé studie zkoumající náklady zdanění a dále seznamují s použitou výzkumnou metodologií (data byla získána prostřednictvím elektronického dotazníku v r. 2012). Poté diskutují svá zjištění a zdůrazňují, že jimi získané výsledky ukazují vyšší vyvolané náklady zdanění u slovenských podniků v porovnání se středoevropským regionem i vyspělými státy.

Jakob Bundgaard

Convertible debt instruments in international tax law. Part 2

Konvertibilní dluhové nástroje v mezinárodním daňovém právu. Část 2

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 5, p. 208-216

Dvoudílný článek obsahuje zevrubnou analýzu široké škály konvertibilních dluhových nástrojů z hlediska mezinárodního daňového práva. V druhém dílu je analyzována klasifikace a uchopení různých typů konvertibilních dluhových nástrojů z hlediska daňových smluv a směrnic EU vztahujících se ke korporátní dani. Podle směrnice o úrocích a licenčních poplatcích záleží na členských státech EU, zda budou výhody směrnice aplikovány na platby plynoucí z povinně a nepovinně konvertibilních nástrojů. Podobný přístup lze přijmout i ve vztahu k tzv. CoCos a k záručním půjčkám. Autor v rámci své analýzy došel mj. k závěru, že takové platby automaticky nemusejí obdržet výhody plynoucí ze směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, pokud nejsou klasifikovány jako dividendy. Další

závěr spočívá v tom, že z hlediska daňových smluv nemohou být obecně platby plynoucí z konvertibilních nástrojů klasifikovány jako dividendy. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Daň z přidané hodnoty u nemovitých věcí. (1.)

Účetnictví v praxi, Sv. 17, (2017) č. 7-8, s. 31-36

Autor rekapituluje stav právní úpravy a uplatňování DPH u nemovitých věcí. Nejprve seznamuje s právním vymezením nemovitých věcí a zdůrazňuje, že z pohledu zákona o DPH jsou nemovité věci považovány za zboží a prodej nemovité věci se považuje z pohledu předmětu daně za dodání zboží. Pokud dodání nemovité věci není považováno za plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně, je nutné správně stanovit sazbu daně v souladu s § 47-49 ZDPH. Dále se zaměřuje na podmínky osvobození od DPH bez nároku na odpočet daně na vstupu u pozemků a vybraných nemovitých věcí a s ním spojené problematické otázky. Zkoumanou problematiku ilustruje řadou příkladů. Rozebírá také možnost nevyužít osvobození od daně a uplatnit daň.

Lucia Bartůšková

Daňové dávková podpora pracovní aktivity matek s dětmi do tří let

Politická ekonomie, Sv. 65, (2017) č. 3, s. 335-350

Článek na základě výsledků autorčiny analýzy předkládá návrhy opatření, jež by podpořily pracovní motivaci žen s dětmi do tří let, a současně kvantifikuje dopady těchto opatření na státní rozpočet. Dílčím cílem je nalézt takové opatření a popř. jeho výši, které bude maximalizovat počet žen vstupujících na trh práce za předpokladu nulového ekonomického zisku/ztráty státu. Autorka analyzuje návrhy opatření ovlivňujících pracovní aktivitu matek dětí do tří let ve formě zrušení omezení nároku na rodičovský příspěvek v důsledku využití jeslí ve větším rozsahu než je 46 hodin měsíčně, daňového zvýhodnění pro pracující rodiče a úlev na povinných odvodech zaměstnavatele zaměstnávajícího rodiče na částečný úvazek. U jednotlivých návrhů rozebírá zásadní otázky související s pozitivy a negativy dopadů na dotčené subjekty a odůvodnění nezbytnosti a hlavních principů navrhované úpravy. Výsledky ukazují, že navrhovaná opatření včetně daňového zvýhodnění pro pracující matku ve výši 3 300 Kč měsíčně má potenciál motivovat 100 % žen k zaměstnání v rozsahu polovičního úvazku a 95 % žen v rozsahu tříčtvrtěčního úvazku napříč mzdovým rozložením v ČR. - Poznámky.

Jörn Keilhoff, Feriz Sejdija

Das Lizenzmodell im Lichte der Verschärfungen bei der Gewerbesteuer

Licenční model ve světle zpřísnění u živnostenské daně

Finanz-Rundschau, Jg. 99, (2017) Nr. 14, S. 653-663

K problematice vyvedení příjmů z licencí prostřednictvím zahraniční osobní společnosti, k čemuž se uchýlovala řada německých firem za účelem vyhýbání se živnostenské dani. Tomuto tzv. licenčnímu modelu se pokusil zákonodárce zamezit v rámci zákona transponujícího směrnici EU č. 2015/2376 o výměně daňových informací, který vstoupil v platnost 20.12.2016. V článku je nejprve podrobně představeno fungování licenčního modelu a následná část je věnována dopadům nové legislativy. Podle mínění autorů bude nicméně přijatá právní konstrukce na zdanění takto vyvedených příjmů v praxi neúčinná. - Poznámky.

Klaus Olbing, Jens Stenert

Der neue Verwaltungsvermögenstest im Detail : Prüfungsreihenfolge und Zweifelsfragen unter Berücksichtigung der koordinierten Ländererlasse vom 22.6.2017

Nový test správního majetku detailně : pořadí kontrol a pochybnosti při zohlednění koordinovaných zemských výnosů z 22.6.2017

Finanz-Rundschau, Jg. 99, (2017) Nr. 15, S. 701-718

Analýza tzv. testu správního majetku u předávaných podniků podle nového německého zákona o dani dědické a darovací, který je reakcí na nález Spolkového ústavního soudu. Správním majetkem se rozumí především jmění spojená s pronájmem a pachtem třetím subjektům bez vztahu k odbytu, minoritní podíly na kapitálových společnostech menší než 25 procent a předměty určené pro soukromé užívání majitelem podniku (umělecké předměty, sbírky, jachty apod.). Jednou z klíčových změn, jež nová norma přináší, je zdanění tohoto majetku stejným způsobem jako majetku soukromého. Autoři

svůj rozbor doplňují doporučeními pro daňové poradce a praktickými příklady, kterými také dokládají nejasná místa v nové legislativě. Zákon jako takový pokládají za příliš složitý a za výsledek špatné práce zákonodárce, jejíž nápravu budou zřejmě muset opět vymáhat finanční a ústavní soudci. - Poznámky. -- K testu správního majetku ve vztahu k nové úpravě daně dědické a darovací viz také Der Betrieb sv. 70, (2017) č. 34, s. 1917-1922.

Wolfram Reiß

Differenzbesteuerung bei Gebrauchtwagenlieferungen und Steuerbefreiung bei Neuwagenlieferungen in grenzüberschreitenden Fällen : Usurpation unionsrechtlicher Gesetzgebungsbefugnisse durch den EuGH im Bereich der Mehrwertsteuer?

Diferenční zdanění u dodávek ojetých vozů a daňové osvobození u dodávek vozů nových v přeshraničních případech : uzurpace unijních zákonodárných pravomocí Soudním dvorem EU v oblasti DPH?

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 66, (2017) Nr. 15, S. 565-579

Kritická analýza rozsudků Soudního dvora Evropské unie (C-624/15 - Litdana a C-26/16 - Santogal) týkajících se zdanění přeshraničních dodávek použitých a nových vozů. Rozsudky přiznávají dodavatelům přeshraničních plnění možnost uplatnění diferenčního zdanění, respektive daňového osvobození i přes faktickou absenci jeho právně-materiálních předpokladů vyplývajících ze systémové směrnice ES k DPH (tj. šlo-li u dodavatele o jednání v dobré víře). Naopak pokud finanční správa prokáže danému subjektu, že věděl či "musel vědět" o daňovém podvodu odběratele, lze jakoukoli daňovou úlevu zamítnout. Oba judikáty však podle autora nemají oporu v unijním právu, které by i proto mělo být změněno. Nikoliv ovšem ve smyslu právního názoru soudců SDEU, jenž zapojuje dodavatele do daňových podvodů příjemců, ale spíše v intencích již platného znění německé národní legislativy o vnitrostátních dodávkách, kde DPH dluží výlučně podvádějící příjemce. - Poznámky.

By Christian Gillitzer

Do output contractions cause investment in fiscal capacity?

Vede pokles výstupu k investování do fiskální kapacity?

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 189-227

Během hospodářského poklesu mají vlády na výběr z několika opatření, jak se vyrovnat s příjmovým šokem - mohou zvýšit daně (buď zvýšením sazeb nebo rozšířením daňové základny) nebo snížit výdaje. Širší daňová základna umožňuje získání daňových příjmů s nižšími sazbami a nižšími náklady mrtvé váhy. Autor v článku vytváří model, ve kterém má vláda možnost zdanění úzkého segmentu zboží vysokými sazbami, nebo širšího segmentu nižšími daňovými sazbami. Čím širší je daňová základna (vzhledem k určité úrovni fiskální kapacity), tím nižší jsou mezní náklady efektivnosti na zvyšování daňových příjmů. Předpoklady modelu jsou následně ověřeny na údajích o fiskální politice americké vlády během Velké deprese. - Poznámky.

Zdeněk Kuneš

DPH při pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu po 1.7.2017

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 25, (2017) č. 16, s. 18-20

Při pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu EU platí specifický postup pro uplatnění DPH. Autor v souvislosti s novelou zákona o DPH č. 170/2017 Sb. informuje o rozšíření definice nového dopravního prostředku a následně rozebírá případy pořízení nového dopravního prostředku plátcem DPH a dále osobou, která není plátcem. Upozorňuje na častý problém z praxe, kdy osoba, která si zakoupila v jiném členském státě nový dopravní prostředek, neví, že když si tento prostředek nechá zaregistrovat k provozu na dopravním inspektorátu v ČR, musí předložit potvrzení o tom, že zaplatila finančnímu úřadu daň z přidané hodnoty.

Jasna Voje

EU implementation of BEPS Action 12 in light of human rights requirements

Unijní implementace Akce 12 BEPS ve světle požadavků na dodržování lidských práv

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 5, p. 192-200

Autorka zkoumá dostupné nástroje při vypořádávání se s agresivním daňovým plánováním a představuje rámec pro povinný režim zveřejnění (mandatory disclosure regime), na který odkazuje

Akce 12 Akčního plánu BEPS. Argumentuje ve prospěch případného mechanismu v podobě směrnice EU, která by se adekvátně dotkla přeshraničních daňových schémat. Analyzována jsou taktéž omezení unijních zásahů ve světle lidskoprávní legislativy. Autorka dochází k závěru, že směrnice EU v dané oblasti by byla vhodným řešením vzhledem k tomu, že získávání informací ohledně agresivního daňového plánování na základě domácího práva, bilaterálních dohod či potenciálních multilaterálních nástrojů se jeví jako nedostatečné, ačkoliv Akce 12 přichází se zásadními myšlenkami, které by mohly napomoci při řešení dané problematiky. Zároveň proporcionální a zákonná implementace příslušné směrnice by zabránila jakémukoliv porušení lidskoprávní legislativy. - Poznámky.

I.A. Majburov, Ju.V. Leont'jeva

Fiskal'naja nagruzka na vladenije i ispol'zovanie avtotransportnyh sredstv : meždunarodnyj opyt
Fiskální zatížení vlastnictví a využívání prostředků automobilové dopravy : mezinárodní zkušenosti

Finansy, Sv. 2017, no. 6, s. 30-36

V příspěvku se provádí srovnávací analýza fiskální zátěže majitelů a uživatelů prostředků automobilové dopravy v evropských zemích a Rusku a na základě ní se naznačují směry zdokonalování soustavy fiskálních nástrojů pro rozvoj automobilové dopravy. Závěr zní, že systém dopravních poplatků v Rusku není zcela logický. Vysoká úroveň stálých plateb destimuluje růst automobilizace a konzervuje stávající strukturu autoparku. Nízká úroveň proměnlivých plateb (jak za pohonné hmoty, tak za užívání silnic) stimuluje intenzivní využívání osobních aut. Autoři považují za nutné provést reformu proměnlivých plateb souvisejících s dopravou, spočívající v pravidelném zvyšování spotřební daně z pohonných hmot a rozšíření plateb za užívání silnic.

Jordi Sol

Immovable property : increased harmonization regarding place of supply

Nemovitý majetek : zvýšení harmonizace u místa poskytování služeb

International VAT monitor, Vol. 28 (2017), No. 3, p. 224-227

V říjnu 2015 vydala Evropská komise vysvětlivky k novým pravidlům pro místa poskytování služeb spojených s nemovitostmi. Pravidla vstoupila v účinnost v lednu 2017. Autor v článku komentuje novou definici nemovitého majetku pro účely DPH, zabývá se tím, kdy lze služby považovat za spojené s nemovitým majetkem, a dále se vyjadřuje k úpravě konkrétních služeb spojených s nemovitostmi (konkrétně jde o správu nemovitostí, zprostředkovací a právní služby). - Poznámky.

Marisa Baltromejus

Implementation of BEPS initiative and EU directive in Germany

Realizace iniciativy BEPS a evropské směrnice v Německu

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 1, p. 42-44

Článek popisuje v hlavních rysech obsah návrhu německého zákona implementujícího doporučení závěrečné zprávy projektu BEPS a provádějícího evropskou směrnicí o povinné automatické výměně informací v oblasti daní č. 2015/2376/EU. Tento návrh byl schválen v červenci 2016 a zaměřuje se zejména na dokumentaci k převodním cenám, výměnu daňových informací dle country-by-country reportingu, automatickou výměnu informací o předběžných daňových rozhodnutích s přeshraničním prvkem a o předběžných posouzeních převodních cen (tax rulings). - Poznámky. -- Ke schválené verzi "prováděcího zákona proti BEPS" z 20.12.2016 viz Der Betrieb č. 1-2/2017, s. 10-18 a Der Betrieb č. 11/2017, s. 567-573.

Sunny Kishore Bilaney

Indian transfer pricing round-up for 2016

Shrnutí změn v převodních cenách v Indii v roce 2016

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 1, p. 11-19

Shrnutí změn, ke kterým došlo v oblasti převodních cen v Indii v roce 2016, úprava stávající legislativy s cílem zajistit kompatibilitu s iniciativou OECD/G20 proti BEPS, soudní rozhodnutí. Transakce mezi spřízněnými stranami. - Poznámky.

Tillmann Ruppert, Heidi Friedrich-Vache

Indiens neue Umsatzsteuer: Ein erster Überblick über die Goods and Services Tax

Nová indická daň z přidané hodnoty: první přehled o dani ze zboží a služeb

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 66, (2017) Nr. 14, S. 529-534

Indie sjednotila k 1.7.2017 svůj systém nepřímých daní zavedením daně z přidané hodnoty (tzv. daně ze zboží a služeb čili goods and services tax - GST). Autoři článku popisují koncepci GST v kontextu struktury federálního státu s 29 autonomními celky a 7 oblastmi přímo podléhajícími centrální vládě. Docházejí přitom k názoru, že i přes složitost daně a řadu administrativních povinností pro podnikatele představuje nový systém výrazné zjednodušení daňového systému, z něhož budou profitovat především dovozci a zahraniční firmy. - Poznámky.

Daniela Schreiberová

Informace GFŘ k aplikaci § 106a zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, (nespolehlivý plátce) a souvisejících ustanovení

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 25, (2017) č. 16, s. 33-34

Od ledna 2013 obsahuje zákon o dani z přidané hodnoty ustanovení § 106a, které stanoví podmínky pro aplikaci nového právního institutu tzv. nespolehlivého plátce. Tento institut by měl primárně sloužit jako efektivní nástroj v boji proti únikům v oblasti DPH. Autorka představuje situace, které se považují za závažná porušení plnění povinností plátce pro účely aplikace tohoto institutu dle nových "Informací GFŘ k aplikaci § 106a zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, (nespolehlivý plátce) a souvisejících ustanovení" vydaných v červenci 2017.

Belinda Law

Is taxpayer privacy being compromised in Hong Kong?

Je soukromí daňových poplatníků v Hongkongu v ohrožení?

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 379-389

Finanční instituce po celém světě se musí řídit americkým zákonem FATCA, na základě kterého jsou americkému finančnímu úřadu IRS vykazovány informace o účtech amerických daňových poplatníků v zahraničí. FATCA může být nicméně v rozporu s legislativou na ochranu osobních údajů v daných zemích. Autorka se v článku konkrétně zaměřuje na případ Hongkongu - podle ní je ochrana osobních údajů daňových poplatníků v Hongkongu nedostatečná a hrozí případy zneužití údajů, také v souvislosti s automatickou výměnou informací o účtech. V závěru autorka navrhuje 8 legislativních změn, které by v Hongkongu měly být provedeny, aby byla zajištěna ochrana soukromí daňových poplatníků v digitálním prostředí. - Poznámky.

Radim Boháč

K problematice samovyměření a samodoměření daně

Daňový expert, Sv. 2017, č. 3 (červen)

Článek přináší zhodnocení stávajícího režimu stanovení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění dle daňového řádu a dále se zamýšlí nad jeho změnou v souvislosti s instituty samovyměření a samodoměření daně. Podstatou režimu samovyměření a samodoměření daně je stanovení daně ze zákona na základě podaného (případně i nepodaného) daňového tvrzení. Autor popisuje režim samovyměření a samodoměření daně a zaměřuje se na odlišnosti od principu autoaplikace daňového práva a konkludentního vyměření daně. Dále hodnotí i možné přínosy tohoto režimu, a to jak pro správce daně, tak pro daňové subjekty. Následně nastiňuje možnou právní úpravu režimu samovyměření a samodoměření daně na základě daňového tvrzení a na základě platby. Zdůrazňuje rozdíl mezi komisivní a omisivní podobou samovyměření. V závěru s ohledem na uvedené modely samovyměření a samodoměření daně představuje modifikaci současného systému stanovení daní podle daňového řádu. - Poznámky. -- Článek otištěn také v čas. Daň a právo v praxi č. 7-8/2017, s. 2-6. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2017/06/30/A5ZA17030002.htm>

Christoph Spengel ; rozhovor vedl Marko Wieczorek

Länderberichte als Mittel zur Bekämpfung aggressiver Steuerplanung?

Zprávy jednotlivých zemí jako prostředek v boji proti agresivní daňové optimalizaci?

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 31, S. M28-M29

Rozhovor s daňovým expertem a profesorem Mannheimské univerzity Ch. Spengelem o účinnosti projektu OECD a EU o mezinárodní výměně a zveřejňování daňově relevantních informací prostřednictvím zpráv o příjmech a zdanění koncernů v jednotlivých zemích (country-by-country reporting). Podle Spengela je toto opatření vůči agresivní daňové optimalizaci nadnárodních koncernů spíše bezzubé. Finanční úřady totiž ve zprávách obsažené druhy optimalizace převážně již znají a projekt samotný nijak nezabrání vyvádění zisků do zahraničí bez jakékoli návazné mezinárodní spolupráce. Realizace country-by-country reportingu pouze v Evropské unii by pak znamenala pouze konkurenční nevýhodu pro evropské korporace. Jako alternativní návrh v boji proti daňovým únikům a přesunům zisků Spengel upřednostňuje zpřísnění užívání převodních cen, účinnější pravidla pro regulaci nedostatečné kapitalizace domácích částí koncernu, případně zavedení společného konsolidovaného základu pro daň z příjmů právnických osob v EU.

Roland Felkai

Marked reduction in tax burden for companies from 2017 onwards due, in part, to a revamping of employee benefits

Výrazné snížení daňové zátěže firem od roku 2017 zčásti díky přepracování zaměstnaneckých výhod

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 5, p. 218-220

Autor se věnuje významnému snížení daňového zatížení korporací od r. 2017, k němuž dochází po několika letech stability maďarského daňového práva. Změn je od r. 2017 dosaženo na jedné straně snížením daní z příjmů a na straně druhé redukcí nemzdových nákladů práce. - Poznámky.

Anna Zimmermann

Modelle zur Eindämmung des grenzüberschreitenden MwSt-Betrugs: Besteuerung auch grenzüberschreitender Leistungen

Modely zamezení přeshraničnímu podvodu s DPH: zdanění také přeshraničních plnění

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 66, (2017) Nr. 15, S. 580-591

Evropská komise navrhuje ve svém akčním plánu k DPH z roku 2016 za účelem boje proti přeshraničním karuselovým obchodům dvoustupňový systém zdanění. Ten by zahrnoval zdanění vnitrouijních dodávek podle pravidel země určení při současném rozšíření možnosti one-stop-shop, která by dodavatelům do ostatních zemí EU umožnila vyřídít své daňové povinnosti podle jednotné procedury v zemi svého sídla. Plánovaná opatření by ale měla být přechodně spojena s uplatněním principu přenesení daňové povinnosti na odběratele (reverse charge) u tzv. certifikovaných daňových subjektů. Autorka článku analyzuje návrhy Komise z hlediska jejich účinnosti v boji proti daňovým podvodům. Dochází přitom k závěru, že řada slabých míst současného systému může být reformou odstraněna. Její celková realizace ale postaví jak podniky, tak finanční správu před enormní výzvy, ať už z hlediska prosté administrativní náročnosti, tak i dodržení principu neutrality mezi vnitrostátním a přeshraničním plněním. - Poznámky.

Ivan Macháček

Osvobození příjmů z prodeje nemovitých věcí v roce 2017 a 2018. (1.)

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 25, (2017) č. 16, s. 2-10

Autor s využitím příkladů rozebírá podmínky pro osvobození příjmů z prodeje nemovitých věcí u poplatníků daně z příjmů fyzických osob od daně a dále uvádí změny v relevantních ustanoveních zákona o daních z příjmů, které byly provedeny zákonem č. 170/2017 Sb. V této části se zabývá uplatněním osvobození příjmů z prodeje rodinného domu a jednotky dle § 4 odst. 1 písm. a) a osvobozením dle písm. b). Představuje také řešení dílčích otázek v pokynu GŘ D-22. -- Pokračování v následujícím čísle.

Jan Rambousek

Pokuta za pozdní podání následného kontrolního hlášení - lze se bránit?

Daňový expert, Sv. 2017, č. 3 (červen)

Polemický příspěvek k aktuální praxi udělování pokut daňovému subjektu za nedodržení termínu pro podání následného kontrolního hlášení ve výši 30 tisíc Kč podle § 101h odst. 1 písm. c) zákona o dani z přidané hodnoty. Autor upozorňuje na některé nejasnosti v ustanoveních o kontrolním hlášení a uvádí případy, kdy se mu zdá uložení pokuty sporné nebo nesmyslné. Zmiňuje také možnost plného nebo částečného prominutí pokut dle pokynu GFŘ D-29 a další možnosti obrany daňového subjektu proti udělení pokuty (odvolání proti její výši). - Poznámky. -- Informace GFŘ k prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení viz: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/34529_17_prominuti_pokut_z_KH.pdf.

Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2017/06/30/A5ZA17030004.htm>

Lukáš Hrdlička

Právní úprava oznámení zůstatku a hodnoty oznamovaného účtu jako mezera v zákoně o mezinárodní spolupráci při správě daní

Daně a finance, Sv. 25, (2017) č. 2, s. 11-16

Autor analyzuje jeden z aspektů právní úpravy automatické výměny informací při správě daní, a to právní úpravu týkající se požadavku na oznámení zůstatku nebo hodnoty oznamovaného účtu oznamující českou finanční instituci podle § 13k odst. 1 písm. e) zákona č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní. Mezinárodní výměna informací tvoří klíčový pilíř mezinárodní spolupráce při správě daní, jehož účelem je pomoci správcům daní v boji s daňovými úniky v offshore destinacích, které slouží pro daňové poplatníky jako daňové ráje. Autor nejprve popisuje vznik současné právní úpravy a identifikuje její prameny a cíle. Dále zkoumanou právní úpravu na základě zjištěných cílů posuzuje z hlediska její právní a daňové efektivity. Uvádí, že právní úprava oznámení v sobě obsahuje mezeru, kterou je možno využít k vyhnutí se tomu, aby správce daně získal o oznamovaném účtu relevantní informace pro správu daní. Následně navrhuje řešení změny dané právní úpravy, které je dle jeho mínění vhodnější. - Poznámky.

Porus F. Kaka

President's welcome

Úvodní slovo předsedy

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 6, p. 295-298

Úvodní příspěvek představuje témata řešená na 71. kongresu Mezinárodní fiskální asociace (IFA) na přelomu srpna a září 2017 v brazilském Riu de Janeiru. Hlavní dvě témata tohoto ročníku byla: hodnocení projektu BEPS (projekt OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků) a budoucnost převodních cen. -- Toto číslo časopisu je monotematicky zaměřené - zbývající články se týkají zdanění v Brazílii.

Peter J. Panuthos

Procedural issues of human rights and taxation : access to justice

Procedurální otázky lidských práv a zdanění : přístup ke spravedlnosti

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 390-395

Americká vláda a veřejné i soukromé instituce se snaží zajistit ochranu práv daňových poplatníků v soudních i správních řízeních. Autor v článku vyjmenovává tato práva (jde o právo na kvalitu služeb, právo být informován, právo na ochranu soukromí, aj.) a dále se blíže zabývá právem na odvolání se k nezávislému orgánu a poskytováním poradenství samostatně jednajícím navrhovatelům (zmíněna mj. činnost organizace "Taxpayer Advocate Service" nebo tzv. klinik pro daňové plátce s nízkými příjmy, v angl. "low income taxpayer clinics"). - Poznámky.

Tomáš Hajdušek

Předběžné opatření u zajišťovacích příkazů

Daňový expert, Sv. 2017, č. 3 (červen)

Autor nejprve charakterizuje zajišťovací příkazy (rozhodnutí o zajištění daně při existenci důvodných obav správce daně, že úhrada daně bude v budoucnu buď zcela, nebo částečně nedobytná, anebo výběr

daně bude spojen se značnými obtížemi) a jejich dopad do majetkové sféry daňového subjektu. Poté diskutuje o možných způsobech, jak se bránit proti ničivým účinkům zajišťovacích příkazů a exekucím majetku. Podává základní informaci o vývoji judikatury ve věci zajišťovacích příkazů a poskytuje návod, jak postupovat při podávání návrhů soudu. Věnuje se zejména institutu předběžného opatření v souvislosti se zajišťovacími příkazy a přelomovému usnesení NSS z 20.10.2016 (čj. 2 Afs 108/2016-96) v kauze VHS-ROPA plus ve věci odvolání proti zajišťovacímu příkazu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2017/06/30/A5ZA17030005.htm>

Tobias Hagemann, Johann Hattingh and Christian Kahlenberg

Recent developments regarding the taxation of pensions under tax treaties from a German and a South African perspective

Aktuální vývoj v oblasti zdanění penzí podle daňových smluv z německé a jihoafrické perspektivy

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 1, p. 2-10

V Německu funguje kombinovaný systém zdanění penzí. Penze jsou zdaňovány v případě, kdy jsou penzijní příspěvky daňově odpočitatelné (dochází k odkladu daňové povinnosti). Pokud příspěvky nejsou daňově odpočitatelné, penze nejsou daněny. Zdanění se dále liší podle toho, o jaké platby jde (např. zda jde o platby ze zákonného penzijního systému). Systém zdanění se však v různých státech liší a v situacích, kdy je penzista obyvatelem jiného státu, než ve kterém pracoval, mohou vznikat nejasnosti. Autoři v článku komentují zdanění penzí v případě Německa a Jihoafrické republiky, ve svém výkladu odkazují na nedávná soudní rozhodnutí německých soudů i na daňové smlouvy mezi Německem a JAR. - Poznámky.

Sergio André Rocha

Should developing countries include article 7 in their tax treaties?

Měly by rozvojové země zahrnovat článek 7 do svých daňových smluv?

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 354-357

Podle článku 7 vzorové smlouvy OECD z roku 2014 smluvní stát nemůže danit zisky zahraničních podniků, pokud v daném státě podnik nemá stálou provozovnu a pokud tyto zisky nespádají do určitých kategorií. Způsob alokace práva na zdanění ukotvený článkem je podle autora vůči rozvojovým zemím nespravedlivý a ideálně by jej neměly zahrnovat do svých daňových smluv. Autor v článku analyzuje vztah článků 7 modelu OECD a modelové konvence OSN o zamezení dvojího zdanění a rozvojových zemí a dále diskutuje o ideálních způsobech alokace práv na zdanění firemních zisků. - Poznámky.

Susanne Schäffkes, Stefan Fechner, Rolf Schreiber

Simultane Betriebsprüfung mit dem EU-Ausland : zugleich Anm. zu FG Köln vom 23.05.2017 - 2 V 2498/16 (RS 1243725)

Souběžná kontrola podniku s jiným státem EU : současně poznámka k rozsudku Finančního soudu Kolín nad Rýnem z 23.05.2017 - 2 V 2498/16 (RS 1243725)

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 30, S. 1668-1673

Souběžné kontroly v podnicích finančními úřady z různých států EU jsou jedním z cílů jak EU, tak OECD. Článek komentuje rozsudek německého místního finančního soudu z Kolína nad Rýnem, který odmítl námitku nadnárodního koncernu proti iniciování současně probíhajícího auditu převodních cen v Německu a Nizozemí kvůli ochraně daňového tajemství. Podle soudu je ale v tomto případě doložitelný společný zájem orgánů finanční správy obou zemí, neboť koncern v obou z nich použil stejnou metodu zúčtování převodních cen. Podle autorů lze tento judikát považovat i za precedenční. - Poznámky. -- Shrnutí článku viz s. M11; komentář k rozsudku finančního soudu viz DB sv. 70, (2017), č. 31, s. 1744-1745.

Peter Talaska

Steuerumgehungsbekämpfungsgesetz

Zákon proti vyhýbání se daňovým povinnostem

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 32, S. 1803-1808

Dne 25.6.2017 vstoupil v Německu v účinnost zákon o eliminaci vyhýbání se daňovým povinnostem a o změnách dalších daňových předpisů. Podnětem pro novou normu byl skandál kolem tzv. Panama papers z dubna 2016. Zákon proto primárně míří na obchodní vztahy německých daňových poplatníků

se společnostmi se sídlem ve třetích zemích. Dochází tak k rozšíření ohlašovacích povinností poplatníků finančním úřadům při získání více než desetiprocentního bezprostředního či zprostředkovaného podílu v těchto společnostech a svých dalších vztazích vůči nim. Zpřísnění povinného hlášení se týká také bank, přičemž finanční úřady dostanou nové pravomoci v oblasti šetření možných daňových úniků. Článek představuje a hodnotí jednotlivá ustanovení zákona, jak byla obsažena v původním vládním návrhu a přijata v průběhu legislativního procesu. - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M13.

Luca Cerioni

The Commission's proposal for a Directive on double taxation dispute resolution mechanisms : overcoming the final hurdle of juridical double taxation within the European Union?

Návrh Komise na Směrnici o mechanismech řešení sporů týkajících se dvojího zdanění : překonání poslední překážky spočívající v právním dvojím zdanění v rámci Evropské unie?

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 5, p. 182-191

V článku je zkoumán návrh Evropské komise na Směrnici o mechanismech řešení sporů týkajících se dvojího zdanění, zdůrazněny jsou interpretační problémy, které vycházejí z jejího znění, a diskutovány podmínky, za nichž by mohla vést k eliminaci dvojího zdanění v rámci EU. Autor identifikuje některé aspekty Směrnice, které by nevedly k úplné eliminaci právního a ekonomického dvojího zdanění. Daňoví poplatníci mohou však tohoto cíle dosáhnout opatrným předkládáním stížností, přičemž záleží taktéž na tom, kolik států zahrne do svých daňových smluv povinnou arbitrážní klauzuli. Autor rovněž navrhuje dílčí úpravy Směrnice, které by vedly (bez ohledu na daňové smlouvy) k nastavení procedury včasné a efektivní eliminace právního dvojího zdanění. - Poznámky.

Alexis Tsielepis

The devil is in the detail : an analysis of the ECJ's attributes to the fixed establishment concept

Ďábel se skrývá v detailu : analýza atributů stálých provozoven podle Soudního dvora EU

International VAT monitor, Vol. 28 (2017), No. 3, p. 210-215

Pojem "stálá provozovna" (fixed establishment) pro účely DPH se poprvé objevil v šesté směrnici v roce 1979, v té době ale nebyl jasně definován. Definice stálých provozoven pro účely DPH začaly vyplývat až později z rozsudků Soudního dvora EU. Dodnes je však podle autora okolo stálých provozoven mnoho nejasností (neexistují např. obecné příklady, jak postupovat v praxi), což vede k rozdílné interpretaci konceptu ze strany členských států EU a potenciálně i k dvojímu zdanění či nezdanění. Autor se v článku blíže věnuje prvkům stálých provozoven tak, jak vyplývají z různých případů řešených Soudním dvorem EU. - Poznámky.

Redmar Wolf

The end of cost sharing as we know it?

Konec sdílených nákladů v podobě, v jaké je známe?

International VAT monitor, Vol. 28 (2017), No. 3, p. 203-209

Generální advokátka Soudního dvora EU Juliane Kokott ve dvou nedávných případech (Aviva, DNB Banka) podpořila omezený rozsah aplikace osvobození sdílených nákladů od DPH. Osvobození sdílených nákladů je upraveno článkem 132(1)(f) evropské Směrnice o DPH. Jiný generální advokát, Melchior Wathelet, se však v dalším případě vyslovil spíše pro širší aplikaci osvobození. Autor v článku vysvětluje účel osvobození sdílených nákladů, přibližuje názory generálních advokátů a rozebírá, co by se stalo, pokud by se Soudní dvůr EU přiklonil k názoru Juliane Kokott. Podle autora by v takovém případě bylo nutné zásadně přepracovat současnou aplikaci osvobození. - Poznámky.

Caroline Docclo

The European Union's ambition to harmonize rules to counter the abuse of member states' disparate tax legislations

Záměr Evropské unie harmonizovat pravidla s cílem potlačit zneužívání nesourodé daňové legislativy členských států

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 367-378

Evropská unie vydala v červenci 2016 Směrnici proti vyhýbání se daňovým povinnostem ("ATAD"; 2016/1164). Směrnice se bude vztahovat na transakce uvnitř EU i na transakce, které hranice území unie překračují. Účelem směrnice je zabránit zneužívání nesouladů mezi daňovou legislativou

členských států. Evropská komise navrhla celkem šest opatření, z nichž tři vycházejí z projektu OECD/G20 proti BEPS a tři z dříve navrhované směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů (CCCTB). Konkrétně je ve směrnici ATAD řešena odpočitatelnost úroků, problematika ovládaných zahraničních společností (CFCs) a hybridních struktur, dále zdanění při odchodu (exit taxation), tzv. switch over clause (určení případů, kdy se neuplatňuje osvobození od daně) a pravidla proti zneužívání daňového režimu (GAAR). Autorka v článku popisuje přístup EU při tvorbě ATAD, zmiňuje data nabytí účinnosti, uvádí, na koho se směrnice bude vztahovat a dále popisuje jednotlivá opatření včetně pozadí jejich schvalování. V závěru se autorka vyjadřuje k možným konfliktům mezi smlouvami o EU a pravidly členských států při přejímání směrnice. - Poznámky.

Daniel Gutmann, Andreas Perdelwitz, Emmanuel Raingeard de la Blétie, René Offermanns, Marnix Schellekens, Giulia Gallo, Adrián Grant Hap and Magdalena Olejnicka

The impact of the ATAD on domestic systems : a comparative survey

Dopad směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD) na domácí systémy : srovnávací přehled

European taxation, Vol. 57, (2017) No. 1, p. 2-20

Příspěvek analyzuje směrnici EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem (Anti-tax avoidance directive) č. 2016/1164 z června 2016. Po charakteristice hlavních prvků směrnice (omezení odečitatelnosti úroků; zdanění při odchodu; pravidla proti zneužívání GAAR; pravidla pro ovládané zahraniční společnosti; pravidla pro hybridní struktury) následuje přehled jejich dopadů na národní daňové systémy vybraných států. Mezi zkoumané země autoři zařadili Belgie, Francii, Německo, Itálii, Nizozemsko, Polsko a Španělsko. V závěru pak shrnují zjištění získaná na základě srovnávací analýzy o současných národních daňových systémech ve světle směrnice ATAD. Upozorňují na výjimky z obecného termínu transpozice směrnice do národní legislativy, na prvek "minimální úrovně ochrany" požadovaný v rámci implementace i na vzájemné působení ATAD s dalšími daňovými směrnicemi (zejména ATAD 2 a CCTB). - Poznámky.

Wei Hwa See

The territoriality principle in the world of the OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Initiative : the cases of Hong Kong and Singapore. Part I

Princip teritoriality ve světě iniciativy OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků : případy Hongkongu a Singapuru. Část 1.

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 1, p. 43-60

Autor se zabývá zásadou teritoriality v souvislosti s projektem OECD/G20 proti BEPS. Uvádí, že systémy zdanění korporací mohou být obecně založeny na dvou základních principech (zásadách): na principu rezidence (residence principle), kdy je zdaněn veškerý příjem rezidentů daného státu (tedy i příjmy v zahraničí), a na principu teritoriality (zdaněny jsou pouze příjmy v dané zemi). Celosvětově převažují systémy zdanění založené na zásadě rezidence. Akční plán projektu proti BEPS však hovoří o zdanění zisků v zemích, kde dochází k tvorbě přidané hodnoty. V souvislosti s tím autor zkoumá interakci systémů založených na zásadě teritoriality s Akčním plánem. Zaměřuje se konkrétně na Hongkong a Singapur. V této části článku autor zkoumá obecně princip teritoriality, daňové systémy třídí do kategorií podle toho, na jakém principu jsou založeny (a do jaké míry) a poté již popisuje znaky daňových systémů v Hongkongu a Singapuru. - Poznámky. -- Pokračování článku v č. 2/2017.

Luboš Kreč, Martin Ťopek

Tlak finančních úřadů na firmy zesiluje : kontrolori jdou i po formalitách

Hospodářské noviny, Sv. 61, (2017) č. 168 (31.8.2017), s. 1 a 5

Kritický pohled na nadměrný tlak české finanční správy na daňové subjekty v souvislosti se snahou o zvyšování výběru daní a bojem proti daňovým únikům. Autor uvádí oblasti daňového řízení, které čelí hlavní kritice - nadužívání zajišťovacích příkazů, kontrola daňových odpočtů za investice do inovací a vlastního výzkumu, plnění povinností spojených s kontrolním hlášením a vratky k DPH. Odborná veřejnost také polemizuje se ztíženou pozorností věnovanou splnění formálních požadavků a následnými postihy ze strany finančních úřadů. -- Téma dále rozvíjí článek Firmy v daňové pasti na s. 10-11, který se zaměřuje na daňovou podporu výzkumu a vývoje. -- Téma zajišťovacích příkazů rozebírají příspěvky v čas. Ekonom č. 37/2017, s. 12-23.

Stein De Maeijer, Sijn Vastmans, Valérie Bidoul, Joël Wessels and Dirk Evers

VAT and directors' fees in the Benelux

DPH a odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob v Beneluxu

International VAT monitor, Vol. 28 (2017), No. 3, p. 216-223

Evropská Směrnice o DPH jasně neřeší problematiku odměn členů statutárních orgánů ("directors' fees"), což vede k rozdílné interpretaci mezi členskými státy a k nejasnostem. Jednou z otázek je postavení těchto osob - zda by měly být posuzovány jako zdanitelné osoby, které samostatně vykonávají ekonomickou činnost podle článku 9 a 10 Směrnice, či zda by měly být považovány za "nástroj" společnosti nejednající samostatně a tedy nepodléhající DPH. Další otázkou je, jak z hlediska DPH posuzovat odměny ve formě podílů na zisku. Autoři v článku ukazují, jak je problematika odměn členů statutárních orgánů pro účely DPH řešena v Beneluxu. Rozdílné přístupy členských států podle nich zvyšují právní nejistotu. - Poznámky.

Renata Doskočilová

Výkon samostatné výdělečné činnosti a starobní důchod

Národní pojištění, Sv. 48, (2017) č. 7, s. 7-10

Pobírání důchodu je dle zákona o důchodovém pojištění důvodem pro to, aby byla samostatná výdělečná činnost (SVČ) považována za vedlejší činnost. OSVČ, které byl přiznán starobní důchod nebo předčasný starobní důchod, je plátcem pojistného pouze v případě, že její příjmy po odpočtu výdajů, resp. daňový základ za kalendářní rok dosáhne zákonem stanoveného limitu. Příspěvek shrnuje daňovou a odvodovou problematiku související s podnikáním důchodce a dokumentuje ji na příkladech. Autorka také uvádí, jak se zvyšuje procentní výměra důchodu s ohledem na vykonávanou SVČ po vzniku nároku na starobní důchod, a dále se věnuje otázkám dobrovolného nemocenského pojištění v daných případech.

Janine Müller

Warenlieferungen über Auslieferungslager in der Automobilbranche

Dodávky zboží přes vydávací sklady v automobilovém sektoru

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 66, (2017) Nr. 16, S. 615-620

Vydávací (konsignační) sklady hrají v automobilovém průmyslu a na něj navázané síti dodavatelů významnou roli. Dosud byla německá daňová správa toho mínění, že dodavatel z jiného státu Evropské unie musí být pro využívání tuzemského skladu v Německu registrován pro účely platby DPH. Judikát německého Spolkového finančního soudu z 20.10.2016 ale tento náhled výrazně problematizuje. Dodávku prostřednictvím skladu považuje totiž za kontinuální (a tedy bez nutnosti registrace), stráví-li dodávané automobily v konsignačním skladu určitou "krátkou" dobu a za předpokladu známé existence odběratele již před realizací dodávky. Rozsudek také výslovně rozeznává tzv. sklady "call off", které německé finanční úřady dosud nijak nezohledňovaly a jež jsou v ostatních zemích EU na rozdíl od obecně konsignačních skladů považovány za součást přímých dodávek. - Poznámky.

James G. S. Yang and Huanyu Ouyang

Why no corporate tax inversions to China?

Proč nedochází k daňové inverzi směrem do Číny?

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 396-404

Řada amerických firem se stěhuje do zahraničí z důvodu vysokého zdanění v USA. Autoři v článku identifikují důvody, proč firmy obecně mění svá sídla; na dvou příkladech ilustrují, jak vysoké zdanění v USA podněcuje americké firmy k daňové inverzi, a ukazují různé strategie, kterými se firmy mohou snažit vyhýbat dani. Dále jsou ukázány výhody přesunu amerických firem do Kanady a naopak nevýhody při přesunu do Číny. Čína má ve srovnání se Spojenými státy stejně vysoké daňové sazby, nenabízí však možnost odkladu daňové povinnosti z nerozdělených zahraničních zisků. Z tohoto důvodu se firmy nestěhují směrem do Číny. Dále autoři uvádějí přehled amerických zákonů proti daňové inverzi. - Poznámky. -- K mezinárodní konkurenceschopnosti Číny v daňové oblasti také viz článek "Is China Internationally Tax Competitive?" v č. 2/2017 na s. 89-97.

Zdeněk Kuneš

Zákon č. 170/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní

Účetnictví, Sv. 2017, č. 8, s. 34-41

Přehled nejdůležitějších změn zákona o dani z přidané hodnoty, které přináší zákon č. 170/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní. Autor mimo jiné seznamuje se zpřesněním definice nového dopravního prostředku a obchodního majetku, upřesněním místa plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovité věci, místa plnění při pořízení zboží z jiného členského státu, dodání zboží s povinností odkupu a zrušením definice opakovaného plnění. Uvádí také změny v oblasti opravy základu daně a opravy výše daně, daňových dokladů u vývozu zboží, odpočtu daně, vracení DPH, zvláštního režimu daně a režimu přenesení daňové povinnosti. Dále informuje o úpravách v oblasti skupinové registrace, zvláštních ustanovení o podávání daňového přiznání, nesprávného uvedení daně za jiné zdaňovací období, nespolehlivého plátce a nespolehlivé osoby i vymáhání daně ve zvláštním režimu jednoho správního místa. -- Viz také příspěvek ve FDÚB č. 3/2017, s. 2-7.

Lenka Froschová

Zdanění licenčních poplatků vyplacených tuzemskými právníckými osobami

Účetnictví v praxi, Sv. 17, (2017) č. 7-8, s. 16-20

Příspěvek provádí základními kroky vedoucími ke korektní aplikaci správného režimu zdanění, respektive osvobození od srážkové daně, u plateb do zahraničí, které svým charakterem představují licenční poplatek. Autorka zdůrazňuje, že je nutné vzít v úvahu skutečnost, že obecná národní pravidla zdanění mohou být modifikována příslušnou smlouvou o zamezení dvojího zdanění. Nejprve charakterizuje pojem licenční poplatek a jejich rozdělení, poté se věnuje zdanění licenčních poplatků dle smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Rozebírá povinnosti plátce (provést srážku daně, odvést sraženou daň finančnímu úřadu a oznámit správci daně sražení daně) a podrobněji se věnuje podmínkám osvobození licenčního poplatku od srážkové daně v ČR. - Poznámky.

Jan Kopřiva

Zdanění příjmů vyplacených společníkovi společnosti s ručením omezeným

Daně a finance, Sv. 25, (2017) č. 2, s. 16-20

Blíže k problematice režimu zdanění příjmů vyplacených společníkovi společnosti s ručením omezeným, kdy tento společník vykonává činnost pro spol. s r. o. také jako podnikající fyzická osoba a jako podnikající fyzická osoba následně vyúčtuje odměnu za své služby a tyto příjmy daní podle zákona o daních z příjmů. Autor nejprve popisuje teoretická východiska, zejména postavení společníka v rámci obchodní korporace a rozdíly mezi zdaňováním dle § 6 (závislá činnost) a § 7 (samostatná činnost) zákona o daních z příjmů. Poté představuje vývoj judikatury Nejvyššího správního soudu v oblasti zdaňování příjmů společníka spol. s r. o. Zaměřuje se na srovnání aktuálního rozsudku NSS z května 2014 (č.j. 6 Afs 116/2014-44) se starší judikaturou. Uvádí jednotlivé znaky, dle kterých je možné v návaznosti na zmíněný judikát posoudit, zda by měl být daný příjem zdaňován v režimu § 6 nebo § 7. Upozorňuje na skutečnost, že nově je kladen důraz na posuzování konkrétních okolností daného vztahu. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 22, (2017) č. 7-8

K problematice samovyměření a samodoměření daně (s. 2-6); Tvorba daňových rezerv v roce 2017 (s. 7-12); Zálohy a závdavky v účetnictví a daních (s. 13-22); Srážky z mezd a příjmů u zaměstnanců a OSVČ - sociální zabezpečení - 1. část (s. 23-30); Podmínky přípustnosti stížnosti podle § 261 daňového řádu (s. 31-35); Povinnost poskytovatele dotace vydat rozhodnutí o neposkytnutí nenárokové dotace dle aktuální soudní rozhodovací činnosti (s. 36-38); Vybraná ustanovení občanského zákoníku ve vztahu k věcem a jejich rozdělení (s. 39-44); Kodexy chování podle Nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů - GDPR (s. 45-46); Zdaňování příjmů a zdravotní pojištění (s. 48-53); Podjatost státních orgánů v judikatuře správních soudů (s. 54-63).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 25, (2017) č. 16**

Osvobození příjmů z prodeje nemovitých věcí v roce 2017 a 2018 (1. část) (s. 2-10); Aktuálně ke zdanění stálé provozovny (s. 11-12); Úprava odpočtu po novelizaci zákona o DPH (s. 12-17); DPH při pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu po 1.7.2017 (s. 18-20); Novela zákona o zaměstnanosti a souvisejících zákonů - č. 206/2017 Sb. (s. 21-23); Svěřenský fond - čas na změny (s. 24-28); Kdy jsou ve firmě paušální výdaje na dopravu výhodou (s. 29-32); Informace GŘ k aplikaci § 106a zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, (nespolehlivý plátce) a souvisejících ustanovení (s. 33-34).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 25, (2017) č. 17**

Osvobození příjmů z prodeje nemovitých věcí v roce 2017 a 2018 (2.) (s. 2-8); Daň z přidané hodnoty při přemístění obchodního majetku plátce mezi členskými státy (s. 8-10); Příjmy ze zaměstnání a srážková daň (s. 11-13); Uplatnění plné moci udělené poradci ve světle novelizovaného pokynu GŘ (s. 13-17); Informace k možnosti žádat o prominutí příslušenství daně z příjmů ze závislé činnosti vykonávané na palubách lodí a člunů provozovaných ve vnitrozemské a mezinárodní dopravě v Nizozemsku (s. 17-20); Časové rozlišení u příspěvkových organizací (s. 29-32); Cizí měna v účetnictví (s. 33-35).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2017, č. 16**

Změny týkající se zdanění příjmů ze závislé činnosti na základě zákona č. 170/2017 Sb. (s. 1-4); EET Aktuality a Praxe 3. část - dokončení (s. 5-6).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2017, č. 17**

Nová pravidla zdanění úplat před uskutečněním plnění - DPH (s. 1-5); Změny týkající se daňového zvýhodnění a slev na dani na základě zákona č. 170/2017 Sb. (s. 5-8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2017, č. 15**

Novela zákona o DPH 2017 - nesprávné uvedení daně za jiné zdaňovací období (s. 1-3); Exekuce a DPH - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Prodej autorských práv - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2017, č. 16-17**

Osvobozená plnění s nárokem na odpočet DPH a vybrané problémy v praxi - s řadou příkladů mezinárodního dodání zboží do zemí EU anebo třetích zemí a transakcí souvisejících s mezinárodním obchodem či poskytováním služeb (s. 1-12).

Hospodářské noviny**Sv. 61, (2017) č. 152 (9.8.2017)**

Vysoké odvody dusí české firmy: za zaměstnance platí firmy státu jedny z nejvyšších odvodů ve střední Evropě (s. 1) a související článek Zátěž pro firmy (porovnání s dalšími zeměmi střední a východní Evropy) na s. 2; Sliby o brexitu nesplníme, připouští britští ministři (s. 6); Základní příjem v Česku - jak by vypadalo zavedení této dávky v ČR, jak by se musely zvýšit daně a kdo by nejvíce tratil? (s. 10-11); Levní agenturní pracovníci se nakonec mohou prodražít: řada pracovních agentur se podle finanční správy snaží vyhnout placení DPH. Firmám pak hrozí, že daň budou muset odvést ony (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 61, (2017) č. 153 (10.8.2017)**

Stát likviduje fungující firmy: i podnik, který nedluží na daních, může kvůli finančním úřadům skončit - použití zajišťovacích příkazů v ČR (s. 1) a související komentář na s. 8; Zaplat', nebo padni: příběhy tří firem, které finanční úřady zlikvidovaly vydáním zajišťovacích příkazů (VHS - Ropa plus, Autotrans Petrol, Herst) (s. 10-11) a související rozhovor se soudcem NSS K. Šimkou na s. 11.

Hospodářské noviny**Sv. 61, (2017) č. 154 (11.8.2017)**

Babiše dohnalo Čapí hnízdo - stíhání v souvislosti s dotační kauzou (s. 1); Zvůle finančních úřadů sílí. Rozhodnutí nadřízených obcházejí - případ Isolit Bravo (s. 4); Teroristy řešíme víc - rozhovor s ředitelem Finančního analytického úřadu Liborem Kazdou (s. 10-11); Banky útočí na loňský rekord - silná domácí ekonomika zajišťuje finančním domům růst zisku i v době nízkých úrokových sazeb a tvrdé konkurence na trhu (s. 16).

Účetnictví v praxi**Sv. 17, (2017) č. 7-8**

Novinky v daňové a související legislativě během roku 2017 (s. 10-15); Zdanění licenčních poplatků vyplácených tuzemskými právníckými osobami (s. 16-20); Registrace a její zrušení v zákoně o DPH (s. 21-24); Koupě, prodej a pacht pozemku - daňová a účetní problematika (s. 25-30); Daň z přidané hodnoty u nemovitých věcí (s. 31-36); Transferové ceny - obecně účetně a daňově (s. 37-39); Závazné posouzení a jeho praktické využití v oblasti DPH (s. 40-42); Koupě - okamžik přechodu vlastnického práva (s. 58-59).

Ekonomické vědy. Ekonomie

By Roland Strausz

A theory of crowdfunding : a mechanism design approach with demand uncertainty and moral hazard**Teorie crowdfundingu : přístup teorie návrhu mechanismů s nejistotou poptávkou a morálním hazardem**

The American Economic Review, Vol. 107 (2017), No. 6, p. 1430-1476

U produktů, jejichž vývoj je financován pomocí crowdfundingu, podnikatel uzavírá smlouvu se spotřebiteli ještě před vznikem produktu. Za předpokladu nejisté agregátní poptávky crowdfunding usnadňuje podnikatelům identifikaci projektů, o které by mohl být u zákazníků zájem, což zlepšuje investiční rozhodování. Autoři se v článku zabývají crowdfundingem z teoretického pohledu - definují ho jako smlouvu uzavřenou mezi podnikatelem a zákazníkem dříve, než je do určitého projektu investováno, a dále zkoumají potenciál těchto smluv při maximalizaci zisku a dosahování efektivních výsledků. Morální hazard v modelu znamená možnost podnikatele zpronevěřit vybrané prostředky. -Poznámky.

Beatrice Cherrier

Classifying economics : a history of the JEL codes**Klasifikace ekonomie : dějiny kódů JEL**

The Journal of economic literature, Vol. 55 (2017), No. 2, p. 545-579

Klasifikační schéma Americké ekonomické asociace "JEL Classification" bylo vytvořeno již v roce 1911. Od svého vzniku schéma prošlo několika revizemi, ke kterým docházelo z různých příčin a podnětů. Klasifikace se používá k celé řadě účelů: k označování vědeckých publikací (přidělení kódu umožňuje snazší nalezení odborného článku), ke zveřejňování a hledání nabídek práce i u žádostí o granty. Autorka v článku rozebírá historii změn tohoto klasifikačního schématu - konkrétně se zabývá tím, jak klasifikace odráží vývoj ekonomické disciplíny (rozmach a ustupování dílčích témat do pozadí), jak se do schématu promítá vzájemná interakce teorie a praxe a jak je jeho vývoj ovlivněn vnějšími událostmi a rozvojem informačních technologií. - Poznámky.

Coase call : the theory of the firm**Coasův dotaz : teorie firmy**

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9051, p. 53-54

První z řady šesti článků zabývajících se velkými ekonomickými myšlenkami je věnován britskému ekonomu Ronaldu Coasovi. Ten ve svém článku z r. 1937 položil zásadní otázku, proč jsou některé činnosti řízeny trhem a jiné firmami. Jeho odpověď zněla, že firmy jsou reakcí na vysoké náklady za užívání trhů. Často je levnější ukládat úkoly rozkazem než vyjednávat a prosazovat oddělené kontrakty pro každou transakci, což se týká zaměstnanců i zaměstnavatelů. Článek "Povaha firmy" (The Nature of the Firm) je dnes hojně citován, ale tehdy nezaznamenal velký úspěch. Ale druhý článek, "Problém společenských nákladů" (The Problem of Social Cost), přinesl Coasovi slávu. Uváděl v něm, že soukromé vyjednávání by mohlo vyřešit společenské problémy, jako znečišťování

životního prostředí, pokud by majetková práva byla dobře definována a transakční náklady nízké (což většinou nejsou). Coasovi byla v r. 1991 udělena Nobelova cena za ekonomii.

Zdeněk Chytil, Lukáš Máslo

Conceptualization of historical time in post keynesian economics [elektronický zdroj]

Konceptualizace historického času v postkeynesovské ekonomii

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 397-421

Ve vysoce teoreticky zaměřeném příspěvku autoři řeší problém konceptualizace historického času v postkeynesovské ekonomii. Pojem "hysteretická persistence", který autoři nově zavádějí v textu, je nezbytný pro vysvětlení jevu zvaného "path-dependence". Tento jev, do češtiny překládaný někdy např. jako "závislost na ušlé cestě", vysvětluje, že rozhodování, kterému jedinec čelí za určitých okolností, je ovlivněno předchozími rozhodnutími, a to i tehdy, pokud minulé okolnosti již nejsou relevantní. Dále autoři zavádějí nový pojem "obecná reverzibilita" a navrhuje 6 atributů, pomocí kterých je možné definovat historický čas. Tento přístup umožňuje určit stupeň historicity určitého systému. Koncept hysteretické persistence je dále demonstrován na příkladu Lavoieho PKA modelu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.619>

Norbert Häring

Das Problem mit der Transparenz : Ethikregeln für Wissenschaftler

Problém s transparentností : etická pravidla pro vědce

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 160 (21.8.2017), S. 10

Během světové finanční krize vyšlo najevo, že mnoho ekonomů zakrývalo ve svých expertízách vlastní finanční zájmy. A i téměř o jednu dekádu později není otevřenost ohledně případného konfliktu zájmů zcela pravidlem. Značný rozdíl vládne zejména v přístupu anglosaských a německých profesních sdružení a odborných časopisů, z nichž posledně jmenované buď ještě nemají zpracovány odpovídající etické kodexy, nebo jejich ustanovení dostatečně nevymáhají.

Norbert Häring

Fehlender Weitblick : Investitionslücke

Chybějící prozíravost : investiční mezera

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 155 (14.8.2017), S. 13

Podle Williama Lazonicke z University of Massachusetts se mezi lety 2006 až 2015 vrátilo akcionářům 90 procent zisku amerických koncernů sdružených v indexu S&P 500, na investice tedy plynula méně než desetina těchto prostředků. Analýza McKinsey Global Institute zároveň tvrdí, že firmy s dlouhodoběji pojatým stylem řízení dosahují i vyšších zisků. S touto diagnózou nicméně nesouhlasí řada ekonomů jako Steven Kaplan z Chicagské univerzity, Larry Summers z Harvardské univerzity nebo Joseph Gruber a Steven Kamin z americké centrální banky. Kdyby totiž podle nich měly krátkodobé strategie jednoznačně negativní účinky, muselo by se to v empirii projevit mnohem silněji a tato teze by již byla daleko širěji přijímána. Krátkodobé strategie navíc mohou být jen výsledkem aktuálního nedostatku výnosných investičních příležitostí. Naopak Germán Gutiérrez a Thomas Philippon z New York University, ale i chicagský ekonom Luigi Zingales připouštějí, že za nízkými investicemi amerických podniků může být upadající hospodářská soutěž, která pramení z přemíry regulace a dominance jen několika velkých firem disponujících i značným politickým vlivem.

Glutology : overcapacity and undercapacity

Nauka o přesycení trhu : nadměrná a nedostatečná kapacita

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9053, p. 51-52

Třetí z řady článků o velkých ekonomických myšlenkách pojednává o tzv. Sayově zákoně trhů. Jean-Baptiste Say, který žil v letech 1767-1832, ve svém nejvýznamnějším díle Pojednání o politické ekonomii navázal na dílo Adama Smitha. Vyjadřuje v něm tezi o vnitřní stabilitě trhů. Odmítá názor, že by mohlo existovat "všeobecné zahlcení" zbožím, na které poukazovali jeho současníci: podle něj je nabídka zároveň poptávkou nebo, jak to formuloval později, nabídka vytváří svou vlastní poptávku. Chtěl tím ukázat, že trhy jsou navzájem propojené a není třeba se bát, že by si nabídka nenašla svůj odbyt. Na dílčích trzích výrobků může dojít ke vzniku nerovnováhy, ale celý systém zůstává v rovnováze. Jean-Baptiste Say byl prvním francouzským profesorem ekonomie, kterou považoval za "novou a krásnou vědu".

Ricardo Lagos, Guillaume Rocheteau, and Randall Wright

Liquidity : a new monetarist perspective

Likvidita : nový monetaristický pohled

The Journal of economic literature, Vol. 55 (2017), No. 2, p. 371-440

V uplynulých 25 letech se v ekonomii objevil nový přístup, jak zkoumat měnové teorie, opatření a likviditu. Přístup bývá označován jako "nová ekonomie monetarismu". Autoři v obsáhlém článku zkoumají a shrnují pohled této ekonomie na likviditu. Mezi zkoumanými problémy se objevují mj. tyto teorie (přístupy): komodity ve funkci peněz, aktiva jako peníze, zprostředkování či náklady inflace. - Poznámky.

Pavel Sirůček

Nositelé Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2016

Politická ekonomie, Sv. 65, (2017) č. 3, s. 370-378

Stručně k profesnímu životopisu a vědeckému dílu nositelů Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2016 - profesorů Olivera S. Harta a Bengta R. Holmströma. Ocenění bylo uděleno za přínos k teorii kontraktu, laureáti výrazně přispěli k tvorbě nových teoretických nástrojů umožňujících lepší chápání kontraktů v hospodářském, ale i neekonomickém životě, včetně analýzy konkrétních návrhů a podob smluv. Autor se blíže zabývá vývojem a významem teorie kontraktů a přináší také přehled knižních publikací, statí a časopiseckých příspěvků obou oceněných.

Martin Janíčko, Pavel Janíčko

Operacionalismus versus instrumentalismus aneb hledání metodologického paradigmatu na poli ekonomie

Scientia et Societas, Sv. 13, (2017) č. 2, s. 74-84

Článek se věnuje otázce myšlení v paradigmatech v metodologii současné ekonomické vědy, jak je v obecné rovině popsal teoretik vědy Thomas S. Kuhn. Autoři pomocí Kuhnova prizmatu analyzují metodologický spor mezi operacionalismem, jež formuloval nekeynesiánský ekonom P. A. Samuelson, a instrumentalismem, který zastával představitel monetarismu v ekonomii M. Friedman. - Poznámky.

The lives of others : externalities

Životy těch druhých : externality

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9054, p. 52-53

Pojem externalit, tj. nepříznivých vlivů dopadajících na okolí, zavedl jako první britský ekonom Alfred Marshall. Myšlenku dále rozvinul jeho žák Arthur Pigou (1877-1959), který navrhl řešit problém externalit pomocí intervencí státu v podobě daní. Tato myšlenka je všudypřítomná v kurzech ekonomie a také je velmi oblíbená mezi tvůrci hospodářské politiky, takže svět je zaplaven nejrůznějšími daněmi potírajícími negativní vlivy. Pigouova daň se také často objevuje v debatách o globálním oteplování. Někteří odborníci však poukazovali na její teoretické a praktické nedostatky, např. ekonom Ronald Coase z Chicagské univerzity nebo filozof Michael Sandel z Harvardovy univerzity.

The people's champion : human capital

Bojovný zastánce lidí : lidský kapitál

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9052, p. 51-52

Druhý z řady článků o velkých ekonomických myšlenkách je věnován americkému ekonomovi Garymu Beckerovi, který do centra pozornosti ekonomie postavil lidské bytosti. Termín "lidský kapitál" jako první začal razit britský ekonom Arthur Pigou a zjednodušeně řečeno se vztahuje ke schopnostem a vlastnostem lidí, které je činí produktivními. Nejdůležitějšími z nich jsou znalosti a investice do lidského kapitálu se tak týkají především vzdělání. Becker ve svých předpokladech vycházel z toho, že lidé jsou ve svých rozhodováních cílevědomí a racionální, a položil základ elegantní teorie lidského kapitálu, kterou vyložil v několika člancích a knihách na počátku 60. let. Jeho teorie pomohla vysvětlit, proč mladší generace tráví víc času vzděláváním než ty starší; proč roste význam vzdělávání; proč nedostatečné investice do lidského kapitálu představují riziko; ale také proč se některým zemím daří lépe než jiným; proč firmy v chudých zemích mají sklon být paternalistické; proč prudce narostl počet studujících žen v 50. letech; a proč v bohatých zemích mají rodiny méně dětí. Gary Becker byl laureátem Nobelovy ceny za ekonomii za rok 1992.

Peter Tóth

When are we in recession? : estimating recession probabilities in Slovakia

Kdy jsme v recesi? : odhady pravděpodobnosti recese na Slovensku

Biatec, Sv. 25, (2017) č. 4, s. 31-35

Hospodářská recese je obecně definována jako pokles reálného hrubého domácího produktu v alespoň dvou po sobě jdoucích čtvrtletích. Tato definice by se ale netýkala Slovenska v době světové finanční krize, kdy sice došlo k poklesu o 9,1 % HDP, ale pouze v 1. kvartálu roku 2009. Slovenský příklad podle autora článku jen podtrhuje nutnost určité revize chápání recese, které by se promítlo i do měření pravděpodobnosti jejího příchodu. V článku jsou proto nejprve představeny alternativní způsoby identifikování recese, přičemž vyšší preference je dávana ekonometrickým modelům aktuálně zveřejňovaných dat před analýzami ekonomického cyklu skupinami expertů amerického National Bureau of Economic Research či evropského Centre for Economic Policy Research. Z těchto modelů pak autor volí Markovský přepínací model (Markov-switching model) J. D. Hamiltona, který aplikuje na data o vývoji slovenské ekonomiky od 2. čtvrtletí roku 1995 do 4. čtvrtletí roku 2016. - Poznámky.

Filip Obradovič

Základný príjem pre každého. Utópia alebo nie?

Trend, Sv. 27, (2017) č. 29-30, s. 34-35

Autor zmiňuje některé probíhající výzkumné projekty o praktickém fungování teorie univerzálního základního příjmu (universal basic income) v reálné ekonomice a dále zvažuje důsledky této univerzální peněžní dávky pro společnost, její sociální systém a boj proti chudobě. Představuje závěry studie OECD přinášející simulace, ve kterých by univerzální základní příjem nahradil sociální systémy se všemi výhodami a byl by rozpočtově neutrální (pro USA, Francii, Finsko a Itálii). V tomto kontextu také zmiňuje situaci na Slovensku a slovenský odvodový bonus. Pokládá si otázky, zda se zavedení systému nepodmíněného základního příjmu vyplatí, je ufinancovatelné a za jakých podmínek může fungovat. -- Viz také článek v čas. Ekonom č. 31-32/2017, s. 82. -- Téma základního příjmu v Česku rozpracovává příspěvek v HN č. 152/2017 (9.8.2017), s. 10-11.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Thomas Hoenig ; rozhovor vedl Frank Wiebe

"Das System braucht mehr Kapital"

"Systém potřebuje více kapitálu"

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 153 (10.8.2017), S. 28-29

Rozhovor s místopředsedou amerického fondu ochrany vkladů (FDIC) T. Hoenigem o poučeniích z globální finanční krize a vývoji regulace finančního sektoru v USA. Hoenig se v rozhovoru vrací ke svému dříve publikovanému návrhu na oddělení investičního a komerčního bankovníctví a jednotné desetiprocentní kvóty vlastního kapitálu bez vážení rizik u klasických bank. Odmítá přitom, že by jím prosazované navýšení vlastního kapitálu poškodilo ekonomiku. Zároveň ale podporuje snahy amerického federálního ministra financí S. Mnuchina, aby banky nemusely provádět povinná hlášení bankovnímu doзору tak často jako dosud. -- K americkému bankovnímu doзору a sanaci bank v USA během finanční krize viz článek na s. 29.

Otmar Issing ; rozhovor vedli Bert Losse, Malte Fischer

"Die Euro-Krise ist noch nicht vorbei"

Eurokrize ještě nepominula

WirtschaftsWoche, Jg. 2017, Nr. 31, S. 62-65

Rozhovor s Otmarem Issingem, předním odborníkem německé finanční politiky a jedním z duchovních otců jednotné evropské měny, o chybě Evropské centrální banky, nejisté budoucnosti měnové unie a patologickém vztahu Němců k jejich Bundesbank.

Axel Weber ; rozhovor vedli Miriam Meckel, Sven Prange

"Mehr Regeln, mehr Probleme" : Banken

"Více pravidel, více problémů" : banky

WirtschaftsWoche, Jg. 2017, Nr. 30, S. 44-47

Rozhovor s prezidentem správní rady švýcarské banky UBS a bývalým prezidentem Bundesbanky Axelem Weberem o trápení s nízkými úroky, tlaku na slučování evropských bank a úloze Německa v peněžní politice.

Mohamed El-Erian

Alte Risiken in neuem Gewand : die globalen Risiken des Finanzsystems sind noch nicht bewältigt

Stará rizika v novém kabátě : globální rizika finančního systému ještě nejsou zvládnuta

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 161 (22.8.2017), S. 48

Podle autora článku je pozitivní, že se řada vyspělých zemí rozhodla po vypuknutí globální finanční krize účinněji regulovat a zároveň posílit svůj bankovní sektor, přičemž národní regulátoři své kroky často koordinovali s doporučeními Rady pro finanční stabilitu (Financial Stability Board). Vyhlášovat vítězství v boji za stabilnější finanční systém ale není zdaleka namístě, nejen s ohledem na určité zaostávání evropské regulace za tou britskou či americkou. Problematické jsou také nově vznikající trendy ve finančnictví. Ať už se jedná o přesuny některých bankovních služeb do rukou neregulovaných externích subjektů, ne zcela korektní sliby investičních fondů o výnosnosti svých aktivit či o zatím neodhadnutelné dopady nástupu technologických změn. Regulační instituce se tak nemohou v budoucnosti soustředit pouze na bankovníctví, ale svůj záběr by měly podstatně rozšířit.

Jakub Jedlinský

Alternativní měnová řešení jako inspirace pro nastavení společné evropské měny

Scientia et Societas, Sv. 13, (2017) č. 2, s. 27-43

Příspěvek se věnuje dosud diskutovaným alternativám ke stávajícímu měnovému systému, přesněji vůči bankovním účetním (fiat) penězům, jako možnému řešení potíží Evropské měnové unie. Pojednány jsou švýcarské a islandské návrhy tzv. sovereign money (Vollgeld, new Icelandic króna), koncept hard-eura, ekvádorské dinero electrónico a několik námětů zformulovaných z podnětu řeckého ekonoma a někdejšího ministra financí J. Varoufakise. - Poznámky.

Romain Faquet

An examination of inflation forecasts in budget bills [elektronický zdroj]

Průzkum inflačních prognóz v rozpočtových zákonech

Trésor-economics, No. 198 (2017), p. 1-7

Autor v článku vysvětluje, z jakých příčin dochází ve Francii k odchylkám skutečné inflace od prognóz, které jsou součástí zákonů o státním rozpočtu. V letech 2013-2016 byla skutečná inflace o téměř 1 % nižší oproti prognózám, k čemuž mohlo dojít buď nestandardní situací způsobenou nulovými úrokovými sazbami, neobvykle nízkou inflací a aplikací nekonvenčních nástrojů měnové politiky Evropskou centrální bankou, nebo dalšími faktory (nepředpokládané fluktuace měnových kurzů a cen energií). Od roku 2000 se prognózy inflace a skutečný stav v průměru příliš nelišily (ačkoliv v některých letech došlo k výrazným odchylkám). Většina odchylek bývá způsobena nepředvídanou změnou cen energií, další odchylky mohly být zapříčiněny také změnou hospodářské politiky (zavedení určitých opatření, která ovlivnila ceny v řadě sektorů). - Poznámky. -- Dokument je dostupný i ve francouzštině na webu DG Trésor. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Ressources/15742-tresor-economics-2017>

Richard John Lowe

Anti-money laundering : the need for intelligence

Boj proti praní peněz : potřeba prediktivního zpravodajství

Journal of financial crime, Vol. 24 (2017), No. 3, p. 472-479

Autor na základě analýzy literatury týkající se využití zpravodajství (intelligence) v boji proti praní špinavých peněz a na základě svých vlastních zkušeností zdůrazňuje důležitost využití prediktivního zpravodajství ve finančním sektoru. Podle něj banky a další instituce při analýze rizik často vycházejí z již známých hrozeb. Jiné organizace, jako např. armáda, se snaží určit současné a možné budoucí hrozby pomocí prediktivního zpravodajství. Prediktivní zpravodajství může výrazně pomoci v boji

proti terorismu a organizovanému zločinu. -- Monotematické číslo prezentuje výstupy z konference "Security, Intelligence, and Law Enforcement" (SILE) konané v září 2016 v Cambridge. Všechny příspěvky v čísle se týkají využívání finančního zpravodajství (financial intelligence) v boji proti organizovanému zločinu.

By Satyajit Das

Are financial markets poised for a "major event"?

Jsou finanční trhy připravené na "velkou událost"?

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 47-49

Autor upozorňuje na riziko vzniku další světové finanční krize - podle něj jsou pro ni již vytvořeny podmínky (nahodnocení finančních aktiv, rostoucí světové zadlužení, nízký hospodářský růst, nekonvenční měnová politika centrálních bank podporující riskování) a zároveň existuje několik případných spouštěčů, od problémů v bankovním sektoru v důsledku poklesu cen aktiv a existence nevýkonných úvěrových pohledávek, přes volatilitu měn a obchodní války, až po veřejné zadlužení, chybná zhodnocení situace ze strany tvůrců hospodářské politiky či politické napětí. Další finanční krizi pravděpodobně odstartuje neočekávaný řetězec několika faktorů, přičemž důsledky budou ve srovnání s krizí v roce 2007 daleko závažnější, postihnou skutečně celý svět a vzhledem ke zhoršené geopolitické situaci ještě více poškodí důvěru ve vládní systémy i tvůrce hospodářských politik. - Poznámka.

Frank Wiebe

Aufbruch im virtuellen Wunderland

Poprask ve virtuální říši divů

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 143 (27.7.2017), S. 28-29

Počítačové online hry nejsou pouze zábavou, ale také prostřednictvím tzv. primární emise mincí a kryptoměn (Initial Coin Offering, ICO) mohou být arénou značných výtěžků. Tato forma získávání kapitálu zatím nepodléhá žádné regulaci, to se ale zásahem americké Komise pro cenné papíry a burzu (SEC) zřejmě změní. SEC totiž vydala stanovisko, podle něhož bude na ICO nahlížet jako na burzovní obchody. Investoři by proto měli i ve svém vlastním zájmu zkoumat obchodní plány projektů, do nichž se pomocí ICO zapojují. Podle v článku oslovených vývojářů a obchodníků s digitálními měnami je určitá regulace na místě, neboť mnoho projektů stojících na ICO nemusí být životaschopných a již nyní vývoj na trhu nese určité riziko vzniku investiční bubliny.

M. Maisch, F. Wiebe

Aufschwung auf Pump

Rozmach "na futro"

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 158 (17.8.2017), S. 28-29

Centrální banky USA, Velké Británie a Austrálie varují před tempem zadlužování domácností ve svých zemích. V USA dosahoval ve 2. čtvrtletí 2017 jejich celkový dluh 12,8 bilionů dolarů a byl dokonce o 164 miliard vyšší než před vypuknutím finanční krize na podzim 2008. Ve Spojeném království a Austrálii zase roste zadlužení domácností více než jejich příjmy. Nejvíce přitom rostou závazky z úvěrů na koupi automobilů a kreditních karet. Zatím je sice objem nesplacených půjček nižší než na začátku krize, po zpřísnění měnových politik a při nižším hospodářském růstu ale může dojít k výraznému zhoršení platební morálky. Britská centrální banka (Bank of England) již proto přikročila k postupnému navyšování anticyklické kapitálové rezervy pro poskytovatele úvěrů na 1 % od listopadu 2017. -- K tématu viz také komentář na s. 27.

By Moorad Choudhry

Basel III liquidity and the need for balance sheet optimisation will impact banks' business models

Basilejské standardy likvidity a potřeba optimalizovat rozvahy ovlivní obchodní modely bank

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 57-60

Ukazatel krytí likvidity (liquidity coverage ratio, LCR) ukotvený v basilejských standardech, ukládá bankám držet určitý podíl vysoce kvalitních likvidních aktiv (high quality liquid assets, HLQA) ve vztahu k celkovým čistým peněžním výdajům. Při rozhodování o velikosti "polštáře likvidity" budou banky zohledňovat strukturu závazků (objem polštáře se může odvíjet od objemu krátkodobých

závazků) i jejich vliv na ziskovost bank (bezrizikové portfolio generuje bankám menší zisk). Autor v článku předkládá obecný přístup, s jakým mohou banky přikročit k přehodnocení svých strategií tak, aby dosáhly optimálního výsledku mezi LCR a HLQA.

Breaking the chains : bitcoin's civil war

Rozbíjení okovů : občanská válka kvůli bitcoinu

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9051, p. 55-57

V komunitě vývojářů se rozeběhla diskuse o změnách ve fungování kryptoměny bitcoin. Vznikly dva názorové proudy, reprezentované Adamem Backem, šéfem britského startupu Blockstream (zaměstnává některé hlavní vývojáře softwaru, který definuje vnitřní fungování bitcoinu), a Jihanem Wu, šéfem čínské firmy Bitmain (produkuje kolem 80 % čipů pro "těžaře", specializované počítače, které zajišťují bezpečnost bitcoinové sítě, potvrzují platby a razí nové digitální mince). Spor se týká případného rozdělení bitcoinu. - K rozdělení nakonec došlo - 1. srpna se od hlavního řetězce transakcí odštěpila nová kryptoměna zvaná bitcoin cash.

Liběna Černohorská, Anatolij Pilyavskyy, William Aaronson

Comparative performance of the Visegrad group banks for the period 2009-2013

Komparace výkonnosti bank ve Visegrádských zemích v letech 2009-2013

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 20, (2017) No. 2, p. 175-187

Autoři nejprve charakterizují stav bankovníctví visegrádských zemí (ČR, SR, Maďarska a Polska) a vyzdvihují nebývalou stabilitu doprovázenou solidními zisky českých, slovenských a polských bank. Poté zkoumají poměrnou výkonnost bank v jednotlivých zemích za období 2009-2013. Analyzují změny efektivity a produktivity bankovních sektorů jako celku a změny celkové produktivity faktorů (TFP), výsledky vzájemně porovnávají. Zjišťují, že české, slovenské a polské banky přestály období finanční krize bez nutnosti nebo potřeby státních zásahů a ve většině případů ještě dosáhly jasného zisku. Efektivita bankovníctví byla měřena za použití DEA (data envelopment analysis, analýzy datových obalů) a změna produktivity byla analyzována prostřednictvím Malmquistova indexu.

James Shotter

Czech central bank blazes trail with rate rise

Zvýšením sazeb vyznačuje česká centrální banka cestu

Financial Times, Vol. 2017, No. 39542 (4.8.2017), p. 2

Informace o tom, že ČNB zvýšila poprvé od krize úrokové sazby a že tak učinila jako první země v Evropské unii.

Yasmin Osman

Der Elefant, der in der Falle saß

Slon, který seděl v pasti

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 167 (30.8.2017), S. 28-29

Před začátkem finanční krize v letech 2007 a 2008 si mnozí bankéři i členové bankovního dozoru mysleli, že bonita vždy přitáhne likviditu a zavedená banka by proto neměla mít problém s refinancováním na kapitálovém trhu. Právě tato představa se ovšem ukázala jako iluzorní po zhroucení amerického trhu s hypotékami a krachu banky Lehman Brothers, což zcela utlumilo mezibankovní trh. V Německu se stala prominentní obětí tohoto vývoje banka Hypo Real Estate, kterou musel nakonec převzít a sanovat stát. Od té doby byla v Evropské unii prosazena pravidla upravující u bank minimální výši likvidity bez ohledu na jejich rating. Po roce 2019 by měl také vstoupit v účinnost ukazatel čistého stabilního financování (Net Stable Funding Ratio), který by reguloval refinancování dlouhodobých úvěrů krátkodobými půjčkami. Mezi ekonomy však nadále existuje řada kritických hlasů vůči stávajícímu způsobu regulace, přičemž jedním z hlavních terčů kritiky je výsadní postavení státních dluhopisů zemí EU v povinném polštáři likvidity. -- K tématu viz také rozhovor s ekonomem M. Hellwigem na s. 29.

Michael Maisch

Der endlose Zinsskandal : Libor

Nekonečný úrokový skandál : Libor

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 165 (28.8.2017), S. 31

Vyšetřování skandálů kolem referenční mezibankovní sazby Libor ještě není u konce. Svědčí o tom alespoň žaloba amerických státních zástupců proti dvěma vysokým manažerům francouzské obchodní banky Société Générale, kteří pomocí podvodných manipulací se sazbou měli ostatním investorům způsobit škodu kolem 170 milionů dolarů. Celkově již instituce Evropské unie a USA uvalily na své banky pokuty za více než 9 miliard dolarů a i někteří bankéři byli potrestáni nepodmíněným odnětím svobody. Britský finanční dozor (FCA), americká centrální banka (Fed) a Evropská centrální banka v reakci na řetězec skandálů proto plánují či alespoň uvažují o zrušení Liboru a jeho nahrazení jinak konstruovanou sazbou.

Michael Maisch

Der große Irrtum

Velký omyl

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 148 (3.8.2017), S. 30-31

Deset let od nástupu prvních známek světové finanční krize hodnotí autor článku myšlenkové konstrukty, které ji zapříčinily. Jako fatální se podle něj především ukázala představa, jejímž příznivcem byl i někdejší šéf amerického Fedu Alan Greenspan, že banky a podniky se dokáží samy korigovat a minimální regulace na kapitálových trzích přispívá k morálnímu chování jednotlivých aktérů. Podle ekonoma Tomáše Sedláčka proto potřebuje tržní hospodářství obdobnou politickou a společenskou péči jako demokratický politický systém, nemá-li ztratit svou legitimitu. -- K tématu poučení z finanční krize viz také rozhovor s britským bankéřem B. Wintersem na s. 31; ke vztahu mezi neregulovanými odměnami a rizikovými operacemi bankovních manažerů viz HB č. 164/2017 (25.8.2017), s. 24-25.

Carmen Reinhart

Die Finanzkrise schwelt weiter : die aktuelle Erholung ist noch lange nicht die Problemlösung

Finanční krize nadále doutná : aktuální oživení ještě zdaleka není řešením problému

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 150 (7.8.2017), S. 48

Podle profesorky finančních systémů Harvardské univerzity C. Reinhartové je ještě předčasné prohlásit globální finanční krizi z r. 2008 a její následky za překonané. Soukromé i veřejné dluhy vyspělých států jsou totiž nadále značné, strategie jejich snižování ale zůstávají zahaleny v mlze. Normalizace měnové politiky by proto měla být učiněna jen s nejvyšší opatrností, aby se neopakovala situace jako v eurozóně v roce 2011, kdy Evropská centrální banka na rozdíl od amerického Fedu zvýšila úrokové sazby, což krizi v celém regionu jen prohloubilo. Jednotlivé státy by ovšem také měly přestat využívat období méně rizikových půjček k odkladu strukturálních reforem a fiskálněpolitických opatření. -- K dalšímu varování C. Reinhartové ohledně nárůstu zájmů investorů z rozvinutých ekonomik o malé a rozvíjející se trhy s aktuálně vyšší výnosností tamních aktiv viz HB č. 167/2017 (30.8.2017), s. 48.

Matthias Terlau

Die Umsetzung der aufsichtsrechtlichen Vorgaben der Zweiten Zahlungsdiensterichtlinie in deutsches Recht

Implementace dozorových legislativních ustanovení druhé směrnice o platebních službách do německého práva

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 30, S. 1697-1703

Od 17.7.2017 v Německu platí implementace druhé směrnice Evropské unie o platebních službách (č. 2015/2366/EU), která za účelem harmonizace platebních služeb v EU rozšiřuje jejich definici a regulaci o nové možnosti platebního styku a bankovních služeb. Článek shrnuje a hodnotí znění německého implementačního zákona, které je relevantní pro praxi národního bankovního dozoru, přičemž ve výkladu nejednoznačných míst autor odkazuje také na vládní důvodovou zprávu. - Poznámky. -- Shrnutí článku viz s. M14.

by Marianna Blix Grimaldi, Jörg Hofmeister, Sebastian Schich and Daniel Snethlage

Estimating the size and incidence of bank resolution costs for selected banks in OECD countries

Odhad rozsahu a výskytu nákladů na řešení problémů bank v zemích OECD

Financial market trends, Vol. 2016, No. 1, p. 7-42

V příspěvku jsou odhadovány náklady na řešení problémů bank "ex ante" (náklady spojené s pravděpodobností, že banka selže v průběhu následujícího roku) a "ex post" (náklady, které vzniknou, když banka již selhala) v zemích OECD. Náklady ex post se snížily v důsledku zvýšení kapitálových poměrů a snížení bankovních závazků vzhledem k HDP. Reformy ve finančním sektoru ovlivnily snížení nákladů, odhady nákladů se ale zatím nevrátily na předkrizovou úroveň. - Poznámky. -- Bibliografie.

By Barney Jopson

Goldman's Washington mission

Washingtonská mise banky Goldman Sachs

Financial Times, Vol. 2017, No. 39558 (23.8.2017), p. 7

V r. 2008 dostala banka Goldman Sachs finanční výpomoc ve výši 10 mld. USD od amerických daňových poplatníků. Teď opět žádá o pomocnou ruku, ale v jiné oblasti: Goldman bojuje proti nadměrné finanční regulaci. Na své straně má prezidenta, který brojí proti "předpisům ničícím pracovní místa" a navíc jmenoval dva bývalé významné manažery banky na důležité posty: Gary Cohn vede národní ekonomickou radu a Steven Mnuchin je ministrem financí. Z kruhů kolem prezidenta Trumpa bylo naznačeno, že investiční banky by mohly být vyňaty z některých pravidel Doddova-Frankova zákona.

By H. Kent Baker and Greg Filbeck

Hedge funds : past, present, and future

Hedgeové fondy : minulost, přítomnost a budoucnost

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 41-45

Autoři v článku shrnují problematiku hedgeových fondů - nejprve je charakterizují, poté uvádějí jejich přínosy a rizika, představují jejich historii a dále se zaměřují na současné problémy a otázky. V roce 2016 byl zájem investorů o hedgeové fondy nejnižší od roku 2008. Problémem je klesající výnosnost fondů a vysoké poplatky. Do budoucna poroste tlak na snižování poplatků, manažeri se budou muset přizpůsobit novým technologiím a budou muset přesvědčit investory, že i přes vysoké poplatky má smysl do těchto fondů investovat. - Poznámky.

Stephan Scheuer, Frank Wiebe

Chinas Schuldenfalle

Čínská dluhová past

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 154 (11.8.2017), S. 3, 6-7

Čína zažívá strmý nárůst poskytnutých hypotečních úvěrů. V prvním pololetí se objem hypoték meziročně zvýšil o 24 procent na téměř 30 bilionů jüanů a ceny nemovitostí stouply o více než 18 procent. Na tento trend ústící v razantní zadlužování domácností již v květnu 2017 reagovala ratingová agentura Moody's, která Číně poprvé od roku 1989 snížila hodnocení úvěruschopnosti. Podle některých ekonomů je situace znepokojující a v některých ohledech potenciálně nebezpečnější než v USA před nástupem finanční krize, neboť nové hypotéky se v roce 2016 podílely na disponibilních příjmech domácností z 16,9 procent (zatímco v USA se jednalo před krizí nanejvýše o 11,2 procent v roce 2005). Rizikem pro čínskou finanční stabilitu je rovněž síť neregulovaných stínových bank, které poskytují úvěry především domácnostem i malým a středním podnikům. -- Podrobněji k růstu cen čínských rezidenčních nemovitostí viz HB č. 174/2017 (8.9.2017), s. 34-35.

Hans-Peter Siebenhaar

In Osteuropa läuft es wieder rund : Österreichische Banken

Ve východní Evropě to zase běží jako na drátkách : rakouské banky

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 167 (30.8.2017), S. 31

Rakouské peněžní domy Raiffeisen Bank a Erste Group se opět stávají atraktivními cíli pro investory, a to především díky dynamickému hospodářskému růstu v regionu mezi Prahou a Bukureští, kde jsou

obě banky aktivní a čerpají většinu svých zisků. Určitá rizika představuje pouze Polsko a Maďarsko, jejichž vlády a úřady přicházejí s některými dodatečnými regulacemi finančního sektoru.

Jessica Schwarzer

Misstrauen ist eine gute Sache

Nedůvěra je dobrá věc

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 162 (23.8.2017), S. 28-29

Za světovou finanční krizí, jejíž počátek lze vysledovat do poloviny roku 2007, stály také chybné informace investičních poradců a ignorance investorů. V Německu se od té doby mnohé změnilo: banky jsou nuceny protokolovat své jednotlivé poradenské činnosti, byly zavedeny informační prospekty finančních produktů či zřízen registr stížností u Spolkového úřadu pro dozor nad finančními službami (BaFin). Zástupci investorů a svazů na ochranu spotřebitele ale stále nepovažují tato opatření za dostatečná, neboť podle nich spíše slouží jako alibi pro banky a poradce než pro vyšší informovanost jejich klientů. Daleko účinnější by bylo eliminování poradenství financovaného z provizí doporučovaných subjektů a přesun důkazního břemene v řízení o náhradě škody za chybné poradenství z investorů na poradce. -- K tématu viz také rozhovor na s. 29.

Radim Kříž

Několik poznámek k přeměně cenných papírů na zaknihované cenné papíry

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 9, (2017) č. 6, s. 161-170

Článek stručně nastiňuje některé dílčí problémy spojené s přeměnou cenných papírů na zaknihované cenné papíry, která vychází především z nové právní úpravy občanského zákoníku. Jedná se o problém, kdy vlastník cenný papír k přeměně na zaknihovaný odevzdal, ale neoznámil emitentovi svoje číslo účtu v evidenci zaknihovaných cenných papírů. Článek upozorňuje na určitá úskalí a problémy, které při aplikaci nových právních předpisů ve vztahu k tomuto tématu jistě nastanou nebo nastávají, a pokouší se nastínit jejich možnou interpretaci, zejména ve vztahu ke komerční praxi. - Poznámky.

Zbyněk Revenda

Peníze v bankovním systému - analýza bilancí centrálních bank

Politická ekonomie, Sv. 65, (2017) č. 3, s. 267-286

Autor analyzuje trendy vývoje vybraných položek bilancí centrálních bank, které souvisely s kvantitativním uvolňováním a záchrannými programy centrálních bank v době finanční krize po r. 2007. Vzájemně porovnává tendence v České republice, Evropské měnové unii a USA. V samostatné části rozebírá dopad akcí sledovaných centrálních bank na vývoj množství peněz v ekonomice. Pomocí analýzy časových řad a vývojových tendencí vysvětluje hlavní faktory změn v bilancích centrálních bank a snaží se prokázat, že tyto banky nemají přímý vliv na vývoj celkového množství peněz v ekonomice. To mimo jiné vysvětluje, proč kvantitativní uvolňování, bez ohledu na způsob jeho provádění, nevedlo k výraznému zvýšení inflačních tlaků. Autor uvádí, že ve sledovaném období 2005-2015 neprošel český bankovní systém žádnou krizí a výrazné změny v bilanci ČNB byly primárně spojeny až se zahájením devizových intervencí proti koruně. - Poznámky.

Janis Aliapoulos

Peníze začnou zdražovat : ČNB poprvé po bezmála deseti letech zvýšila úrokové sazby

Hospodářské noviny, Sv. 61, (2017) č. 149 (4.8.2017), s. 1

Informace o rozhodnutí České národní banky týkajícím se zvýšení základní úrokové sazby v ČR (byla zvýšena o 0,2 procentního bodu na 0,25 procenta). ČNB tímto krokem reaguje na vývoj inflace a na signály přehřívání některých segmentů v české ekonomice, jako jsou trh práce či nemovitosti. Centrální banka chce docílit, aby domácnosti a firmy více spořily a méně utrácely, od základní úrokové sazby se odvíjejí ceny úvěrů a půjček, ale i úročení vkladů. Článek také dokumentuje reakci kurzu české koruny na toto rozhodnutí a úvahy o dalších zvýšeních úrokových sazeb ČNB. -- Viz také komentář na s. 7 a příspěvek v HN č. 148/2017 (3.8.2017), s. 12.

Andrzej Cwynar, Wiktor Cwynar, Kamil Wais, Radoslaw Parda

Personal loan companies in Poland : does empirical evidence justify regulatory transition?

[elektronický zdroj]

Společnosti poskytující osobní půjčky v Polsku : ospravedlňují empirické poznatky regulatorní změny?

Prague economic papers, Vol. 26(2017), No. 4, p. 377-396

Autoři v článku předkládají výsledky průzkumu, ve kterém byl na vzorku 1004 respondentů zkoumán vztah polských obyvatel ke společností poskytujícím osobní půjčky. Konkrétně autoři zjišťovali, do jaké míry respondenti rozlišují mezi různými subjekty působícími na trhu půjček, jak tyto subjekty vnímají, a jaké mají povědomí o otázkách souvisejících s půjčováním peněz. Až do roku 2015 byl polský trh osobních půjček rozdělen na dva segmenty - regulovaný bankovní segment a neregulovaný segment poskytovatelů nebankovních půjček. V roce 2015 se situace změnila, byly stanoveny povolené právní formy podnikání nebankovních poskytovatelů, určen minimální základní kapitál těchto subjektů, poskytovatelé dále začali být monitorováni úřadem finančního dohledu a byla stanovena maximální povolená výše úroků. Nová regulace má nicméně některé chyby, a proto se již uvažuje o její další úpravě (např. zatím neexistuje registr společností poskytujících osobní půjčky). Ve výzkumu bylo zjištěno, že polští občané mají při rozlišování různých subjektů na trhu půjček vážné problémy, mají nedostatky ve finanční gramotnosti a poskytovatelům osobních půjček příliš nevěří. Výsledky tedy poukazují na odůvodněnost regulace poskytovatelů půjček. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.627>

Martina Kláseková

Pri prílišnom zadlžovaní majú klienti dostať alarm : sprísnenie úverovania

Trend, Sv. 27, (2017) č. 33, s. 46-47

Dluhová brzda pro domácnosti by měla doplnit už beztak přísná pravidla pro spotřebitelské úvěry na Slovensku. Slovenská centrální banka po zpřísnění pravidel pro hypotéky (platných od března 2017) připravuje také omezení spotřebitelských úvěrů, které by se mělo vztahovat na podíl výše celkového zadlužení k příjmům domácnosti. Článek blíže seznamuje s připravovanými opatřeními směřujícími k posuzování schopnosti klienta splácet úvěr a očekávanými dopady na bankovní i nebankovní trh spotřebního úvěrování. Autorka zdůrazňuje, že NBS takto reaguje na rychlé zadlužování slovenských domácností (od r. 2010 se jejich dluhy zdvojnásobily) a na zvýšenou kumulaci nesplacených úvěrů.

Jakub Vojtěch

Problematické právní aspekty nové pravomoci ČNB pro regulaci hypotečního trhu

Právní rozhledy, Sv. 25, (2017) č. 13-14, s. 490-496

Článek přibližuje vládní návrh zákona, který posiluje postavení České národní banky o pravomoc vydat opatření obecné povahy, jímž bude oprávněna stanovit horní hranice vybraných úvěrových ukazatelů pro spotřebitelské úvěry zajištěné obytnou nemovitou věcí. Autor rozebírá vybrané právní problémy spojené s touto novou pravomocí centrální banky pro regulaci hypotečního trhu. Upozorňuje na její zakotvení v nevhodném právním předpisu a zvažuje, zda nová zákonná pravomoc ČNB nebude fakticky spíše nástrojem k ochraně spotřebitele než makroobezřetnostním mechanismem, který by zajišťoval systémovou stabilitu. Dále se zaměřuje na nepřesné vymezení spotřebitelského hypotečního úvěru, možnou aplikaci na nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů a nevhodné řešení opatření k nápravě při porušení úvěrových ukazatelů a správního deliktu. Vyjadřuje se také ke zvolené formě nového oprávnění, které má být realizováno opatřením obecné povahy. - Poznámky. -- Poslanci rozhodli, že v tomto volebním období se novelou již nebudou zabývat.

Olga Skalková

Přísnější hypotéky se odkládají : nové páky zatím ČNB nedostane, novela narazila ve Sněmovně

Hospodářské noviny, Sv. 61, (2017) č. 164 (25.8.2017), s. 1

Článek informuje o krachu záměru centrální banky na další omezení dostupnosti úvěrů na bydlení prostřednictvím návrhu novely zákona o ČNB. Poslanci rozhodli, že do konce volebního období se touto novelou již nebudou zabývat. Centrální banka deklarovala, že o prosazení novely zavádějící nové účinnější regulační nástroje pro hypoteční trh bude usilovat i v dalším volebním období. -- Viz také související komentář na s. 8.

Peter Pénzeš, Daniel Ďuriač

Riešenie krízových situácií v talianskom bankovom sektore

Biatec, Sv. 25, (2017) č. 4, s. 2-8

Italský bankovní sektor je dlouhodobě zatížen nadměrným objemem problémových úvěrů, což přivedlo již nejednu tamní banku na hranu krachu či dokonce i za ni. Nejpozději od transpozice směrnice č. 2014/59/EU (BRRD) o řešení krizových situací v bankovním sektoru však není italská situace pouze problémem Apeninského poloostrova, ale celé Evropské unie a jejího práva. Příspěvek přibližuje kontext, důvody a způsoby řešení krize italských bank od roku 2015 (týkající se Monte dei Paschi, Veneto Banca, Banca Popolare di Vicenza a 4 regionálních bank a spořitelen) podle nového unijního rámce i podle pravidel státní pomoci. V závěru jsou rovněž zmíněny aktuální iniciativy evropských institucí a grémií (ECB, EBA, Euroskupina a Ecofin) na odstranění příčin krachu bank a na úpravu režimu státní pomoci. - Poznámky. -- K řešení insolvence španělské banky Banco Popular Español S. A. z června 2017 podle BRRD viz článek na s. 8-11.

Marie Rezková

Skutečný majitel a pravidla jeho zjišťování : novela AML zákona

Právní rádce, Sv. 25, (2017) č. 7/8, s. 52-53

Příspěvek zpracovává téma skutečného majitele a pravidel jeho zjišťování dle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ve znění euronovely č. 368/2016 Sb. Zákon ukládá v § 9 povinným osobám i nadále zjišťovat skutečného majitele v případech, kdy klientem má být právnická osoba a nově svěřenský fond nebo jiné právní uspořádání bez právní osobnosti. Nově je zakotveno opatření zaznamenat postup při jeho zjišťování, byl rozšířen výklad pojmů o disponování s hlasovacími právy a nepřímý vliv. Má se za to, že skutečným majitelem svěřenského fondu je fyzická osoba v postavení jeho zakladatele, případně svěřenského správce či obmyšleného. Skutečným majitelem nadace nebo nadačního fondu je také osoba, v jejímž zájmu byly založeny nebo působí. Autorka také upozorňuje na nedávný rozsudek Městského soudu v Praze čj. 3 Af 50/2014-61 ze srpna 2016 k pojmu skutečný vlastník a povinností zjišťovat skutečného vlastníka.

The great unbanking : financial derisking

Velký bankovní ústup : jak se zbavit finančních rizik

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9048, p. 47-48

Celosvětový boj s finančními nepravostmi vede k tomu, že se globální banky začínají vyhýbat rizikům. Jako příklad je uvedeno Lotyšsko: když se zjistilo, že některé banky mají problém se špinavými penězi, začaly se "korespondenční banky" (mezinárodní banky, které zúčtovávají devizové transakce menších bank) z této země stahovat. K jejich exodu dochází, i když finanční dohled v Lotyšsku se mezitím zlepšil. Korespondenční banky vede k těmto krokům obava z vysokých pokut za napomáhání finančním zločinům. Podobný vývoj lze pozorovat i v rozvojových zemích v Africe a Střední Americe. -- Viz i článek na s. 8-9.

By Dan McCrum

The perils of calling the peak

Nebezpečí ohlášení maxima

Financial Times, Vol. 2017, No. 39553 (17.8.2017), p.7

Podle mnoha měřítek jsou současné akciové trhy nadhodnocené. Růst kurzů akcií trvá osm měsíců po sobě a akcie jsou tak dlouhodobě dražší než v den, kdy před třemi desítkami let přišlo "černé pondělí" (v říjnu 1987), které je v článku připomínáno. Dluhopisy jsou rovněž drahé, což způsobily roky mimořádných stimulačních opatření centrálních bank. Investoři tak stojí před dvěma souvisejícími otázkami - zda jsou ceny aktiv oprávněné a pokud nejsou, co by mohlo způsobit jejich krach.

Frank Wiebe

Transparenz geht über alles

Transparentnost jde nade vše

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 151 (8.8.2017), S. 28-29

Vysoký počet netransparentních finančních produktů a bankovních struktur byl jednou z hlavních příčin vypuknutí globální finanční krize v roce 2007. V článku citovaní ekonomové nicméně upozorňují, že míra transparentnosti v současných burzovních obchodech a operacích bank má i po zpřísnění regulace značné rezervy. Ať už se jedná o obchody s devizami či swapy úvěrového selhání, které stále probíhají pouze bilaterálně a nikoliv pomocí společných platforem, nebo o nejednoznačně vymezené kompetence regulačních úřadů v USA. -- K tématu viz také rozhovor na s. 29.

Jan Mallien, Frank Wiebe

Wenn Tradition zur Herausforderung wird

Když se tradice stane výzvou

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 144 (28.7.2017), S. 56-58

Německá spolková banka (Deutsche Bundesbank) si 1.8.2017 připomíná 60 let své existence. Při této příležitosti autoři článku hodnotí její renomé u německé veřejnosti a podíl na formulaci měnové politiky eurozóny. Na stávajícím prezidentovi NSB Jensi Weidmannovi oceňují jeho principiálnost v oblasti finanční disciplíny. Zároveň ale upozorňují na to, že Weidmannovy pozice v rámci Rady guvernérů ECB až příliš odrážejí čistě německé zájmy a potížím států jižního křídla eurozóny nepřipisují až tolik strukturální, jako spíše jen morální charakter. Pokud se tedy Weidmann v roce 2019 stane nástupcem M. Draghiho v čele ECB, bude nejspíš muset vyjít o něco více ven ze svého "německého koutku". -- K významu a roli NSB a perspektivám eurozóny viz také rozhovor s bývalým eurokomisařem a italským premiérem M. Montim na s. 59.

By Paul Wilmott and David Orrell

What quants do

Co dělají kvantitativní analytici

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 51-53

Shrnutí průběhu, jakým došlo na burzách k elektronizaci a rozmachu vysokofrekvenčního obchodování. Zatímco dříve se na burzách pohybovali obchodníci - nejlepší odborníci na finanční trhy, dnes je vše v rukou kvantitativních analytiků ("kvantů"), kteří stojí za složitými algoritmy, analyzují rizika a vytváří finanční deriváty na míru. -- Jde o upravenou ukázkou z knihy "The Money Formula: Dodge Finance, Pseudo Science, and How Mathematicians Took Over the Markets".

By Martin Arnold and Caroline Bingham

Whistleblowers count the cost

Oznamovatelé nepravostí počítají náklady

Financial Times, Vol. 2017, No. 39536 (28.7.2017), p. 7

Vrcholový manažer banky Barclays Jes Staley je vyšetřován britskými regulačními úřady za to, že se snažil zjistit totožnost člověka, který podal oznámení o jeho nesprávném postupu. Na základě tohoto případu se v článku rozebírá, nakolik jsou v Británii chráněni oznamovatelé zneužívání podnikové moci, a jsou uvedeny některé případy takových udání ve finančním sektoru. Oznamovatelům často hrozí ztráta zaměstnání, a proto by se jim mělo dostat nějaké kompenzace.

A. Cünnen, J. Hildebrand, M. Streit, F. Wiebe

Wo sind die Grenzen der Geldpolitik?

Kde jsou hranice měnové politiky?

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 157 (16.8.2017), S. 30-31

Německý Spolkový ústavní soud postoupil Soudnímu dvoru Evropské unie stížnosti několika německých ekonomů a politiků ohledně souladu kvantitativního uvolňování Evropské centrální banky s unijním právem. Současně ale ústavní soudci vyjádřili své pochybnosti, zda tento program nákupu státních dluhopisů ECB na sekundárním trhu skutečně neporušuje zákaz monetárního financování státních rozpočtů členských zemí Evropské měnové unie. V článku oslovení ekonomové ale nedávají žalobám u SDEU velké šance na úspěch, pokud soud již před časem shledal konformní s unijním

právem i program Outright Monetary Transactions (OMT). Ten umožňuje ECB kupovat dluhopisy států eurozóny, které mají potíže při svém refinancování na kapitálových trzích. -- Téma shrnuje také článek na s. 1; k měnové politice ECB a pochybnostem německých ústavních soudců viz také rozhovor na s. 31 a komentář na s. 29.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 2017, č. 8

Rozhodnutí Soudního dvora EU s dopadem na finanční sektor (s. 20-21); Češi: Šedou ekonomiku tolerovat nehodláme (s. 28); Expanze doplňuje komerční úvěr a usnadňuje rozvoj malých a středních podniků (s. 30-31); Makroekonomické prognózy - co za nimi stojí? (s. 34-35); Budoucnost plateb aneb zaplatit už nestačí (s. 48-49); Zaměření se na IT náklady je out! (s. 50-51).

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 144 (28.7.2017)

Bitcoin spěje k rozdělení: největší digitální měnu v posledních dnech oslabuje hrozba rozštěpení na dvě samostatná platidla i policejní vyšetřování - růsty a pády bitcoinu od r. 2013 do současnosti (s. 12).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Bogdan Oancea, Richard Pospíšil, Raluca Mariana Dragoescu

Higher education and economic growth : a comparison between the Czech Republic and Romania [elektronický zdroj]

Vyšší vzdělání a hospodářský růst : srovnání České republiky a Rumunska

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 467-486

Autoři v článku zkoumají vztah a kauzalitu mezi hospodářským růstem a vzděláváním v ČR a v Rumunsku v dlouhém časovém období. K výzkumu byl využit VEC model a Grangerova metodologie. Výsledky naznačují, že vyšší vzdělání pozitivně ovlivňuje hospodářský růst, míra dopadu se ale u obou zemí liší (v ČR vede 1% nárůst počtu studentů k růstu HDP o 0,42 %, v Rumunsku však pouze o 0,2 %). Podle autorů dále vyšší vzdělání způsobuje hospodářský růst (rozpor s jinými autory, kteří naznačují opačný kauzální vztah). - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2017/08/Prague_Economic_Papers_4_2017_str_467-486.pdf

Stephen S. Roach

Lauter falsche Alarme : die meisten Analysten verkennen Chinas tiefen Strukturwandel

Samé falešné poplachy : většina analytiků chybně interpretuje čínské hluboké strukturální změny

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 163 (24.8.2017), S. 48

Autor článku nesouhlasí s míněním řady ekonomických analytiků, že Čína je akutně ohrožena rostoucím zadlužením a vývojem na trhu s nemovitostmi. Země středu podle něj sice prochází složitým obdobím strukturálních přeměn svého hospodářského modelu, kdy musí také dojít k restrukturalizaci zejména státních podniků a k urychlení výstavby rezidenčních nemovitostí ve městech. Vzhledem k zastavení poklesu dynamiky růstu HDP ve druhém čtvrtletí roku 2017, ale i k nárůstu exportu, maloobchodních tržeb a stále robustnímu objemu úspor (45 % HDP), je však Čína z hlediska své hospodářské situace na tom mnohem lépe než země původu většiny pesimistických expertů.

National treasures : privatisation in France

Národní poklady : privatizace ve Francii

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9052, p. 45-46

Během své prezidentské kampaně sliboval Emmanuel Macron prodej státních podílů v některých firmách. Podle zprávy nezávislého veřejného auditora Cour des Comptes má stát investice v téměř 1 800 podnicích v celkové hodnotě kolem 100 mld. EUR. Francouzský státní sektor zaměstnává téměř 800 tis. lidí a počet firem, v nichž má stát většinový podíl, od roku 2006 roste. Majetek v držení státu je spravován Agence des participations de l'État (APE), fondem veřejných investic Bpifrance a státní investiční

bankou Caisse des Dépôts et Consignations (CDC), ale podle Cour des Comptes špatně. Politici demonstrují připravenost zbavit se veřejného majetku, zčásti protože národní rozpočet potřebuje peníze. Zdá se, že i odbory jsou ochotnější přijmout aspoň dílčí změny. -- K problematice viz i článek na s. 8-9.

Robin Harding

Rebirth of the Japanese model?

Znovuzrození japonského modelu?

Financial Times, Vol. 2017, No. 39541 (3.8.2017), p. 7

V devadesátých letech si Japonsko prožilo svou "ztracenou dekádu" a zdaleka nemohlo být příkladem. Avšak nyní, kdy Západ prochází další krizí důvěry, se vývoj v Japonsku stává předmětem určité zájmu. Jeho politika je stabilní, jeho high-tech firmy od Toyoty po výrobce robotů Fanuc prosperují v globálním měřítku, životní úroveň je vysoká, nerovnost mezi příjmy relativně nízká a země si uchovává soudržnost téměř úplné etnické homogenity. Japonsko nemůže být číslem jedna, protože jeho deflace a demografický pokles jsou reálné. Je však otázkou, zda při své nízké imigraci, stimulační politice a prosperujících technologických firmách nenabízí nějaký vzor pro novou generaci postindustriálních společností.

The price of jam : transport

Cena za dopravní zácpu : doprava

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9052, p. 43-44

Myšlenka zpoplatnění užívání silnic je už dlouho považována za dobrou, ale teď je přímo naléhavá. Londýnský primátor Ken Livingstone zavedl v roce 2003 poplatek pro automobily vjíždějící do centra, což pomohlo snížit počet aut v centrálním Londýně, ale teď doprava zase houstne. Proto Londýn jako i další silně zatěžovaná města usiluje o radikálnější postup. To těší ekonomy, protože dávkování vzácného zdroje, jako je prostor na frekventovaných silnicích ve špičkách, má smysl. Zpoplatnění silnic je také efektivnější než jiné způsoby, jimiž jsou řidiči zatěžováni, jako daně z pohonných hmot a z vlastnictví auta.

Vorsprung durch Angst : the German economy

Náskok díky strachu : německé hospodářství

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9048, p. 14-16

Německo je obdivováno pro svou stabilitu a kritizováno za přetrvávající přebytky obchodní bilance. V článku je vysvětlován německý hospodářský model, v němž je to dobré i špatné silně propojeno. Připomínají se Hartzovy reformy, dobré vztahy mezi odbory a zaměstnavateli spojené s mírným růstem mezd, nízká nezaměstnanost, sklon Němců k úsporám a averze k riziku. Nicméně Evropská centrální banka by uvítala rychlejší růst mezd a cen v Německu, protože ve zbytku eurozóny jsou cenové tlaky slabé. -- Viz i článek na s. 7.

Informatika. Počítače

Ina Karabas

IT-Firmen wollen Bund verklagen

Firmy z oblasti IT chtějí zažalovat stát

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 152 (9.8.2017), S. 16-17

V německé asociaci IT-firm a veřejných institucí se zaměřením na bezpečnost (TeleTrusT) je připravována ústavní stížnost na v červnu 2017 schválenou novelu trestního zákoníku, která by umožňovala státním úřadům "hackovat" elektronická zařízení podezřelých osob. Důvodem pro tento zásah by přitom nebyl pouze terorismus, ale také další trestná činnost jako vražda, daňové úniky nebo padělání peněz. TeleTrusT a jeho členský podnikům na nové legislativě vadí, že v logice zákona by si stát mohl nechávat pro sebe informace o slabých místech v zabezpečení informačních systémů, zdržovat jejich nápravu a nedostatečně tak dbát o ochranu osobních dat občanů. Spolková vláda naproti tomu novou kompetenci hájí jako nezbytnou, neboť s rozvojem informačních technologií přibývá také množství kódované komunikace pro organizovaný zločin. -- K tématu viz také komentář na s. 27.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Wolfgang Schäuble ; rozhovor vedl Gabor Steingart

"Es gibt keine unschuldigen Entscheidungen"

"Neexistují nevinná rozhodnutí"

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 159 (18.8.2017), S. 6-9

Rozhovor s německým spolkovým ministrem financí W. Schäuble o další integraci eurozóny, brexitu, řešení uprchlické krize a vztazích s USA po nástupu prezidenta D. Trumpa. Podle Schäubleho potřebuje eurozóna společné demokraticky legitimované instituce pro hospodářskou a finanční politiku, "měkký brexit" je v zájmu Velké Británie i Evropské unie a zmírnění migrace do Evropské unie lze dosáhnout stabilizací Afriky a zřizováním uprchlických táborů pod záštitou OSN mimo Evropu. Vztahy evropských zemí a USA by měly být založeny na pragmatické úvaze, že se nadále jedná o klíčového hráče na poli mezinárodní politiky a že USA disponují robustním systémem brzd a protivah při generování strategických rozhodnutí.

Thomas Hanke, Jan Hildebrand

Harter Kern für den Euro

Tvrdé jádro pro euro

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 144 (28.7.2017), S. 10-11

Francouzský prezident E. Macron požaduje těsnější integraci i jen některých států eurozóny a německá spolková vláda se k tomu nestaví nijak odmítavě. Nová formace uvnitř EU by podle Macronových návrhů mohla mít zvláštní společný rozpočet a systém pojištění v nezaměstnanosti. V diskusích mezi německou a francouzskou vládou je také uvažováno o možnosti spolupráce některých států eurozóny a ostatních členů EU. Užší finančněpolitická integrace by byla podle Berlína ale smysluplná jen u těch zemí, u nichž je dána "dostatečná míra convergence". Na společných návrzích chce francouzsko-německý tandem pracovat do konce roku 2017.

By Roland Benedikter and Ireneusz P. Karolewski

The European Union at 60 : why there is hope - the future will be brighter than many expect

Evropská unie slaví 60. výročí : proč existuje naděje - budoucnost bude jasnější, než mnozí očekávají

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 17-23

Evropská unie oslavila v březnu 2017 60. výročí od podepsání římských smluv. Ačkoli vůči EU zaznívají stále častěji skeptické hlasy, autoři v článku předkládají argumenty, proč je podle jejich názoru budoucnost Evropské unie lepší, než si mnozí myslí. Podle autorů jsou zásluhy EU větší, než se obvykle uvádí, existence Evropské unie je podstatná i z ekonomického hlediska (například v roce 2016 předčil hospodářský růst eurozóny růst v USA), mladí lidé v Evropě jsou Evropské unii nakloněni, a i přes rostoucí trend populismu ve volbách vítězí "nepopulističtí" představitelé (odkaz na výsledky rakouských prezidentských voleb a nizozemských parlamentních voleb). Unie se nicméně bude muset do budoucna reálně vypořádat s některými problémy, mezi které patří mimo jiné vysoká nezaměstnanost mladých, ochrana vnějších hranic či boj s terorismem. - Poznámky. -- Kritický článek z opačného úhlu pohledu viz s. 25-28.

Jörg Wolle

Von Asien lernen : 50 Jahre Asean - Jörg Wolle fragt sich: Ein Vorbild für die Europäische Union?

Učit se od Asie : 50 let ASEAN - Jörg Wolle se ptá: byl by to vzor pro Evropskou unii?

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 151 (8.8.2017), S. 48

Předseda správní rady švýcarské společnosti investičního a zahraničněobchodního poradenství DKSH J. Wolle pokládá padesátiletou existenci organizace států jihovýchodní Asie ASEAN za úspěšnou kapitolu v dějinách tohoto regionu. ASEAN má rovněž podle něj ve srovnání s Evropskou unií i výhodu nízké byrokracie a vyšší míry pragmatismu svých členů. Ti se tak soustředí především na budování ekonomické prosperity a nikoliv na tvorbu kvazistátních institucí a struktur.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Alexander Busch, Ozan Demircan, Wolfgang Drechsler, Dana Heide, Martin Kölling, Torsten Riecke, Stephan Scheuer, Frederic Spohr, Carsten Volkery

Alarmstufe ROT : Welt in Unordnung

Červený poplašný stupeň : svět v nepořádku

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 164 (25.8.2017), S. 46-53

Řada geopolitických krizí ohrožuje globální hospodářský růst. Německo je přitom více než jiné země odkázáno na fungující přeshraniční obchodní výměnu. Článek představuje jednotlivé skutečně či potenciálně krizové státy a světové regiony a analyzuje jejich význam pro německý zahraniční obchod. Jeho ochrana, stejně jako ochrana globálního volného obchodu by podle autorů článku měla být nejdůležitějším úkolem nové spolkové vlády. -- K tématu viz také rozhovor se spolkovou kancléřkou A. Merkelovou na s. 54-59.

By Shawn Donnan

Crunch time for Trump on trade

Kritický okamžik pro Trumpa v otázce obchodu

Financial Times, Vol. 2017, No. 39550 (14.8.2017), p. 5

Ve svém tlaku na deregulaci byl americký prezident Trump aspoň do jisté míry úspěšný, avšak z pohledu obchodu hodně hrozil a zatím málo dosáhl (s výjimkou odchodu USA z Transpacifického partnerství, dohodnutého za prezidenta Obamy). Největší zkouškou z hlediska obchodu tak pro prezidenta Trumpa bude nové projednání dohody NAFTA s Mexikem a Kanadou. Jak však z článku vyplývá, Trumpovy sliby se střetávají s realitou globálního obchodu a nová podoba dohody by mohla mít nezamýšlené důsledky pro americké výrobce.

By Shawn Donnan

Ebbs and capital flows

Příliv a odliv kapitálu

Financial Times, Vol. 2017, No. 39557 (22.8.2017), p. 7

Globální finanční krize, která začala před deseti lety, značně změnila způsob, jímž kapitál proudí ve světové ekonomice. V r. 2007 překročilo hranice třikrát větší množství peněz, než v r. 2016. Způsobilo to výrazné snížení přeshraničních půjček, zejména ze strany evropských bank. V současnosti většina peněz, která směřuje do zahraničí, má podobu dlouhodobých přímých investic. Otázkou je, zda je tak finanční systém odolnější.

Middenman daarbi [elektronický zdroj]

Ve středu dění

Zoll aktuell, Jg. 2017, Nr. 4, S. 4-6

Představení náplně práce "suchozemských" a "vodních" celníků v severozápadním Německu na hranicích s Nizozemskem. Vzájemná spolupráce, specifika plánování služeb při službě celníků na moři, kontrolní činnost. -- V čísle je k tématu námořní celní správy otištěn další článek na s. 10-11 (týká se přechodu zaměstnanců z běžné celní správy k námořní, školení v této oblasti, apod.). Plný text dostupný z: http://www.zoll.de/DE/Service/Publikationen/Zoll-aktuell/zoll-aktuell_node.html

Lea Deuber, Marc Etzold, Matthias Kamp, Dieter Schnaas, Silke Wettach

Mission Welteroberung : China

Poslání ovládnout svět : Čína

WirtschaftsWoche, Jg. 2017, Nr. 28, S. 18-24

Americký prezident D. Trump vede USA do postavení mimo hru globální politiky, ku prospěchu čínského prezidenta Si Ťin-pchinga. Ten pomocí ekonomických zbraní získává suroviny, technologie a moc nad celými státy. Čína si kousek po kousku kupuje vliv v Asii, Africe a východní Evropě.

By David Bartlett

The impact of Brexit on UK foreign trade

Vliv brexitu na zahraniční obchod Velké Británie

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 7-11

29. března 2017 zahájila britská premiérka Theresa Mayová oficiálně proces odchodu Velké Británie z EU. Během nadcházejícího dvouletého vyjednávání bude muset být vyřešena řada otázek, od práv několika milionů občanů EU žijících v Británii a práv Britů žijících v EU, přes evropské regulace platné v Británii, až po problematiku zahraničního obchodu. Tímto tématem se autor zabývá v článku – komentuje budoucí podobu zahraničního obchodu Velké Británie s EU i s mimoevropskými zeměmi, vyjadřuje se k podobě možné dohody o volném obchodu EU a Velké Británie, a zmiňuje i přínosy a negativa spojená s brexitem. Odchodem z EU přijde Velká Británie o výhody spojené se členstvím v EU (vyjednané dohody o volném obchodu mezi EU a různými regiony). Na zboží z Velké Británie mohou být uvalena cla, což by mohlo negativně ovlivnit zejména automobilový průmysl. Na druhé straně však bude mít Británie možnost volně uzavírat bilaterální smlouvy o volném obchodu, což při členství v EU není možné. - Poznámky. -- K brexitu také viz článek na str. 13-15.

Deutsche Bundesbank

Zur Gefahr protektionistischer Tendenzen für die Weltwirtschaft = The danger posed to the global economy by protectionist tendencies

K nebezpečí protekcionistických tendencí pro světovou ekonomiku

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 69, (2017) Nr. 7, S. 79-95

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 69, (2017) No. 7, p. 77-91

Světová ekonomika se podle článku dokázala po roce 2008 vymanit z globální recese právě proto, že většina států odmítla zavést výrazná protekcionistická opatření. Rovněž ve srovnání s polovinou nultých let došlo k poklesu deficitů platební bilance vůči světovému HDP z 2,5 na 1,5 procenta. Přesto však právě nyní sílí volání po protekcionismu. Příčina těchto tendencí bývá spatřována jak v nerovnostech mezi pracovními trhy jednotlivých regionů, tak v dlouhodobě záporné platební bilanci USA. Protekcionistická opatření ovšem nemusí situaci vůbec zlepšit, zejména když budou vzájemná. Tuto tezi se článek pokouší doložit pomocí modelů NiGEM a DSGE simulujících účinky případného zavedení dvacetiprocentního dovozního cla Spojenými státy. - Poznámky -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu.

Podnik a podnikání

Peter Köhler, Robert Landgraf

Angriff der Firmenjäger

Útok lovců firem

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 153 (10.8.2017), S. 1, 4-5

Fondy obchodující s firemními podíly (private equity) disponují celosvětově 613 miliardami dolarů pro své investice. Největší fond na světě s rekordním objemem prostředků za téměř 25 miliard dolarů vlastní aktuálně firma Apollo Global Management. Dostatek kapitálu ale žene nahoru ceny podílů, přičemž není výjimkou, že za vstup do podniku jsou fondy ochotny zaplatit i desetinásobek jeho operativního ročního zisku. Aktivita společností private equity se zintenzivňuje i v Německu, kde jsou přítomny ve více než 5 tisících společnostech. Podle článku není tento vývoj zcela bez rizika v případě, že vzrostou úrokové sazby a zpomalí hospodářský růst. -- K tématu možného vstupu fondů private equity do německého automobilového průmyslu viz také rozhovor na s. 5; ke globálnímu vývoji private equity viz komentář v HB č. 154/2017 (11.8.2017), s. 22.

M. Fasse, P. Köhler, M. Murphy, V. Votsmeier, S. Menzel, R. Berschens, J. Keuchel, S. Iwersen

Das Kartell : Autoindustrie in der Krise

Kartel : automobilový průmysl v krizi

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 140 (24.7.2017), S. 4-6

Pět největších německých automobilek (Volkswagen, Audi, Porsche, BMW a Daimler) čelí vážným podezřením z kartelových dohod, které měly uzavírat již od 90. let. Kartel se měl týkat výběru dodavatelů, nákladů za jednotlivé konstrukční díly i různých technických parametrů. V poslední

jmenované oblasti se již Volkswagen přiznal, že prostřednictvím společného výzkumného centra docházelo k dohodám o velikosti nádrží pro emise snižující přípravek AdBlue. Na pozadí skandálu Volkswagenu ohledně manipulovaného měření emisí u dieselových motorů by se proto podle článku měli němečtí a evropští strážci hospodářské soutěže ptát, zda se k obdobnému podvodu neuchýlili také ostatní účastníci kartelu. -- K tématu viz také články a rozhovor na s. 1 a 7; k dalším již sankcionovaným případům kartelových dohod viz článek na s. 5.

Tim Wiesner, Christian Wobbe

Das Zinsniveau sowie weitere Parameter der Unternehmensbewertung im aktuellen

Niedrigzinsumfeld

Úroková hladina a další parametry ocenění podniku v aktuálním prostředí nízkých úroků

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 31, S. 1725-1732

Analýza vlivu nízké úrokové hladiny na německém kapitálovém trhu na parametry oceňování a zjišťované hodnoty podniku. Na základě modelu oceňování kapitálových aktiv (Capital asset pricing model) doporučeném Institutem německých auditorů (IDW) a pomocí Svenssonovy metody je v článku zkoumán vývoj základní úrokové sazby a úrokové struktury. Následně jsou analyzovány tržní rizikové prémie a míra systematického rizika kapitálové investice (faktor beta). Autoři dochází k závěru, že při klesající úrokové hladině roste tendence vyššího oceňování podnikového jmění. To značí, že nákupy jednotlivých firem či investice do nich jsou atraktivnější než před několika lety. - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M10.

Martin Seiwert, Simon Book, Bert Losse, Tim Rahmann, Stefan Reccius, Anina Reimann, Christian Schlesiger, Cordula Tutt, Silke Wettach

Die Autodämmerung : Kartellverdacht

Soumrak automobilového průmyslu : podezření z kartelu

WirtschaftsWoche, Jg. 2017, Nr. 31, S. 18-28

Automobil byl pro Němce více než jen produkt, byl symbolem pracovních míst a pokroku. Koncerny s podporou politiky této lásky dlouho využívaly. Kvůli emisní aféře Dieselgate a tajným dohodám největších automobilek (BMW, Volkswagen, Porsche, Audi, Daimler) je však důvěra pryč a možná ještě mnohem více.

Florian von Baum, Stephan Appt, Isabella K. Schenk

Die vernetzte Fabrik: Rechtliche Herausforderungen in der Industrie 4.0. (Teil 1)

Zasíťovaná továrna: právní výzvy v průmyslu 4.0.. (1. díl)

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 32, S. 1824-1832

Osobní i neosobní data představují významný ekonomický statek, který s pokračující digitalizací a nástupem průmyslu 4.0 bude nabývat na stále vyšší důležitosti. Nakládání s těmito daty v podnicích ovšem ještě není právně zcela ošetřeno. Autoři příspěvku upozorňují na nejasná místa v německé legislativě i záměrech formulovaných na úrovni Evropské unie v kontextu budování společného digitálního trhu, uzavírání licenčních smluv, ochrany osobních údajů a kybernetické bezpečnosti. - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M14; pokračování článku viz DB č. 33/2017, s. 1888-1893.

Stefan Menzel, Martin-W. Buchenau, Jakob Blume, Anke Rezmer, Daniel Schäfer, Robert Landgraf

Heikle Doppelrolle : Bund- und Länderbeteiligung

Ošemetná dvojí role : federální a zemské podíly v podnicích

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 152 (9.8.2017), S. 6-7

V souvislosti se skandály automobilky Volkswagen se v Německu rozhořela debata o střetu zájmů dolnosaského předsedy vlády S. Weila, který je zároveň z titulu své funkce členem dozorčí rady koncernu, kde jeho spolková země drží dvacetiprocentní spoluvlastnický podíl. Řada německých ekonomů a politiků proto vznáší pochybnosti nad udržitelností současného modelu státních podílnictví na velkých podnicích a alespoň u VW žádá změnu zákona, která by za stát z dozorčí rady odstranila kariérní politiky a nahradila je nezávislými odborníky. -- K tématu viz také články na s. 1 a 7; k problémům Volkswagenu a státních podílů ve firmách viz také rozhovor s předsedou strany FDP Ch. Lindnerem na s. 4-5 a dolnosaským premiérem S. Weilem v HB č. 160/2017 (21.8.2017), s. 4-5.

Veronika Střížová

Přepřacované evropské insolvenční nařízení

Právní rádce, Sv. 25, (2017) č. 7/8, s. 26-27

Nové evropské nařízení EP a Rady EU č. 2015/848 z května 2015 o insolvenčním řízení přineslo výrazné změny dotýkající se přeshraničních insolvenčních řízení. Příspěvek přehledně charakterizuje nejvýznamnější změny, které toto nařízení přináší v porovnání s předchozím evropským nařízením o úpadkovém řízení. Patří mezi ně propracovanější definice COMI (centre of main interests, centrum hlavních zájmů dlužníka); zrušení obligatorní likvidace v rámci vedlejších řízení; doplnění pravidel pro insolvence skupin společností; zavedení pravidel kooperace insolvenčních správců z různých členských států; plánované spuštění evropského insolvenčního rejstříku. - Poznámky.

Reinstatement : China Inc

Návrat k původnímu stavu : Čína, a.s.

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9050, p. 56-58

Ještě v osmdesátých letech minulého století státní sektor ovládal čínskou ekonomiku a představoval téměř čtyři pětiny jejího výstupu. Dnes už tvoří necelou pětinu, ale jeho ústup se v posledních letech zastavil. Stále ještě existuje více než 150 000 státních podniků, z nichž dvě třetiny vlastní místní správa a zbytek je řízen centrálně. Tento vývoj je znepokojivý i z celosvětového hlediska, protože díky řadě megafúzí se koncentruje v několika málo firmách velká tržní moc. Čínský prezident sice v r. 2013 slíbil reformu státního sektoru, ale zatím se nejnaléhavější problémy nevyřešily, spíš jen zhoršily.

Gaurav Deshpande

The transfer pricing aspects of cross-border performance guarantees

Aspekty převodních cen u přeshraničních záruk za splnění závazků

Bulletin for international taxation, Vol. 71 (2017), No. 7, p. 358-366

Účelem garancí (záruk) je zmírnění rizika, že jiný subjekt nesplní svůj závazek. Autor se v článku zabývá problematikou převodních cen u přeshraničních záruk za splnění závazků (performance guarantees). Nejprve definuje pojem "záruka" a uvádí typy záruk, dále vysvětluje mechanismus fungování záruk za splnění závazků uvnitř nadnárodní skupiny a soustředí se na aspekty související se způsobem určování poplatků spojených se zárukami. Metody, které doporučuje OECD, nemohou být podle autora používány spolehlivě, při určování poplatků jsou podle něj vhodnější metody vycházející z finančního modelování a statistických metod. - Poznámky.

The United States of debt

Spojené státy zadlužené

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9049, p. 52

Americké firmy jsou některými kritizovány za to, že hromadí peníze a brzdí tak ekonomiku, jiní včetně MMF je napadají, že si nesmyslně půjčují. Jak však z čísel vyplývá, podniky se chovají celkem rozumně a jejich bilance se proměnily tak, aby se přizpůsobily třem chorobám země: finančnímu systému, který pro ně po krizi stále není důvěryhodný; špatnému daňovému systému; a monopolním ziskům. Celkový podíl zadlužení firem se v čase příliš nemění.

Too many quiet lives

Příliš mnoho klidných životů

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9051, p. 59

Britský ekonom Sir John Hicks řekl, že nejlepší ze všech monopolních výhod je klidný život. Bez konkurentů, kteří by jim dýchali na krk, je pro monopoly snadné dosahovat vysokých zisků, jak svědčí účty 46 mil. amerických domácností, obsluhovaných jen jedním poskytovatelem širokopásmového připojení k internetu. V článku jsou citovány různé studie zabývající se nedostatečnou konkurencí, monopolním postavením poskytovatelů služeb či vysokou koncentrací v některých odvětvích. Ze studie Germána Gutiérreza a Thomase Philippona z Newyorské univerzity vyplývá, že rostoucí tržní moc přispěla k nedostatečným obchodním investicím. Autoři ale také zdůrazňují, že koncentrace vzrostla nejvíce v odvětvích, které jsou více regulovány.

Pojišťovnictví. Sociální péče

by W. Jean Kwon and Leigh Wolfrom

Analytical tools for the insurance market and macro-prudential surveillance

Analytické nástroje pro makroprudenční dohled a dohled nad pojistným trhem

Financial market trends, Vol. 2016, No. 1, p. 43-89

Autoři v článku poskytují přehled o analytických nástrojích využívaných ve 24 zemích (členských i nečlenských v OECD) k makroprudenčnímu dohledu a dohledu nad pojistným trhem. Výsledky vycházejí z odpovědí zemí v dotazníku, kde bylo zjišťováno využívání a podstatnost těchto nástrojů při ověřování stavu, výkonnosti a konkurenceschopnosti pojistného trhu. - Poznámky.

Jiří Valecký

Calculation of solvency capital requirements for non-life underwriting risk using generalized linear models [elektronický zdroj]

Výpočet kapitálových požadavků na solventnost pro neživotní upisovací riziko s využitím zobecněných lineárních modelů

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 450-466

Autor v práci využívá několik zobecněných lineárních modelů ("GLM modelů") k výpočtu kapitálových požadavků na solventnost u neživotního upisovacího rizika. Upisovací riziko je definováno směrnici Solventnost II jako "riziko ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků v důsledku nepřiměřených předpokladů ohledně stanovení cen a rezerv". Nejprve autor zvažuje heterogenitu počtu pojistných nároků (claim frequency) a výskyt velkých nároků na pojistné plnění a dále zkoumá, jak se některé faktory (distribuce počtu pojistných nároků, distribuce výše škod) mění v závislosti na volbě modelu a jak se promítají do odhadů kapitálových požadavků. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.621>

Ján Záborský

Daň namiesto odvodu. Poistenie aj tak nezlacnie : daň z poistenia

Trend, Sv. 27, (2017) č. 31, s. 48-49

Polemický příspěvek k problematice zavedení zvláštního odvodu z neživotního pojištění na Slovensku. Autor informuje, že v současné době slovenské ministerstvo financí uvažuje o změně tohoto zvláštního odvodu na daň z pojištění, a v článku shrnuje základní výhrady k odvodu jako nástroji získávání dalších rozpočtových příjmů (komplikovaný výběr, navýšení ceny pojistných produktů, vliv na výši zajištění, negativní důsledky snížení poptávky po pojištění, jednorázové zvýšení ceny pojistného). Tabulka přináší přehled sazeb daně z neživotního pojištění placené v jednotlivých státech EU. -- Viz také komentář na s. 49.

Michal Lehuta

Odvodový bonus nezomrel. Len odpočívá : rozpočtový deficit reformy sa dá vyriešiť. Vážnejší problém sú prerozdeľovacie vplyvy

Trend, Sv. 27, (2017) č. 31, s. 21-22

Příspěvek se zaměřuje na navrhovanou radikální reformu daní, důchodů a sociálních dávek v SR prosazovanou politikem R. Sulíkem ve formě odvodového bonusu. Odvodový bonus by nahradil současný systém sociálních příspěvků a dávek základní dávkou ve výši životního minima, na kterou by měl nárok každý. Autor rozebírá výhody i problematické důsledky odvodového bonusu a představuje některé názory na tuto zvažovanou změnu. Zdůrazňuje, že by se mohl stát motivačním prvkem při přechodu ze závislosti na sociálních dávkách do zaměstnání. Dále charakterizuje okruhy osoby, které by si zavedením odvodového bonusu polepšily, i ty, které by na změně trpěly.

Pepped up : pensions

Oživení v podobě PEPP : důchody

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9048, p. 56

29. června 2017 Evropská komise předložila dlouho očekávaný návrh panevropské osobní penze PEPP (pan-European personal-pension product). Protože evropský důchodový systém je roztržštěný, komise doufá, že nové produkty budou jednak znamenat přínos pro střadatele a jednak umožní

shromáždit další peníze, které by podpořily investice v Evropě. Podle kritiků však PEPPs jen rozšiřují stávající nabídku pro ty, kteří se rozhodují pro dobrovolné, soukromé spořicí plány.

Peter Thelen

Zuwanderer füllen die Sozialkassen

Migranti plní pokladny sociálních systémů

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 142 (26.7.2017), S. 6-7

Pracovní migranti se stále významněji podílejí na financování německých veřejných pojistných systémů. Obzvláště dynamicky se přitom vyvíjí počet plátců sociálního pojištění ze zemí Evropské unie, který se mezi lety 2008 až 2015 zdvojnásobil na 2 miliony osob. I díky tomuto vývoji tak poměr důchodu vůči mzdě před zdaněním poprvé po několika letech vzrostl na 48 procent. A také odvody na sociální pojištění se do roku 2021 zvýší pouze z 18,7 na 18,8 namísto předpokládaných 19 procent. Tato čísla nicméně poněkud relativizují statistiky úřadů práce. Podle nich je míra nezaměstnanosti migrantů stále vyšší než u držitelů německého pasu, přičemž u uprchlíků a žadatelů o azyl dosahuje aktuálně 50 procent. Rovněž řada cizích státních příslušníků je zaměstnána jen pomocí tzv. minijobu, kde je jim plat dorovnáván pomocí sociální dávky Hartz IV a stát poskytuje zdravotním pojišťovnám jen paušální platby nižší než 100 eur měsíčně. -- K návrhům německých politických stran v oblasti podpory pracovní migrace viz článek na s. 7; k předpokládanému vývoji výdajů německých sociálních systémů v roce 2021 viz s. 1 a 4-5.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

A nation of homebodies : housing

Národ peciválů : bydlení

The Economist, Vol. 424, (2017) No. 9052, p. 21-22

V článku se rozebírají příčiny stagnujícího bytového trhu v Británii. Z oficiálních dat vyplývá, že míra rezidenčních transakcí bude letos nejnižší od r. 2013. Mezi důvody se uvádí dlouhodobě klesající výstavba, demografické změny, rostoucí břemeno kolkovného a nižší životní úroveň Britů. Neochota lidí stěhovat se má negativní důsledky: počet osob, které trávily nejméně dvě hodiny denně dojížděním, vzrostl v letech 2011-16 o pětinu, a stávající domovní fond není efektivně využíván. -- Viz i článek na s. 10.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Armin Rolfink

Aufgabe klar im Blick [elektronický zdroj]

Jasný přehled o úkolech

Zoll aktuell, Jg. 2017, Nr. 3, S. 6-8

Armin Rolfink, vedoucí útvaru Fachdirektion VII německého generálního ředitelství cel, v rozhovoru pro Zoll Aktuell bilancuje úspěchy německé celní správy v oblasti boje proti zaměstnávání na černo. V roce 2014 došlo k reorganizaci (bylo sloučeno několik dílčích oddělení do jediného) a celní správa změnila k boji proti zaměstnávání na černo přístup. Nově se zaměstnanci soustředí zejména na velké případy, namísto většího počtu malých případů (preferenci kvality před kvantitou). Plný text dostupný z: http://www.zoll.de/DE/Service/Publikationen/Zoll-aktuell/zoll-aktuell_node.html

Marie Salačová

Cestovní příkaz odevzdaný se zpožděním

Národní pojištění, Sv. 48, (2017) č. 7, s. 25-26

Blíže ke lhůtám pro správné proplácení cestovních výdajů z pracovních cest zaměstnanců dle zákoníku práce a občanského zákoníku. Autorka uvádí, že pokud zaměstnanec nedodrží lhůtu 10 pracovních dnů pro předložení písemných dokladů dle zákoníku práce, musí být i tak cestovní příkaz zaměstnanci proplacen kvůli obecné promlčecí lhůtě tři let. Upozorňuje také na roli, kterou má zdaňovací období v proplácení cestovních náhrad.

Michael Schmidl, Florian Tannen

Das neue Bundesdatenschutzgesetz: die wichtigsten Regelungen für die Unternehmenspraxis

Nový spolkový zákon o ochraně dat: nejdůležitější ustanovení pro podnikovou praxi

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 29, S. 1633-1640

Německý Spolkový sněm schválil jako první parlament z členských států Evropské unie dne 27.4.2017 přizpůsobení německé legislativy obecnému nařízení a směrnici EU o ochraně osobních dat. Článek se zabývá výlučně přenosem obecného nařízení (č. 2016/679/EU) do německého práva s důrazem na jeho dopady na ochranu osobních údajů zaměstnanců podniků, jakož i na individuální a kolektivní pracovní právo. - Poznámky. -- Shrnutí článku viz s. M14.

Max Härder, Marc Etzold, Andreas Macho, Nena Schink, Harald Schumacher

Die Ausnahmen von der Regel : Flüchtlinge

Výjimky z pravidla : uprchlíci

WirtschaftsWoche, Jg. 2017, Nr. 29, S. 26-30

V roce 2015 básnili šéfové koncernů indexu Dax o příchodu uprchlíků do Německa jako o novém hospodářském zázraku. Mezitím však přišlo vystřízlivění. Integrace do pracovního trhu funguje jen zřídka. Nejčastějšími důvody, proč uprchlíci nenacházejí práci, jsou nedostatečné jazykové znalosti a kvalifikace. Výrok kancléřky Merkelové "zvládneme to" se podle ekonomů ještě dlouho nepodaří naplnit.

Martin Hudcovský, Martin Lábaj, Karol Morvay

Employment growth and labour elasticity in V4 countries : structural decomposition analysis

[elektronický zdroj]

Růst zaměstnanosti a elasticita práce v zemích Visegrádské čtyřky : strukturální dekompoziční analýza

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 422-437

Autoři analyzují determinanty růstu zaměstnanosti v zemích Visegrádské čtyřky pomocí přístupu založeného na strukturální dekompoziční analýze. Dále určují šest faktorů, které přispívají ke změnám v zaměstnanosti. Jde o: změny produktivity práce, změny v dovozu polotovarů, změny ve struktuře výroby, změny ve struktuře průmyslové poptávky a změny v objemu poptávky. Kromě růstu produktivity ovlivňují změny zaměstnanosti také další faktory, jako např. strukturální změny. Výsledky osvětlují, proč v zemích Visegrádské čtyřky převládá nízká elasticita práce. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.623>

Till Hoppe, Hans-Peter Siebenhaar, Frank Specht

Europas Baustelle : entsandte Arbeiter

Evropské staveniště : vyslaní pracovníci

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 164 (25.8.2017), S. 10

Francouzský prezident E. Macron chce více regulovat podmínky přeshraničního vysílání pracovníků v rámci Evropské unie, poukazuje přitom na nebezpečí sociálního dumpingu. Některé země tzv. nových členských států EU včetně České republiky jsou ochotny jednat o kompromisu, který by zahrnoval zafixování podmínek pro odměňování vysílaných pracovníků na méně než dva roky. Naproti tomu vláda Maďarska i německý svaz zaměstnavatelů BDA argumenty o sociálním dumpingu odmítají a varují před ztrátou konkurenceschopnosti evropských podniků.

Adam Čabla, Ivana Malá

Modelling of unemployment duration in the Czech Republic [elektronický zdroj]

Modelování doby trvání nezaměstnanosti v České republice

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 438-449

Autoři zkoumají délku trvání nezaměstnanosti v ČR ve 3 vybraných letech (2008, 2010 a 2014). V regresním AFT ("Accelerated Failure Time") modelu jsou využita data sebraná Českým statistickým úřadem. Použitý model autorům umožňuje kvantifikovat rozdíly v nezaměstnanosti znevýhodněných skupin na trhu práce (jde zejména o starší občany, matky-samoživitelky, osoby se základním vzděláním, mladé lidi bez předchozí praxe a ženy). - Poznámka. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2017/08/Prague_Economic_Papers_4_2017_str_438-449.pdf

Dalibor Holý, Jitka Erhartová

Mzdová nerovnost se snižuje

Statistika & my, Sv. 7, (2017) č. 6, s. 26-27

Blíže k proměnám mzdové distribuce v r. 2016. Data strukturální mzdové statistiky potvrzují akcelerující mzdový růst a zároveň ukazují, že výdělky se rychleji zvyšují zejména v dolní polovině mzdového rozdělení, tedy u hůře placených zaměstnanců. Naopak nejvyšší výdělky vloni rostly nejpomaleji, čímž se snižuje úroveň nerovnosti v odměňování. To představuje výrazný zlom v dlouhodobém trendu na trhu práce. Článek také představuje změnu indexů průměrných mezd před a po krizovém roce 2008 v jednotlivých odvětvích i vývoj mezd u vysokopříjmových i nízkovýdělkových zaměstnání v období 2011-2016.

Tomáš Nejedlý

Zánik překladatel'ov alebo práce na "odstrel" : povolania v ohrození

Trend, Sv. 27, (2017) č. 33, s. 40-43

Úvaha nad budoucností lidských povolání s ohledem na postup digitalizace, robotizace a vývoje umělé inteligence a nad možným zánikem některých profesí. Autor představuje vybraná ohrožená povolání a prostřednictvím činnosti překladatelů a technologických změn v jejich práci dokumentuje tento vývoj. Blíže se zaměřuje na důsledky využívání překladatelského softwaru a strojových překladů na jejich práci. Upozorňuje na postupnou změnu vnitřní struktury řady povolání a uvádí, že sofistikace profesí zvyšuje produktivitu práce. Součástí příspěvku je tabulka dvanácti povolání, které jsou digitalizací ohroženy, a dalších dvanácti, u kterých se předpokládá, že digitalizaci odolají.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 65, (2017) č. 7-8

Daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob - dle novely č. 170/2017 Sb. (s. 13-24); Přerušení pracovní cesty a jeho vliv na poskytování cestovních náhrad (s. 25-29); GDPR - nové nařízení EU o ochraně osobních údajů (s. 30-34); Některá ustanovení § 6 zákona o daních z příjmů z pohledu zdravotního pojištění - plnění nezahrnovaná do vyměřovacího základu (s. 39-41); Aktuální judikatura k podpoře v nezaměstnanosti - 1. část (s. 50-54); Nález ÚS k novele zákoníku práce z roku 2012 - Pl. ÚS 10/12 (s. 66-72); Jak vysoké je povinné pojistné v zemích OECD (s. 73-74).

Právo

Peter Mišúr

Komise vyzvala k rychlému přijetí klíčových návrhů strategie pro jednotný digitální trh

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 9, (2017) č. 7-8, s. 217-227

Evropská komise zveřejnila v polovině svého funkčního období (10.5.2017) přezkum provádění strategie pro jednotný digitální trh. Přezkum, zveřejněný formou sdělení, se kriticky ohlíží za dosavadním vývojem implementace legislativních návrhů Komise, která současně vyzvala Evropský parlament a Radu, aby urychleně jednaly o již předložených návrzích. Komise zároveň nastínila další opatření týkající se on-line platform, ekonomiky založené na datech a kybernetické bezpečnosti. - Poznámky.

Michaela Machová

Legalizácia príjmov/výnosov z trestnej činnosti v slovenskej a českej právnej úprave

Trestněprávní revue, Sv. 16, (2017) č. 7-8, s. 173-178

Autorka se zabývá rozsáhlou problematikou boje proti legalizaci příjmů/výnosů z trestné činnosti, příslušnou právní úpravou i jejím uplatňováním v České a Slovenské republice. - Poznámky.

Oldřich Řeháček, Milan Vrba

Malá insolvenční juxtapozice

Právní rádce, Sv. 25, (2017) č. 7/8, s. 30-42

Autoři upozorňují na některé judikaturní rozpory či odklony v soudní interpretaci řady ustanovení zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Analyzované judikáty dělí do několika tematických okruhů a po jejich rozboru zdůrazňují, že aktuální judikaturní situace na poli insolvenčního práva je taková, že nelze s jistotou odpovědět na zásadní otázky insolvenčního procesu. Uvádějí, že stav, kdy nevíme jistě, který insolvenční návrh je zjevně bezdůvodný, proti kterému rozhodnutí je přípustné odvolání, které pohledávky mohou věřitelé přihlásit, které pohledávky má insolvenční správce zařadit na přezkumné jednání, které z nich a z jakých důvodů mohou být popřeny či jaká jsou práva dlužníka usilujícího o oddlužení, je zjevně nezákonný i neústavní. - Poznámky.

Jiří Hess

Několik poznámek k předání předmětu díla a ke splatnosti ceny díla

Obchodní právo, Sv. 26, (2017) č. 6, s. 202-213

Vliv nové právní úpravy na problematiku předání předmětu díla a splatnosti ceny díla. Vymezení problematiky; právní úprava platná do 31.12.2013; současná právní úprava; povinnost objednatelů směřující k převzetí předmětu díla. - Poznámky.

Louise Rabier

Patents and technical standardisation : how to balance competition and innovation?

Patenty a technická standardizace : jak vyvážit soutěž a inovace?

Trésor-economics, No. 193 (2017), p. 1-8

Patentové systémy byly na jedné straně vytvořeny s cílem podpořit inovace (bez patentové ochrany by vynálezci nemohli plně zúročit zisky plynoucí z inovací), na druhé straně však tyto systémy omezují hospodářskou soutěž (držitelé patentů mají výraznou tržní sílu). V některých sektorech (např. IT) jsou vydávány standardy (normy) za účelem harmonizace a zvýšení efektivity. Některé standardy mohou vyžadovat používání technologie, která je chráněná patentem. Vlastníci těchto patentů, nazývaných jako "patenty vázané k normám" (standard-essential patents), mohou požadovat vysoké licenční poplatky, nebo se snažit zabránit vzniku konkurence na trhu. Pro licencování patentů vázaných k normám proto existují zvláštní pravidla vytvořená organizacemi vydávajícími normy. Na jaře r. 2015 americká organizace IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) provedla změny svých pravidel a držitelům patentů vázaných k normám snížila licenční poplatky. Autorka popisuje konflikt mezi podporou inovací a omezováním hospodářské soutěže v patentové oblasti, přičemž se soustředí zejména na patenty vázané k normám. Součástí článku jsou také informační boxy, z nichž jeden přehledně ilustruje, jak ve Francii, Evropě a ve světě probíhá proces standardizace. - Poznámky. -- Dokument je dostupný i ve francouzštině na webu DG Trésor. Plný text dostupný z: https://www.tresor.economie.gouv.fr/Ressources/15742_tresor-economics-2017

Tereza Nováková

Plní pokuty ukládané účastníkům kartelové dohody preventivní funkci?

Antitrust, Sv. 2017, č. 2, s. 51-58

Empirická analýza postihu za porušení pravidel hospodářské soutěže a odstrašujícího účinku sankcí za porušení práva na ochranu hospodářské soutěže v ČR. Autorka posuzuje, zda pokuty, které Úřad na ochranu hospodářské soutěže uložil účastníkům tzv. hard-core kartelových dohod v letech 2009-2016, byly na optimální úrovni z hlediska naplnění jejich preventivní funkce. Modelovým způsobem zjišťuje optimální výši dvou typů pokut pro účastníky kartelových dohod (pokuta s odstrašujícím efektem a pokuta s kompenzačním efektem) a tyto modelové výpočty následně porovnává se skutečně uloženými pokutami ÚOHS. Zjištění ukazují, že ukládané pokuty nejsou schopny soutěžitelům ani odčerpát kartelový zisk, natož je odradit od uzavírání kartelových dohod při uvažované nízké pravděpodobnosti odhalení 15 %. V případě kartelových dohod typu bid rigging pak uložená pokuta nedostatečně zohledňuje škodlivost jednání, neboť základní pokutu neodvozuje primárně od hodnoty zakázky, ale od relevantního obrátu soutěžitelů. - Poznámky.

Jana Pecková Hodečková, David Slováček

Připravovaná změna v rozhodování o dotacích podle rozpočtových pravidel

Právní rozhledy, Sv. 25, (2017) č. 13-14, s. 497-500

Současné znění rozpočtových pravidel upravuje proces rozhodování o žádosti o dotaci pouze velice stroze. Příspěvek poskytuje přehled základních tezí jednotlivých návrhů změn rozpočtových pravidel v oblasti procesní úpravy rozhodování o žádosti o dotaci, které byly postupně předloženy v r. 2016 a 2017, a dále podrobněji přibližuje návrh z ledna 2017 (je projednáván jako sněmovní tisk č. 1071). Jednou z podstatných zvažovaných otázek je subsidiární aplikace správního řádu na tento proces. Autorka shrnuje změny, které přináší vládní návrh z ledna 2017 oproti aktuálně účinnému znění rozpočtových pravidel. - Poznámky.

František Korbel, Štěpán Štarha

Uveřejňování změn závazků ze smluv v registru smluv

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 5, (2017) č. 4 (červenec), s. 4-7

Problematika rozsahu povinnosti uveřejňování ve vztahu ke změnám závazků z povinně uveřejňovaných smluv dle zákona o registru smluv. Autoři zdůrazňují, že otázka uveřejňování stranami dohodnutých dodatků smluv v registru smluv není zcela jednoznačná. Samostatně se zabývají otázkou uveřejňování změn závazků ze smluv uzavřených před účinností zákona o registru smluv (takovéto dodatky musejí být jednoznačně uveřejňovány) a změnami závazků ze smluv uzavřených po účinnosti zákona. Uvádějí příklady takových změn závazků, u kterých není dána povinnost uveřejňování. Rozebírají také povinnost uveřejňovat dodatky ke smlouvám.

Michal Petr

Znovu k problematice paralelní aplikace

Antitrust, Sv. 2017, č. 2, s. 58-63

Diskuzní příspěvek k vhodnosti paralelní aplikace českého a unijního soutěžního práva v ČR. Připustnost paralelní aplikace byla definitivně potvrzena v r. 2008 rozsudkem NSS (sp. zn. 5 Afs 9/2008) ve věci RWE Transgas, který se týkal zneužití dominance, a následný vývoj judikatury nijak nezpochybnil důvody, pro které se tak stalo. Autor rozebírá vývoj unijní i české judikatury k paralelní aplikaci (judikatura SDEU, NSS i vliv judikatury Evropského soudu pro lidská práva) a uvádí, že NSS dospěl k závěru, že v případě naplnění skutkové podstaty podle unijního práva bude zásadně naplněna i skutková podstata podle práva českého a pachatel bude shledán vinným ze spáchání dvou deliktů v jednočinném souběhu. Poté zvažuje důsledky paralelní aplikace a zaměřuje se na její důvody s ohledem na různé cíle a odlišnosti národního a unijního soutěžního práva i na "pojištění si" právního základu rozhodnutí ÚOHS. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Guido Schulz

**Aufwertung und Verdrängung in Berlin - Räumliche Analysen zur Messung von Gentrifizierung
Zhodnocení a vytlačení v Berlíně - prostorové analýzy k měření gentrifikace**

WISTA, Jg. 2017, Nr. 4, S. 61-71

Mikrostudie k dopadu rostoucích cen nájmu na míru chudoby a pohyb obyvatelstva v Berlíně v letech 2007 až 2012. Výsledky korelační analýzy poskytly důkaz o existenci souvislosti mezi zhodnocením nemovitostí a zvýšením sociálního standardu v daném místě žijících obyvatel, jak ji postulují teorie gentrifikace. Gentrifikované městské části pak v rámci města zaznamenaly nadprůměrný počet jak přistěhovavších, tak i odstěhovavších se obyvatel. - Poznámky.

René Söllner

Heterogenität und strukturelle Dynamik im Verarbeitenden Gewerbe : eine Analyse anhand der technischen Effizienz von Unternehmen

Heterogenita a strukturální dynamika ve zpracovatelském sektoru : analýza na základě technické výkonnosti podniků

WISTA, Jg. 2017, Nr. 4, S. 72-87

Empirická analýza dat německého zpracovatelského průmyslu za rok 2014 týkající se struktury výrobních nákladů za účelem odhadu tzv. technické výkonnosti v tomto sektoru. Technická výkonnost označuje míru hospodářské výkonnosti podniku, jež vede i k jeho vyšší produktivitě. V příspěvku je technická výkonnost zjišťována pomocí stochastické hraniční produkční funkce. Autor dochází k závěru, že v daném roce činila průměrná výkonnost podniků 88 procent. Mezi jednotlivými subjekty ale existuje značná heterogenita a mnohé z nich procházejí závažnými strukturálními změnami. Na základě agregovaných dat je však tato heterogenita a dynamika jen obtížně rozpoznatelná a popsitelná. - Poznámky.

Deutsche Bundesbank

Neuerungen in der MFI-Zinsstatistik = Changes to the MFI interest rate statistics

Novinky ve statistice úrokových měr měnových finančních institucí

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 69, (2017) Nr. 7, S. 97-107

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 69, (2017) No. 7, p. 93-103

K německé národní statistice úrokových měr měnových finančních institucí (MFI-Zinsstatistik), kterou Německo přispívá ke společné statistice úrokových měr Evropské měnové unie. Článek se věnuje změnám ve vykazování bankovních úvěrů a evropské harmonizaci vyhodnocování získaných dat. Nejdůležitějšími národními změnami jsou separátní zaznamenávání nově vyjednaných úvěrů, dodatečné dělení objemu úvěrů podle jejich zbytkové lhůty splatnosti a doby nejbližšího přizpůsobení na ně navázaného úroku. Na evropské úrovni došlo zároveň k zakotvení metody předběžného výpočtu a jeho pravidelné kontroly na bázi náhodného výběru. Součástí příspěvku je také analýza vývoje reálného zúročení bankovních vkladů v Německu vzhledem k inflaci od roku 1967, k čemuž lze data ze statistiky úrokových měr rovněž použít. - Poznámka -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu.

By Birgit Glorius and Josefina Domínguez-Mujica

Past migration inertia and new mobility paradigm between Southern and Northern Europe

Dřívější setrvačnost migrace a nové paradigma přesouvání obyvatel mezi jižní a severní Evropou

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 66-70

Autorky v článku shrnují současné trendy v migraci obyvatel mezi členskými zeměmi EU na jihu a na severu Evropy. V dřívějších dobách do zemí jižní Evropy více osob přicházelo než z nich odcházelo, emigrace ze zemí jižní Evropy se nicméně výrazně zvýšila během hospodářské krize vlivem vysoké nezaměstnanosti zejména mezi mladými lidmi. Celkově je však migrace mezi evropskými zeměmi na vzestupu už několik desetiletí. Přispělo k tomu několik faktorů - volný pohyb osob v EU, zájem občanů severských zemí trávit život po odchodu do důchodu na jihu Evropy a migrace studentů (umožněná mj. programem Erasmus a Boloňským procesem). Mladí lidé se nestěhují do jiných zemí pouze z důvodu lepších pracovních vyhlídek, hledají i dobrodružství a chtějí se seberealizovat. V roce 2016 bylo již migrační saldo mezi Německem a Španělskem záporné (lidé se z Německa do Španělska více vraceli, než se do této země vystěhovali). - Poznámky.

Účetnictví

Dirk Jödicke, Ralf Jödicke

ESEF: Verpflichtendes einheitliches elektronisches IFRS-Berichtsformat ab 2020 : auf was sich Rechnungswesen und Investor Relations-Abteilungen bereits heute vorbereiten sollten

ESEF: jednotný elektronický formát účetní zprávy podle IFRS závazný od roku 2020 : na co by se mělo připravit účetnictví a oddělení pro vztahy s investory

Der Betrieb, Jg. 70, (2017) Nr. 33, S. 1853-1857

Od roku 2020 budou muset v Evropské unii všechny na kapitálovém trhu aktivní podniky vést své účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů IFRS v tzv. evropském jednotném elektronickém formátu účetní zprávy (ESEF). Podrobnosti k novému formátu, který by měl tvorbu závěrek zjednodušit a učinit je strojově čitelnými, sice Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) sdělí až koncem roku 2017. Již nyní jsou však podle článku zjevné určité výzvy, které nový systém přinese německým podnikům jak v oblasti účetnictví, tak v práci finančních představenstev a oddělení pro vztahy s investory. - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M10.

Evžen Mrázek

Mýty o interním auditu

Interní auditor, Sv. 21, (2017) č. 2, s. 10-15

Význam slova mýtus a některé příklady mýtů o interním auditu. -- Viz i další příspěvky k tématu Mýty v/o interním auditu v čísle.

Veřejná správa

Pavla Chmelová, Vladimír Štípek

Analýza vývoje trhu veřejných zakázek v České republice v letech 2008-2015

Politická ekonomie, Sv. 65, (2017) č. 3, s. 316-334

Analýza vývoje trhu veřejných zakázek v ČR v letech 2008-2015 spolu s vymezením vlivu hospodářského cyklu, evropské dotační politiky a změn souvisejících legislativních norem na vývoj celkových i dílčích ukazatelů trhu. Autoři identifikují pozitivní i negativní aspekty aplikované hospodářské politiky v oblasti veřejných zakázek a navrhuji opatření pro zlepšení fungování daného trhu. Zvolené období umožňuje porovnání předkrizového, krizového i pokrizového stavu ekonomiky, zohlednění fáze toků finančních prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU i analýzu dopadů novelizace zákona o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb. Po shrnutí vývoje právního rámce v oblasti veřejných zakázek po r. 2010 autoři analyzují vybrané ekonomické ukazatele trhu veřejných zakázek a vývoj počtu nabídek a využívání typu hodnotícího kritéria a jejich vlivu na cenu veřejné zakázky. Autoři považují za prokázané, že podmínky efektivního fungování systému veřejného zadávání jsou konzistentní s reálnou formulací národohospodářských cílů a se záměry příslušných zákonů. Nicméně pozitivní dopad konkrétních legislativních opatření byl identifikován jako omezený. Jako významné determinanty byly zjištěny výkonnostní fáze ekonomiky a kohezní politika EU. - Poznámky.

Pavla Chmelová

Analýza zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě a jeho dopadů

Scientia et Societas, Sv. 13, (2017) č. 2, s. 118-135

Článek se zabývá zamýšlenými i nezamýšlenými důsledky českého zákona o státní službě. Nejprve jsou shrnuta klíčová ustanovení zákona a nastíněny jeho obecné dopady na organizační složky státu. Podrobněji je pak na příkladu Ministerstva financí ČR analyzován vývoj zaměstnanosti, výběru a struktury zaměstnanců a čerpání mzdových prostředků a jiných benefitů. Podle autorky převažují u českého služebního zákona negativa nad pozitivy. Bylo sice dosaženo dílčího navýšení stability, transparentnosti a profesionalizace, kvůli rigidnějšímu způsobu odměňování a výběrových řízení ale zároveň došlo k poklesu nabídky práce a ztrátě konkurenceschopnosti v porovnání se soukromým sektorem. - Poznámky.

Kristýna Tlustošová, Barbora Skalle

Druhé zhodnocení nové právní úpravy ZZVZ

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 5, (2017) č. 4 (červenec), s. 26-29

Zamyšlení nad novým zákonem o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. po osmi měsících od počátku jeho účinnosti. Autorky rozebírají problematiku povinné elektronické komunikace při zadávání veřejných zakázek, konverzi dokumentů, bankovní záruku v elektronické podobě a předkládání dokladů vybraným dodavatelem dle § 122. Dále se věnují novému pojetí zadávací lhůty a úskalím s ním spojeným. Přibližují také správnou aplikaci příslušných ustanovení ZZVZ týkajících se povinnosti zveřejňovat smlouvy uzavřené v rámci zadávacího řízení v kontextu s aplikací zákona o registru smluv (zejména v případech, kdy je uzavírána rámcová smlouva). Poté ještě rozebírají úskalí praktické aplikace nového institutu vyloučení dodavatele ze zadávacího řízení na základě "špatných zkušeností".

Irena Kaletová

Jak probíhá užší řízení zahájené předběžným oznámením?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 5, (2017) č. 4 (červenec), s. 33-39

Užší řízení je jedním z nejčastěji používaných druhů zadávacího řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek. Autorka se podrobněji věnuje průběhu užšího řízení zahájeného předběžným oznámením a výkladovým problémům, jež se s tímto druhem řízení pojí. Představuje zahájení a průběh užšího řízení a dále upozorňuje na výkladové problémy podmínek pro podání žádosti o účast dle § 58 odst. 5 ZZVZ. Uvádí, že zákon výslovně nestanoví, zda je projevení předběžného zájmu ze strany dodavatelů podmínkou pro podání žádosti o účast a zda ji může podat také dodavatel, který na předběžné oznámení nereagoval. Problematické ustanovení analyzuje prostřednictvím jednotlivých metod výkladu práva (jazykový a systematický výklad, teleologický a historický výklad) a formuluje argumenty k oběma možným variantám výkladu.

Ján Palguta and Filip Pertold

Manipulation of procurement contracts : evidence from the introduction of discretionary thresholds

Manipulování veřejných zakázek : poznatky ze zavedení zjednodušeného podlimitního řízení

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 293-315

Zavedení zjednodušeného podlimitního řízení (možnost, kdy zadavatel veřejné zakázky osloví vybrané zájemce k podání nabídky v případě, že objem zakázky nepřekročí určitou hranici) vedlo podle autorů v České republice k manipulaci s hodnotami veřejných zakázek. Manipulování s hodnotou se projevilo zvýšeným počtem zakázek s hodnotami pod stanoveným limitem, a to zejména u stavebnictví a služeb. U těchto zakázek také vzrostla pravděpodobnost, že budou přiděleny anonymním firmám, které mohou skrývat své majitele. - Poznámky.

Bundesministerium der Finanzen

Neue Marksteine im Datenschutze

Nové milníky v ochraně dat

Monatsbericht des BMF, Jg. 2017, Nr. 7, S. 30-35

K přizpůsobení německé legislativy obecnému nařízení Evropské unie o ochraně osobních údajů (č. 2016/679/EU) a k organizačním povinnostem, které z nové legislativy vyplývají pro německou státní, zvláště pak finanční správu. -- K dopadům obecného nařízení na německé procesní právo a daňový řád viz Der Betrieb sv. 70, (2017) č. 33, s. 1860-1871.

Frederic Spohr, Nicole Bastian

Revolution im Staub : Digitalisierung in Indien

Revoluce v prachu : digitalizace v Indii

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 148 (3.8.2017), S. 18-19

Indická vláda premiéra Narendry Modiho chystá mohutnou digitalizaci státní správy a podporu bezhotovostního platebního styku za účelem omezení daňových úniků, korupce a klientelismu. První kroky byly již učiněny, ať už se jedná o stažení 86 procent bankovek z oběhu na konci r. 2016 nebo o zřízení nového identifikačního systému Aadhaar, který s 1,14 miliardy profilů představuje největší biometrickou databanku na světě. Tento systém identifikace je nicméně i terčem kritiky kvůli únikům osobních údajů a zatím chybějící legislativě na jejich ochranu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Veřejná správa**Sv. 28, (2017) č. 15**

Nejpřívětivějším úřadem Česka je Žďár nad Sázavou (s. 2-4); Jan Havlík: Vždy je důležité, jestli chcete věci řešit, nebo je raději nevidíte (s. 5); Přísnější podmínky pro cizince prezident podepsal (s. 6-9); Průmyslové zóny vzkvétají, obce a města trpí (s. 10-13); Neratovické náměstí ožilo "na zkoušku" (s. 14); Jana Kusbachová, architektka: naše projekty ověřují, co se ujme (s. 15); Přihlaste se do dalšího ročníku Cen Ministerstva vnitra za kvalitu a inovaci ve veřejné správě (s. 16-17); Třináct vítězných obcí míří do finále soutěže Vesnice roku (s. 18-23); Raději předcházet nečinnosti a konat v zákonných lhůtách - judikatura k problematice cizineckého práva a tzv. nečinnostních žalob (s. 26-29).

Veřejná správa**Sv. 28, (2017) č. 16**

Mostecké listy budou příští rok plnoleté (s. 2-5); Zákon o řízení a kontrole veřejných financí je schválen sněmovnou (s. 7); Rodinná politika začíná na úrovni obcí (s. 8-9); Hana Stýblová: Podmínky pro práci učitelů se za posledních 30 let významně nezměnily (s. 12-13); Stáže a studijní pobyty v zahraničí - státní služba (s. 15-17); Služební předpis o charakteristice služebních míst (s. 17-18); Stanovisko k členství státního zaměstnance v právnických osobách provozujících podnikatelskou činnost (s. 18); Mezinárodní spolupráce Institutu pro veřejnou správu (s. 19); Franz Stahl: Tirschenreuth je nejvýhodnějším městem Bavorska pro život (s. 22-25); Stromy ve městech potřebujeme (s. 26-27).

Veřejná správa**Sv. 28, (2017) č. 17**

Region je jako operační systém, když se zasekne, je potřeba restart (s. 2-6); Hustopeče jsou stále městem vína a mandlí (s. 8-11); Okrsková volební komise ve volbách do Poslanecké sněmovny (s. 12-13); Václav Henych: Přípravy na volby do Sněmovny i volbu prezidenta republiky jsou v plném proudu (s. 14-18); Interní auditoři a jejich činnost v řeči čísel (s. 19); Jizerky jsou pro Jablonec rodinným stříbrem (s. 20-21); Číslo 11 stále žije: unikátní tramvajová trať slaví významné výročí (s. 22-25); Novela zákona o zaměstnanosti: zpřísní se podmínky pro agentury práce (s. 26-29).

Veřejné finance. Rozpočet

Irena Válková

Analýza realizace evropských politik prostřednictvím státního rozpočtu na základě 10 principů správného rozpočtového řízení

Daně a finance, Sv. 25, (2017) č. 2, s. 20-28

Autorka analyzuje aktuální rozpočtové postupy za oblast realizace evropských politik prostřednictvím státního rozpočtu v ČR ve srovnání s deseti principy správného rozpočtového řízení stanovenými v doporučení Rady OECD o rozpočtovém řízení z února 2015 (budgetary governance). Identifikuje pět finančních toků z rozpočtu EU, které jsou nastaveny v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech, a poté představuje jednotlivé rozpočtové principy správného rozpočtového řízení. Uvádí, že realizace evropských politik prostřednictvím státního rozpočtu stále naráží na nejednotné legislativní a metodické prostředí, častou neprovázanost finančních a nefinančních informací, specifika víceletého a jednoletého rozpočtování a další faktory. Charakterizuje i jednotlivá pozitiva systému realizace evropských politik v ČR a v závěru zmiňuje myšlenku vytvoření nového legislativního rámce. - Poznámky.

By Sylvain Leduc and Daniel Wilson

Are state governments roadblocks to federal stimulus? : evidence on the flypaper effect of highway grants in the 2009 Recovery Act

Blokují členské státy americké federace fiskální stimuly federální vlády? : důkazy o existenci efektu mucholapky u dotací na výstavbu dálnic podle zákona z r. 2009 o ozdravení americké ekonomiky a nových investicích

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 253-292

Autoři zkoumají, jak členské státy americké federace zareagovaly na dočasné zvýšení dotací určených na výstavbu dálnic z federálního rozpočtu. Podle některých teorií i empirických poznatků může u podobných dotací docházet k vytěšňovacímu efektu (státy v reakci na dotaci z federálního rozpočtu omezí své vlastní výdaje, které měly vyhrazené na daný účel). Jiné teorie však poukazují na tzv. efekt mucholapky (flypaper effect), kdy státy naopak při získání dotace výdaje zvýší. V článku autoři identifikují silný efekt mucholapky - americké státy v letech 2009-2011 utrácely na výstavbu dálnic více, než kolik odpovídalo objemu dotací. Výsledky autoři zdůvodňují teorií dobývání renty. - Poznámky.

Lenka Maličková

Determinanty zadluženosti miestnych samospráv Slovenskej republiky

Politická ekonomie, Sv. 65, (2017) č. 3, s. 301-315

Studie seznamuje s výsledky empirické kvantifikace zadluženosti místních samospráv v SR za období 2000-2014. Autorka prostřednictvím regresní analýzy určuje determinanty dluhu obcí v podmínkách Slovenska. Nejprve předkládá krátký přehled empirických studií zabývajících se problematikou dluhu místní samosprávy (převážně zahraničních), poté představuje dluh jako způsob financování potřeb místní samosprávy a seznamuje s regulací zadluženosti v SR (zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlech územní samosprávy) a ve vybraných evropských státech. Následně rozebírá metodologii výzkumu a diskutuje získané výsledky.

Rajmund Mirdala, Martin Kameník

Effects of fiscal policy shocks in CE3 countries (TVAR approach)

Dopady fiskálních šoků ve třech zemích střední Evropy (přístup TVAR)

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 20, (2017) No. 2, p. 46-64

Autoři za použití nelineárního víceroznicového modelu (threshold VAR model) analyzují dopady fiskálních šoků na výkonnost české, slovenské a maďarské ekonomiky v různých etapách hospodářského cyklu. Zaměřují se na zjištění, zda jsou tyto dopady během jednotlivých fází hospodářského cyklu odlišné, tzn. zda se důsledky šoků v průběhu konjunktury a recese proměňují. Nejprve přehledně shrnují současná empirická zjištění o dopadech fiskálních šoků z vybraných odborných studií, poté seznamují s použitou metodologií TVAR. Dále identifikují schéma fiskálních šoků a vypočítávají všeobecnou funkci reakcí na podnět (impulse-response function) a fiskální multiplikátory. Následně pak seznamují s výsledky analýzy dopadů měnových šoků ve zkoumaných zemích a diskutují citlivost reálného výstupu na pozitivní a negativní šoky vládních příjmů a výdajů.

Jan Mallien

Euro-Staaten sparen eine Billion : die Bundesbank hat die Entlastungen durch die Niedrigzinsen seit 2008 berechnet

Státy eurozóny ušetřily bilion : Německá spolková banka spočítala úlevy z nízkých úroků od roku 2008

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 141 (25.7.2017), S. 1, 31

Německá spolková banka provedla výpočet hypotetického dopadu dluhopisového financování rozpočtů států eurozóny, pokud by úroková hladina od roku 2008 odpovídala své předkrizové úrovni z roku 2007. Autoři analýzy došli k závěru, že uvolněná měnová politika ECB ušetřila státním pokladnám zemí eurozóny téměř jeden bilion eur. Německé veřejné finance vykázaly od vypuknutí světové finanční krize úsporu 240 miliard eur. V relaci k hrubému domácímu produktu je však největším beneficentem snížení úrokových sazeb Itálie, jejíž úrokové výdaje mohly být nižší o 10,5 % HDP. -- Plné znění analýzy NSB viz Deutsche Bundesbank - Monatsbericht č. 7/2017, s. 35-70, případně Deutsche Bundesbank - Monthly Report č. 7/2017, s. 33-67.

Filip Obradovič

Stromčekovci pýtají miliardy, ekonomovia varují a Kažimír kľučkuje : dlhová brzda

Trend, Sv. 27, (2017) č. 28, s. 26-27

Článek shrnuje aktuální diskuze o třech scénářích možných změn dluhové brzdy na Slovensku. Představuje legislativní snahy skupiny poslanců a ministra financí P. Kažimíra na uvolnění dluhové brzdy s cílem získat zdroje na investice do infrastruktury a zvýšit flexibilitu řízení slovenského státního dluhu. Za nejméně vhodnou variantu autor považuje zavedení investiční výjimky na asfaltové projekty. Alternativním scénářem je pak zrušení postupného klesání sankčních pásem dluhové brzdy (transparentnější než investiční výjimka) a jako nejvhodnější varianta z hlediska řízení státního dluhu a snížení přisnosti dluhové brzdy se jeví navázání dluhové brzdy na čistý dluh.

Zdravotnictví

By Michael Batty and Benedic Ippolito

Financial incentives, hospital care, and health outcomes : evidence from fair pricing laws

Finanční pobídky, nemocniční péče a zdravotní výsledky : poznatky ze zákonů o spravedlivém oceňování

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 28-56

Tzv. zákony o spravedlivém oceňování v USA omezují výši plateb, kterou mohou poskytovatelé zdravotní péče požadovat po pacientech bez zdravotního pojištění. Autoři zkoumají, jak existence těchto zákonů ovlivňuje chování poskytovatelů zdravotní péče. Zákony o spravedlivém oceňování snižují výši plateb od nepojištěných pacientů o 25-30 %, na což nemocnice reagují poklesem objemu poskytnuté péče těmto pacientům. Kvalita péče tím však dotčena není (výsledky nenaznačují, že by nepojištění pacienti např. umírali ve vyšší míře či více trpěli komplikacemi). Finanční pobídky, kterými jsou např. zákony o spravedlivém oceňování, tedy mohou vést ke zefektivňování poskytování zdravotní péče. - Poznámky.

By Ali Yurukoglu, Eli Liebman, and David B. Ridley

The role of government reimbursement in drug shortages

Vliv státních úhrad na nedostatek léků

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 348-382

Přibližně od poloviny předchozího desetiletí rostou případy nedostatku léků v USA. Autoři v této souvislosti zkoumají, jak je nedostatek léků ovlivněn změnou výše úhrad za léky jejich poskytovatelům. Zjišťují, že snížení výše úhrad podle programu Medicare B vytvořilo tlak na výrobní ceny léků a způsobilo pokles podnětů do vývoje léků investovat. K nedostatku léků docházelo více u těch léků, jejichž uživatelé patří mezi pacienty pojištěné programem Medicare, u léků s výraznějším poklesem úhrad a vyšším poklesem výrobních cen. - Poznámky. -- Další studie k lékům v USA viz s. 91-123.

J. Stephen Clark, Ludwig O. Dittrich, Dana Stará, Miroslav Barták

The visit fees and its influence on overall health expenditures : the case of the Czech Republic

Regulační poplatky ve zdravotnictví a jejich vliv na celkové výdaje na zdravotnictví : případová studie České republiky

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 20, (2017) No. 2, p. 4-14

Autoři prostřednictvím poptávkového modelu zkoumají vztah mezi poptávkou po lékařských službách, celkovými výdaji na zdravotnictví a zavedením regulačních poplatků ve zdravotnictví (ty fungovaly v ČR v období 2008-2014). Regulační poplatky byly zavedeny s cílem zamezit nadužívání zdravotních služeb neúčelnou návštěvností poskytovatelů zdravotních služeb a neúčelného předepisování léčivých přípravků a takto získané zdroje použít k financování nákladné péče a technologií. Výsledky získané pomocí modelu ukazují, že regulační poplatky v určitém ohledu nebyly vhodným racionalizačním nástrojem pro snižování celkových výdajů na zdravotnictví.

Zemědělství

Nadežda Jankelová, Dušan Masár, Štefánia Moricová

Risk factors in the agriculture sector

Rizikové faktory v odvětví zemědělství

Agricultural economics = Zemědělská ekonomika, Sv. 63, (2017) č. 6, s. 247-258

Příspěvek představuje postupy a výsledky dotazníkového šetření zabývajících se výskytem rizikových faktorů a přístupů k řízení rizik v podnicích primární zemědělské výroby na Slovensku. Průzkum byl zaměřen na individuální povahu rizik. Jako nejvýznamnější rizikové faktory byly zjištěny cenové, výrobní a příjmové riziko, jako nejčastější strategie řízení rizik byla využívána diverzifikace. Autoři zdůrazňují, že jedním z hlavních současných trendů v zemědělství je nárůst specializace, který vede ke zvyšování jak výrobního, tak cenového rizika. V závěru shrnují svá zjištění a přinášejí doporučení vhodných strategií řízení rizik.

Životní prostředí

Klaus Stratmann

Das Billionen-Projekt : Klimaschutz

Bilionový projekt : ochrana klimatu

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 149 (4.8.2017), S. 10

Podle studie společností Boston Consulting Group a Prognos-Institut bude v Německu nutné do roku 2050 investovat 1,4 bilionu eur, aby byl splněn tamní národní klimatický plán na snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 80 procent vzhledem ke stavu z roku 1990. Dosažení horní hranice 95 procent by přitom mohlo celkové náklady zvýšit i nad hranici 2 bilionů eur. To by však na druhé straně podpořilo inovativní potenciál řady hospodářských odvětví, zejména ve stavebnictví, strojírenství či ve výstavbě elektráren. Naopak zpracovatelé minerálních olejů a producenti hliníku a oceli budou na naplňování klimatických cílů trátit. Autoři analýzy proto doporučují, aby alespoň některým z nich byly poskytnuty určité úlevy či kompenzace.

T. Hoppe, S. Kersting, L. Bay, M. Buchenau, D. Delhaes

EU prüft Quote für E-Autos : der Dieselskandal

EU prověřuje zavedení kvóty na elektrická auta : skandál kolem dieselových motorů

Handelsblatt, Jg. 2017, Nr. 150 (7.8.2017), S. 1, 4-5

Evropská komise zvažuje od r. 2025 zavedení závazné minimální kvóty na podíl elektrických a jiných nízkoemisních vozů v odbytu evropského automobilového průmyslu. Podle článku se tak děje v reakci na skandály německých automobilek s manipulovaným měřením emisí u dieselových motorů. Pokud bude tento plán nakonec zrealizován, dostanou se automobilky pod ještě větší tlak ve vývoji a produkci aut s nespalovacími motory. Již nyní totiž platí v Evropské unii cíl snížit do r. 2030 emise oxidu uhličitého o 40 procent oproti roku 1990. Silniční doprava se přitom na objemu těchto emisí podílí z jedné pětiny. -- K vývoji německého skandálu s manipulovanými emisemi viz také článek na s. 5, rozhovor na s. 6-7 a komentář na s. 15.

By Simon Zadek

Green digital finance : niche fashion or systemic breakthrough?

Zelené digitální finance : okrajová móda nebo systémový průlom?

The European financial review, Vol. 8 (2017), No. 3 (June - July), p. 35-37

V Číně zaznamenala obrovský úspěch aplikace ANT Forest společnosti ANT Financial Services. Tato aplikace motivuje uživatele ke snižování jejich uhlíkové stopy (uživatelé získávají body za snižování uhlíkové stopy, provozovatelé aplikace se naopak zavazují vysazovat stromy). Ochrana životního prostředí je nyní diskutovaným tématem, mj. v souvislosti s Pařížskou klimatickou dohodou. V budoucnu však nebudou na ochranu životního prostředí stačit peníze z veřejných zdrojů, na ochranu klimatu bude nutné uvolnit peníze i ze zdrojů soukromých. Řešením by mohly být tzv. zelené digitální finance. Digitální finance (fintech) jsou zastřešujícím názvem pro různé formy financování, od peer-to-peer půjček přes crowdfunding až po robo-poradce v oblasti investování. Ve světě vznikají různé projekty,

kteří využívají přednosti fintechu v environmentální oblasti (např. keňský projekt M-KOPA či švédský startup Trine). Prospěšnost a efektivnost takových projektů však není automatická - k potvrzení jediné bitcoinové transakce je například potřeba elektrina v objemu, se kterým si průměrná americká domácnost vystačí 1,5 dne. Zatím není jisté, zda nejsou zelené digitální finance pouze přechodnou módní vlnou, podle autora jsou nicméně podobná inovativní řešení potřeba při hledání způsobu, jak efektivně kombinovat finance a udržitelný rozvoj. - Poznámka. -- K tématu digitálních financí také viz článek na str. 30-33.

Armand Kasztelan

Green growth, green economy and sustainable development : terminological and relational discourse [elektronický zdroj]

Zelený růst, zelená ekonomika a udržitelný rozvoj : terminologický a vztahový diskurz

Prague economic papers, Vol. 26 (2017), No. 4, p. 487-499

OECD v současné době pracuje na strategii zeleného růstu. Zelený růst je nástrojem pro dosažení cíle udržitelného rozvoje. V této souvislosti autor zkoumá definice pojmů "zelený růst", "zelená ekonomika" a "udržitelný rozvoj" a dále analyzuje vztahy mezi těmito pojmy. V závěru navrhuje definici zeleného růstu, ve které jsou obsaženy i dva zbývající pojmy. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pap.626>

Životní úroveň

Michaela Brázdilová

Domácnosti vycházejí se svými příjmy lépe

Statistika & my, Sv. 7, (2017) č. 6, s. 20-22

Bližší pohled na vývoj příjmové situace domácností v České republice a její dynamiku v letech 2011-2015. Příspěvek představuje rizikové aspekty hospodaření domácností a upozorňuje na příjmové rozdíly mezi domácnostmi podle ekonomické aktivity osoby v čele. Zaměřuje se také na subjektivní vnímání domácností, jak vycházejí se svými příjmy, a na rozdíly ve vycházení s příjmy mezi domácnostmi podle jednotlivých typů ohrožení, kterým jsou vystaveni její členové (ohrožení příjmovou chudobou, nízká pracovní intenzita, materiální deprivace). Autorka uvádí, že vyšší intenzita participace na trhu práce se jeví poměrně klíčovým faktorem pro to, aby domácnosti lépe vycházely se svými příjmy. Za posledních pět let se uvedené faktory pro subjektivně snazší vycházení s příjmy mírně zlepšovaly.

Marie Kusovská

Lidé v regionech soudržnosti se potýkají s více typy ohrožení

Statistika & my, Sv. 7, (2017) č. 6, s. 16-17

Statistické regionální porovnání míry ohrožení chudobou dle různých indikátorů na úrovni jednotlivých regionů soudržnosti NUTS2 na území ČR. Pro výpočet indikátorů míra nízké pracovní intenzity, míra ohrožení příjmovou chudobou, míra materiální deprivace a souhrnného ukazatele míra ohrožení příjmovou chudobou nebo sociálním vyloučením byla použita data z šetření EU-SILC za období 2014-2016. V článku jsou blíže charakterizovány jednotlivé indikátory představující různé pohledy na chudobu a jsou představeny výsledky regionálního porovnání dle uvedených ukazatelů. Ve sledovaném období bylo průměrně v Česku ohroženo příjmovou chudobou nebo sociálním vyloučením 14,0 % osob. -- Podrobněji k evropskému výběrovému šetření Životní podmínky domácností (EU-SILC) na s. 22.

By Stefan Wagstyl

The hidden divide in Germany

Skrytý předěl v Německu

Financial Times, Vol. 2017, No. 39554 (18.8.2017), p. 7

Tématem blížících se parlamentních voleb v Německu je nerovnost, která podle průzkumu televize ARD představuje druhý největší problém (hned po přístupu Berlína k řešení uprchlické otázky). Z dat vyplývá, že od sjednocení Německa nerovnost v zemi skutečně narostla, i když některé z dílčích nerovností se v posledních pěti letech silného růstu zmírnily. Z hlediska příjmu domácností se Německo blíží průměru EU, ale pokud jde o bohatství, zaostává za dalšími členy EU, protože bohatší

německé domácnosti mají větší podíl na majetku než jejich protějšky ve většině zemí západní Evropy. Skupina dolních 40 % Němců nemá téměř žádný majetek, ani bankovní úspory. Stále přetrvávají rozdíly v příjmech mezi západními a východními spolkovými zeměmi.

Ostatní

By Jeffrey T. Denning

College on the cheap : consequences of community college tuition reductions

Vzdělání levně : důsledky snížení školného u amerických vyšších odborných škol

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 9 (2017), No. 2, p. 155-188

Autor v článku zkoumá, jak snížení školného u amerických "community colleges" (obdoba vyšších odborných škol) ve státě Texas ovlivnilo zájem o tyto školy u žáků. Na každé snížení školného o 1000 dolarů připadá nárůst zápisu studentů o 5,1 %. Pokles výše školného posléze způsobil i zvýšený přechod žáků na VŠ. Studenti, kteří se školu díky snížení poplatků rozhodli studovat, absolvují v podobné míře, jako průměrní studenti na těchto školách. Snížení školného na community colleges dále vede při porovnání s obdobným snížením školného na vysokých školách k vyššímu zájmu o studium. Výsledky tedy hovoří ve prospěch snižování školného na amerických vyšších odborných školách. - Poznámky.

Emmanuel Sailard, Patrick Taillepié

Overcoming student difficulties at school [elektronický zdroj]

Překonávání obtíží studentů ve školách

Trésor-economics, No. 191 (2017), p. 1-8

Francie zatím úspěšně splnila 4 ze 6 cílů stanovených ve strategickém rámci EU pro vzdělávání (ET2020), výsledky žebříčku PISA (Program mezinárodního hodnocení žáků) nicméně odhalují některé nedostatky. Více než 20 % francouzských žáků dosáhlo ve všech třech testovaných oblastech chabých výsledků, což překračuje průměr OECD i cíle EU. Výsledky žáků se navíc postupně zhoršují. Autoři v článku v této souvislosti analyzují možná opatření, která mohou zabránit školnímu neúspěchu žáků. Soustředí se zejména na propadání žáků do nižších ročníků. Toto opatření má obecně negativní dopady na žáka a bývá hodnoceno jako neefektivní. Žádoucí jsou spíše preventivní opatření, popř. doučování, letní školy, nebo např. snižování počtu žáků ve třídách. - Poznámky. -- Dokument je dostupný i ve francouzštině na webu DG Trésor. Plný text dostupný z: https://www.tresor.economie.gouv.fr/Ressources/15742_tresor-economics-2017

Dennis Eppe, Richard E. Romano, and Miguel Urquiola

School vouchers : a survey of the economics literature

Poukázky na vzdělávání : průzkum ekonomické literatury

The Journal of economic literature, Vol. 55 (2017), No. 2, p. 441-492

Debaty o poukázkách (kuponech, voucherech) na vzdělávání se rozvinuly především v posledních dvou desetiletích. Poukázku na vzdělávání autoři definují jako státem poskytnutou poukázku, která kompenzuje školné na určité soukromé škole. Programy, v rámci kterých jsou podobné kupony poskytovány, se liší v mnoha ohledech (podle toho, kdo má na kupon nárok, podle zdrojů financování i podle kritérií pro účast soukromých škol). Autoři v článku zkoumají dosavadní výzkum týkající se kuponů na vzdělávání - zmiňují obvykle uváděná "pro" a "proti" těchto kuponů, shrnují znaky programů, v rámci kterých jsou vouchery poskytovány, a které byly zavedeny ve světě, přičemž se soustředí jak na teoretickou literaturu, tak zejména na empirické práce. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 61, (2017) č. 31-32

Podnikatelé s modrou krví: šlechtic a podnikání, to jde dohromady - pět velkých příběhů, jak podniká česká šlechta (s. 12-35) a další související články na s. 36-39; Penze k nezaplacení - infografika dokumentující hospodaření systému důchodového pojištění, vývoje důchodu vs. mzdy a nezaměstnanosti od r. 1996 do současnosti (s. 46-47); Asie kopíruje největší evropský vynález, průmyslovou revoluci: Evropa

a USA dlouho dominovaly světu, nyní se ekonomické těžiště vrací zpět na Východ (s. 50-55); Neomezené tarify se striktními limity: operátoři regulují "neomezené" volání. Prý kvůli bezpečnosti (s. 74-76); Nezákonný švarcsystém se vkrádá i na výrobní linky: hranice mezi podnikáním a nelegální prací je tenká. Víme, jak ji poznat (s. 78-79); Příliš svůdný nepodmíněný příjem (s. 82).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 61, (2017) č. 33**

Dotace pro miliardáře - téma čísla o evropských dotacích v ČR plynoucích také nejbohatším Čechům (s. 12-21); Zvěstovatelé soudného dne: americké trhy mají za sebou rekordní sérii. Finančníci očekávají "soudný den" (s. 38-39); Deset případů, kdy pojišťovna odmítne platit: pojišťovny "kličkují" ve výlukách a definicích. Jistotu ochrany tak ani pojistka nezaručí (s. 50-52); Darování krve či spoření na důchod mohou ušetřit na daních i tisíce korun ročně: i výběr typu pracovního poměru může ovlivnit, kolik zaměstnanec zaplatí na pojištění a na daních (s. 54-55).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 61, (2017) č. 34**

Jedovatá biopaliva: biopaliva měla zachránit svět, ale ničí půdu a vodu - téma čísla (s. 12-21); Dostihy a sázky - infografika o prodělečnosti loterií a hazardních her a podílech na celkové vsazené částce dle typu hry (s. 30-31); Firmy marně shánějí zaměstnance, chtějí hlavně méně kvalifikované profese: nízká nezaměstnanost přispívá ke zvyšování mezd. Zbytek Evropy tím ale nedoženeme (s. 38-40).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 61, (2017) č. 35**

Byty jsou až moc drahé: rozhovor s developerem Marcelem Souralem (s. 26-33); Je to česká tradice. Aféry jsou důležitější než volební programy: už lidé kolem T. G. Masaryka využívaly skandály k likvidaci nepohodlných figur na politické scéně (s. 38-41); Svět hledá energii pro příští generace: lidstvo je závislé na fosilních palivech, jejich ekonomicky přijatelná náhrada dosud neexistuje (s. 44-45); Novela zákona drží insolvenční šikanu zkrátka (s. 52-53).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 61, (2017) č. 36**

Vyšší mzdy všem: co vznikne, když dáte vedle sebe rostoucí ekonomiku s nedostatkem pracovní síly, mohutný tlak odborů a předvolební souboj stran o voliče? Razantní nárůst platů a mezd prakticky všem v republice - téma čísla (s. 12-25); Bitcoin letí vzhůru, k zavedené měně má ale zatím daleko - silné a slabé stránky kryptoměn a jejich tržní kapitalizace (s. 34-35); Revoluce v přestupcích: trestat se bude víc než dřív - nový přestupkový zákon (s. 52-53).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2017, č. 32**

Jak zastavit vodu: Česko přichází o to nejcennější, o vodu. Zadržet ji mají opatření za miliardy. I tak ale nastává doba suchá (s. 24-28); Polská invaze do Česka - polští investoři (s. 30-31); Už zase spoříme v eurech: nejistota ohledně konce devizových intervencí centrální banky způsobila počáteční odliv eurových vkladů. Nyní je vše při starém (s. 37); Špidlovy zdroje z naší kapsy - kritický pohled na Špidlovy názory na penzijní reformu v ČR (s. 38-40); Čekání na návrat zlatých časů - makroekonomický pohled M. Zámečníka (s. 42-43).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2017, č. 33**

Až přijdou těžaři - zásoby lithia v Krušných horách (s. 22-25); Zamávejte eurobusu: o přijetí eura má smysl uvažovat, jen pokud se eurozóna odhodlá k reformám (s. 36-38); Mužové a žena první hodiny: je to právě sedmdesát let od rozdělení Britské Indie (s. 40-41); (Ne)smysl Visegrádu: z cesty do Evropy je cesta od Evropy. V4 pro nás ztrácí význam - komentář k budoucnosti visegrádské spolupráce (s. 42).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2017, č. 34**

ANO, bude jádro: Andrej Babiš chce, aby nové jaderné bloky v Dukovanech stavěl sám ČEZ. U Temelína to už jednou nevyšlo (s. 26-27) a související článek České ručičky už reaktor nepostaví na s. 28-29; Paušalová ulička: systém výdajových odpočtů je krajně nejednoznačný. Jednotlivé sazby jsou leckdy

stanoveny bez ohledu na výdajovou realitu konkrétních profesí (s. 32-34); Proč budou letos drahé Vánoce: cenami potravin hýbají poptávkové či nabídkové šoky. Co rostlo, zatím vždy spadlo - vývoj cen potravin (s. 36-37).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2017, č. 35

Řídit klub jako firmu: české fotbalové týmy se vydaly cestou zahraničních posil. Investují stamiliony do transferů i platů samotných fotbalistů (s. 12-16); Dotace patří i bohatým: Evropská unie už nechce podporovat dotacemi velké zemědělské podniky. Jen dvě vlády národních států tuto její snahu neschvalují. Česká a slovenská (s. 27); Peníze, nebo řepka: zbesilé pěstování energetických plodin ničí půdu i podzemní vodu. Nová státní koncepce je příškrť (s. 30); Pečené fondy do huby - indexové fondy obchodované na burze (s. 32-33); Kolik si ukousne stát: když započteme daně a všechny odvody a naopak všechno, co dostaneme od státu v dávkách a na slevách, nedopadá Česko v mezinárodním srovnání špatně - makroekonomický pohled M. Zámečnicka (s. 38-39).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2017, č. 36

Svéráz polské národní statistiky: náš severní soused se chlubí svižným tempem ekonomického růstu. Přesto Poláci nijak zvlášť nebohatnou (s. 34); Zrádný svět Emmanuela Macrona: francouzský prezident upíná veškeré naděje k neúspěchu liberálů ve volbách - těch německých (s. 36-37); Čtvrtstoletí od Tugendhatu a jiné bilance: Slovensko je již deset let nejbohatším nástupnickým státem někdejšího Uherského království, ale nikdo to neprožívá. Ambicí je předběhnout Česko a jít dál. Kdo by to do nich řekl - makroekonomický pohled M. Zámečnicka na SR (s. 44-45); Bezpečností protečou biliony: zabezpečení firemních systémů a spravovaných dat patří dnes mezi nejvyšší priority firem a bezpečnostní řešení ukusují podstatnou část rozpočtů na IT (příloha s. II-V).

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 143 (27.7.2017)

Konec spalovacích motorů: politici chtějí zakázat spalovací motory. Autoprůmysl za ně chce bojovat - plány na omezení ve vybraných zemích (s. 2); Pilný hájí berní úřady, nemá však přesné údaje - zajišťovací příkazy (s. 5); Česká ekonomika poroste rychleji, než se čekalo - prognóza vývoje ekonomiky, spotřeby a inflace (s. 6) a komentář na s. 8; Čína změnila své obří státní firmy na akciové společnosti - reforma státního sektoru (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 147 (2.8.2017)

Čas na rozhodnutí o jádru se krátí: politické elity čeká klíčové rozhodnutí o směřování energetiky (s. 1); Rozpočtu chybí peníze z EU, přesto je zatím v přebytku - přebytkový státní rozpočet ČR (s. 5); Experti předvídají nové verzi bitcoinu rychlý pád (s. 14) a komentář na s. 8; V zadávání veřejných zakázek panuje chaos a právní nejistota - Národní elektronický nástroj (s. 18).

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 155 (14.8.2017)

Berní správa naděluje opozdilcům rekordní pokuty za nedodání kontrolního hlášení - sankce v rámci zákona o DPH (s. 3); Dětská chudoba trápí i bohaté Německo. Stalo se z ní jedno z velkých předvolebních témat (s. 7); Dluhopisová jízda - dluhopisy developerů v ČR (s. 10-11).

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 158 (17.8.2017)

Ekonomika láme rekordy: české hospodářství překvapilo, odborníci varují před přehřátím (s. 1); Menším firmám má na investice půjčovat státní banka - plány na vznik státní banky (s. 3); Francie se chystá zbavit ekonomických migrantů - příprava nového migračního zákona (s. 6); Lidé dostanou placené volno na péči o blízké - zavedení dlouhodobého ošetrovného v ČR (s. 12) a komentář na s. 8.

Hospodářské noviny

Sv. 61, (2017) č. 160 (21.8.2017)

Ves porazila stát ve sporu o daň: soud zpochybnil, že stát správně vybíral daň z nabytí nemovitosti (s. 1); Zvýšení minimální mzdy o 1200 korun? Rozhodne ANO (s. 3); Marksová předloží rodinnou koncepci. Je drahá a nefandí manželství, vyčítají jí koaliční partneři (s. 5) a komentář na s. 8.

Hospodářské noviny**Sv. 61, (2017) č. 172 (6.9.2017)**

Sílící ekonomika přinesla nejrychlejší růst mezd za posledních deset let. Přispělo ale i zavedení EET - tempo růstu mezd (s. 3) a související komentář na s. 8; Německu hrozí přehřátí ekonomiky, varují odborníci (s. 6); Trumpa čeká boj o peníze a reforma daní - navýšení stropu státního dluhu, schválení financí na chod federální vlády a daňová reforma v USA (s. 6); Přijetím eura přestaneme čekat za dveřmi, prohlašuje bankéř Dědek - euro v Česku (s. 7); Stát chce nová pravidla pro Uber a další. Zatím sdílenou ekonomiku řešit neumí - dohled nad službami sdílené ekonomiky (s. 13).

Účetnictví**Sv. 2017, č. 8**

Jak na cizí měnu u evidence tržeb (s. 2-5); Vnitropodnikové směrnice v roce 2017 - ve vztahu k účetnictví podnikatelských subjektů v ČR (s. 6-17); Zaměstnanecké benefity (s. 18-23); Jak zdanit daní z příjmů finanční prostředky z titulu úroků z přeplatků zaviněných, úroků z pozdě vrácených přeplatků či náhrad škod (s. 24-29); Zákon č. 170/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní (s. 34-41); Schodek na svěřených hodnotách, řádná inventura etc. v aktuálním judikátu Nejvyššího soudu České republiky - sp. zn. 21 Cdo 2910/2015 (s. 48-53).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 15, (2017) č. 7-8**

Právní postavení dobrovolného svazku obcí (s. 3-10); Odpočet daně u neziskových subjektů: výpočet zálohového koeficientu - konkrétní příklad u DPH (s. 11-15); Rozhodčí komise spolku (s. 16-21); Změny v zabezpečení osobních údajů v GDPR (s. 22-26); Další povinnosti uvedené v GDPR ovlivňující bezpečnost osobních údajů (s. 27-31).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Rozvoj ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih.....68

Daně.....	68
Finance. Bankovníctví. Měnový systém.....	68
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	69
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	69
Podnik a podnikání.....	70
Právo.....	70
Veřejné finance. Rozpočet	71
Účetnictví	71
Ostatní	72

Daně

28880

Zdeněk Kuneš

Daň z přidané hodnoty 2017 : úplné znění zákona o DPH od 1. července 2017 s pedagogickými pomůckami včetně komentářů a grafů

Praha : 1. VOX, 2017, 396 s. : ilustrace

Úplné znění zákona č. 235/2004 Sb., o DPH, ve znění pozdějších zákonů, s navazujícím komentářem ke všem ustanovením zákona a s odkazy na související ustanovení a praktické příklady. Publikace názorným způsobem na grafech, ilustracích a komentářích srozumitelně provází čtenáře celým zákonem. Nabízí i řadu užitečných judikátů Soudního dvora EU, závěrů Koordinačních výborů a Informací GŘ. Všechny novely zákona o DPH, které byly přijaty v roce 2017 i 2016 jsou v paragrafovém znění vyznačeny tučně. - 8. aktualizované a přepracované vydání - ISBN: 978-80-87480-56-4 (brožováno)

28877 Pouze prezenčně

Hana Marková

Daňové zákony : úplná znění platná k 1.7.2017

Praha : Grada, 2017, 288 stran

Úplná znění všech daňových zákonů ve znění k 1.7.2017. Stručně komentovaný přehled novelizací, které byly přijaty během roku 2016 a od počátku roku 2017. Novelizovaný text ve znění zákonů je vytištěn odlišným typem písma. - 26. vydání - ISBN: 978-80-271-0493-2 (brož.)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

28843

Hans-Jürgen Jakobs in Zusammenarbeit mit dem Handelsblatt Research Institute und den internationalen Korrespondenten und Redakteuren des "Handelsblatts", Holger Alich, Mathias Brüggmann, Alexander Busch, Astrid Dörner, Wolfgang Drechsler, Markus Fasse, Klaus Ehringfeld, Thomas Hanke, Carsten Herz, Joachim Hofer, Axel Höpner, Thomas Jahn, Moritz Koch, Peter Köhler, Martin Kölling, Regina Krieger, Tanja Kuchenbecker, Sandra Louven, Mathias Peer, Axel Postinett, Stephan Scheuer, Frank Sieren, Daniel Schäfer, Katharina Slodczyk, Frederic Spohr, Helmut Steuer, Urs Wälterlin, Britta Weddeling, Frank Wiebe

Wem gehört die Welt? : die Machtverhältnisse im globalen Kapitalismus**Komu patří svět? : mocenské poměry v globálním kapitalismu**

München : Knaus, ©2016, 679 stran : tabulky, grafy

Finanční podniky si bez většího povšimnutí veřejnosti vypracovaly dominantní pozici v globalizovaném hospodářství. Najdeme zde nahromaděný kapitál států jako Čína, arabských emirátů a ruských oligarchů stejně jako miliardy z penzijních fondů a velkých podnikatelských rodinných klanů, kterým jde o nové produkty a nové trhy. 200 nejmnocnějších aktérů světového finančnictví (např. Larry Fink, Stephen Schwarzman nebo Abdullah bin Mohammed bin Saud Al-Thani), kteří jsou v knize představeni, dohromady shromáždili více než 40 biliónů amerických dolarů, což představuje 60 % globálního hrubého domácího produktu nebo téměř trojnásobek hospodářského výkonu EU. Celkový obraz tohoto nového kapitalismu je hrozivý, neboť peníze získávají charakter zbraně a příští velká krize vzejde z šedého kapitálového trhu a stínových bank, které nekontrolovaně a bezuzdně porostou z lačnosti po výnosu. - ISBN: 978-3-8135-0736-2 (vázáno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

28871

Wei Xiaoping ; přeložila Miluš Kotišová

Ekonomická a politická transformace Číny : nové rozbor

Praha : Filosofia, 2017, 190 s.

Klady a problémy čínské ekonomické a politické transformace a možnosti budoucího vývoje popsané čínskou profesorkou sociálních věd. Její názory jsou zaznamenány v kapitolách: Zásadní procesy a klíčové problémy čínské socialistické reformy; Způsob reformování politického systému Číny a jeho sladění se zreformovaným hospodářstvím; Čínská politická reforma; Nové genderové problémy socialistického tržního hospodářství v pevninské Číně; Teoretická analýza různých složek vědomí ve vztahu k různým formám společenského bytí; Aktuální situace marxistického výzkumu v Číně; Od principu ke kontextu: Marx versus Nozick a Rawls o distribuční spravedlnosti; Současné čínské myšlení v době globalizačních trendů; Nové úvahy o teorii historického materialismu. - Vydání první - ISBN: 978-80-7007-485-5 (vázáno)

28874

Ilona Švihlíková, Konstantinos Tsivos

Řecká tragédie

Praha : Novela bohemia, 2017, 294 stran : ilustrace

Publikace odhaluje kořeny dluhové krize v Řecku. Vychází z historického, ekonomického a politického pozadí řeckého vývoje a řeckou krizi ukazuje jako jeden z důsledků mocenského soupeření v EU. Kriticky zkoumá roli Německa a demonstruje antidemokratické praktiky některých lídrů Evropy i jednotlivých států. Obsahem úvodních kapitol jsou řecké dějiny nejen z pohledu bankrotů, ale i z hlediska vývoje a struktur politické moci od novodobého Řecka až po vládu vojenské junty, od vstupu do EHS až po vítězství Syrize. Následují kapitoly, které charakterizují řeckou ekonomiku, popisují dluhovou krizi a její sociálněpolitické dopady i hledání alternativních řešení krize. Autoři ukazují jiný obraz evropské politiky a ekonomiky, než jaký běžně prezentují média. Především problémy spjaté s nerovnovázným uspořádáním eurozóny. - Vydání první - V příloze články J. Kellera "Řecko bylo první" a V. Bělohradského "Všichni jsme (nebo jednou budeme) Řekové". - ISBN: 978-80-87683-69-9 (brožováno)

28882

Alena Vitásková

Solární baroni : organizovaný zločin

Praha : Olympia, 2017, 169 s.

Beletristicky a humorně zpracovaný příběh s reálným základem ve světě byznysu a politiky. Námětem je prostředí výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, neboli tzv. zelené energie. Na základě svých zkušeností z šestiletého vedení Energetického regulačního úřadu autorka popisuje fungování lobbingu v solární energetice a problematiku dotačních podvodů. Autorka svou knihou kritizuje negativní dopady "fotovoltaických tunelů do veřejných financí" na ekonomiku státu. - Vydání první - ISBN: 978-80-7376-476-0 (vázáno)

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

E-9552

European Investment Fund

Annual report 2016

Výroční zpráva za rok 2016

Luxembourg : European Investment Fund, c2017, 84, 60 stran : tabulky, grafy, mapky

Výroční zpráva Evropského investičního fondu (EIF) za rok 2016. EIF je orgánem Evropské unie, který se prostřednictvím rizikového kapitálu a private equity specializuje na rizikové financování malých a středních podniků. Zpráva se skládá ze 2 svazků: výroční zprávy a finančních výkazů. - Zpráva obsahuje 2 svazky: výroční zprávu a finanční výkazy. - ISBN: 978-92-861-3157-8 (svazek 1 : brožováno).

Plný text dostupný z: http://www.eif.org/news_centre/publications/EIF_annual_report_2016.htm

Podnik a podnikání

E-9597

Redakce magazínu deníku E15 Premium

Energie Česka : magazín deníku E15

Praha : CN Invest, a.s., 2017, 74 stran : ilustrace

Hlavním tématem speciálního čísla magazínu Energie Česka jsou změny, kterými v posledních letech prochází odvětví energetiky. Autoři mapují, jakým směrem se vydává tuzemská, evropská i světová energetika a před jakými výzvami stojí. Jak se odvětví přizpůsobí novým technologiím a jak bude vypadat energetika budoucnosti? Součástí čísla jsou žebříčky největších hráčů v energetickém sektoru, přehled známých osobností z byznysu i společností a rozhovory s nimi, informace o podnikání v solárním průmyslu a ostatní aktuální témata (smart energetika, česká jaderná budoucnost, klimatické změny, využití vodíku v japonské technologii, energeticky soběstačná vesnice apod.).

28873

Lucie Josková, Markéta Pravdová, Lenka Zachardová

Likvidace obchodních společností

V Praze : C.H. Beck, 2017, xiv, 188 stran

Komplexní pohled na problematiku likvidací obchodních společností. Pojem, účel a obsah likvidace - možnosti a právní úprava. Zrušení společnosti s likvidací a bez likvidace. Postavení likvidátora. Průběh likvidace. Ochrana věřitelů. Zaměstnanci a společníci společnosti v likvidaci. Specifika likvidace jednotlivých právních forem. Likvidace společnosti v hospodářských potížích. Účetní a daňové souvislosti likvidace. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-646-3 (brožováno)

Právo

15392/79

Ústavní soud České republiky

Sbírka nálezů a usnesení. Svazek 79, ročník 2015 - IV. díl

V Praze : C.H. Beck, 2017, 670 s. +1 CD ROM

Sbírka obsahuje v chronologickém pořadí všechny přijaté nálezy a stanoviska Ústavního soudu. Každý nálezy je opatřen výstižným názvem a právní větou umožňující rychlou a věcnou orientaci. V tomto díle nálezy č. 179 až 222, usnesení č. 13 až 21. - Vyd. 1. - CD ROM s věcným rejstříkem zahrnuje veškeré vydané svazky, tj. od č. 1 do č. 79. - ISBN: 978-80-7400-656-2 (váz.)

28875

Ivana Štenglová, Bohumil Havel, Filip Cileček, Petr Kuhn, Petr Šuk

Zákon o obchodních korporacích : komentář

V Praze : C. H. Beck, 2017, xv, 1128 stran

Systematický výklad jednotlivých ustanovení zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) č. 90/2012 Sb., ve znění pozdějšího zákona č. 458/2016 Sb. Výklad je doplněn odkazy na související ustanovení, předpisy včetně předpisů EU, literaturu a judikaturu. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7400-540-4 (vázáno)

28876

Roman Kočí

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů : podle právního stavu k 1.7.2017

Praha : Leges, 2017, 269 s.

Text zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Jednotlivá ustanovení zákona jsou opatřena podrobnými poznámkami, které usnadní orientaci v nové právní úpravě a její správnou aplikaci v praxi. Autor rovněž čerpá z důvodové zprávy k zákonu. Publikace je doplněna vzory správních rozhodnutí a jiných správních aktů, které pomohou k lepšímu pochopení hmotněprávních institutů a procesních postupů, které nový zákon přináší. Přílohou publikace je zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, který obsahuje výčet skutkových podstat přestupků. - Vydání první - ISBN: 978-80-7502-207-3 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

28701/1202

Správní řád, soudní řád správní. Přestupky : změna správního řádu od 1.7.2017 : zákon o některých přestupcích, zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich : redakční uzávěrka 30.6.2017

Veřejné finance. Rozpočet

28869

Ministerstvo financí, sekce Veřejné rozpočty

Státní rozpočet 2017 v kostce : kapesní příručka Ministerstva financí ČR

Praha : Ministerstvo financí ČR, 2017, 118 stran : ilustrace, portrét

Informativní brožura popisuje hlavní funkce státního rozpočtu, proces jeho přípravy a přináší konkrétní informace k rozpočtu na rok 2017. V předmluvě ministr financí I. Pilný shrnuje stav veřejných financí v ČR. Následují dvě části, státní rozpočet v praxi a státní rozpočet v teorii. Státní rozpočet v praxi představuje priority státního rozpočtu 2017, základní ukazatele, příjmy a výdaje státního rozpočtu, mezinárodní srovnání příjmové oblasti ČR se zeměmi OECD a EU, státní rozpočet a rozpočet EU - finanční mechanismy, finanční vztahy k rozpočtům krajů a obcí v roce 2017, makroekonomická východiska pro rok 2017 aj. Rozpočtový cyklus a jeho fáze, rozpočtová skladba, rozpočtová statistika, soustava veřejných rozpočtů a kritéria veřejných financí stanovených EU jsou obsahem druhé, teoretické části. - Vydání první - Publikace byla připravena na základě dat dostupných k 10.3.2017. - ISBN: 978-80-85045-95-6 (brožováno). Plný text dostupný z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2017-28944>

Účetnictví

28881

Jaroslava Svobodová

Abeceda účetnictví pro některé vybrané účetní jednotky : organizační složky státu, státní fondy, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace : 2017/2018

Ostrava : ANAG, 2017, 447 stran : tabulky

Obsah publikace je zaměřen na všeobecné účetní zásady, základní pojmy účetnictví, rozsah vedení účetnictví, jednotlivé části účetní závěrky, účetní metody a jejich použití, účetní závěrku, dlouhodobý majetek, zásoby, opravné položky, zúčtovací vztahy, jmění, fondy, výsledek hospodaření, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty, náklady a výnosy, podrozvahové účty a dále na účetní souvztáhnosti směřované na jednotlivé formy účetních jednotek. Součástí publikace jsou konkrétní příklady postupů účtování, které jsou stanoveny v souladu s právními předpisy v oblasti účetnictví ve znění platném od 1.1.2017. - 5. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7554-090-4 (kroužková vazba)

28879

Petr Kout, Tomáš Líbal

Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady

Praha : 1. VOX, 2017, 360 stran : ilustrace

Prakticky zaměřená publikace postihuje vzájemné vazby mezi účetnictvím a jednotlivými daněmi a zaměřuje se na jejich problematické oblasti zejména z pohledu daně z příjmů a DPH. Jednotlivé kapitoly se zabývají dlouhodobým nehmotným a hmotným majetkem, operacemi s pohledávkami, náklady z pohledu zahrnování do základu daně z příjmů, operacemi s cizí měnou, účetními případy souvisejícími s vlastním kapitálem, dále zaměstnaneckými benefity, cenami mezi spojenými osobami a dalšími otázkami. Zpracování publikace vychází z právního stavu platného k 1.7.2017. - 3. aktualizované a doplněné vydání - Obsahuje přílohy (účtování nákladů a výnosů na syntetické účty - základní členění z pohledu ZDP, přepočet cizí měny u DPH, zaokrouhlování v daňových a souvisejících předpisech aj.). - ISBN: 978-80-87480-55-7 (brožováno)

28878

Hana Juráňová, Karolína Juhászová

Účetnictví pro veřejnou správu v příkladech + CD : určeno pro: územní samosprávné celky (obce a kraje), dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace (zřízené ÚSC i státem), státní fondy podle rozpočtových pravidel, organizační složky státu

Olomouc : ANAG, 2017, 638 s. : ilustrace +1 CD

Klasifikace účetních předpisů. Typologie účetních jednotek z pohledu přiřazení jednotlivých účetních prováděcích vyhlášek a jejich stručný komentář. Pravidla pro hospodaření a ostatní předpisy související s metodikou účetnictví vybraných účetních jednotek, základní pravidla platná pro inventarizaci majetku a závazků - podmínky pro průkazné účetnictví. Přehled účetních předpisů platných pro vybrané účetní jednotky (mimo zdravotní pojišťovny). Popis účtů směrné účtové osnovy a příklady souvztažností jednotlivých účetních případů. Souhrnné příklady účtování hmotného a nehmotného majetku, účtování o peněžních fondech a o transferech. Znění souvisejících předpisů. - 1. vydání - Příloha na CD obsahuje znění vybraných souvisejících předpisů. - ISBN: 978-80-7554-085-0 (brožováno)

Ostatní

28870

Andor Šándor

Jak přežít nejen teroristický útok : příručka pro každého

Praha : Autreo, 2017, 70 stran

Pravidla chování v nebezpečných situacích, které mají bezprostřední dopad na život a zdraví. Základní informace, jak se na jednotlivé hrozby připravit a jak se zachovat při teroristickém útoku (výbuch bomby, střelec, auto najíždějící do davu), blackout, při hrozbách na cestách, únosech i zemětřesení. Zásady komunikace na internetu a ochrany dětí v kyberprostoru aj. - 1. vydání - ISBN: 978-80-906845-0-8 (brožováno)

28844

Colin Crouch

The knowledge corrupters : hidden consequences of the financial takeover of public life

Znalostní korupce : skryté důsledky finančního převzetí veřejného života

Cambridge : Polity Press, 2016, viii, 182 stran

Teoreticky je pokročilý, tržně řízený svět, v němž žijeme, poháněn znalostmi, informacemi a transparentností, ale v praxi procesy, které tento svět vytvářejí, systematicky korumpují a znevažují znalosti: toto je silný a provokativní argument, který předkládá Colin Crouch ve svém posledním zkoumání společnosti na cestě k postdemokracii. Crouch ukazuje, že vedoucí pracovníci v korporacích, které maximalizují zisky, jsou pobízeni k ignorování nebo zkracování znalostí, zejména pokud jde o firmy v oblasti samotného informačního průmyslu a masmédií, neboť finanční znalosti stále trumfnou další druhy znalostí, které podnik potřebuje. Firmy se také snaží převzít kontrolu nad veřejnými znalostmi a využít je pro své vlastní cíle, často na úkor dalších zainteresovaných stran ve společnosti. Mezitím přenos podobných postupů na profesionální veřejné služby подрývá profesní dovednosti a etiku - zejména v případech, kdy jsou tyto služby poskytovány mimo soukromý sektor. Pokusy vymanit se z těchto problémů vedou ke vzniku složitých a často konfliktních vztahů mezi občany, odborníky, manažery a finančníky. Tato nová kniha jednoho z nejvlivnějších kritiků současných západních společností je určena široké škále čtenářů, od studentů až po tvůrce politiky a rovněž ty, kteří pracují ve veřejném a soukromém sektoru. - ISBN: 978-0-7456-6986-1 (brožováno)

Odbor Rozvoj ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

financial management, IMF staff papers, Unes - účetnictví neziskového sektoru, Ekonomický časopis, Irresor-economics, právo pro podnikání a zaměstnání
International VAT monitor, Finanz-Rundschau, Der Betrieb, Bulletin for international taxation, Bankovníctví, The Economist, Finansy, Soudní rozhledy,
Daňová a hospodářská kartotéka, Monatsbericht des BMF, Hospodářské noviny, Poradce veřejné správy, Daně a právo v praxi, EKO, Politická ekonomie, T
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik, Clo-douane, European taxation, Euro, The Financial regulator, Ekonomická revue, Prague economic pap
/irtschaftsWoche, Umsatzsteuer-Rundschau, Daňový expert, Kapitál, Praktický poradce v daňových otázkách, Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Obcl
Právní rozhledy, Wirtschaft und Statistik, Voprosy ekonomiki, Geldpolitik & Wirtschaft, Ekonom, Financial Times, Právník, CEE Quarterly, Pojistné rozpr
Jčctnictví, Auszüge aus Presseartikeln, Národní pojištění, Bundesgesetzblatt, Statistiken - Daten & Analysen, Ekonomické rozhledy, Handelsblatt, Biatec
iscal studies, The International economy, Acta Oeconomica, Pragensia, Finance a úvěr, FinanzArchiv, Conjoncture, Finanční, daňový a účetní bulletin, Ot
Finanz-Rundschau, Právní rádce, Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Journal of financial crime, Finanzmarktstabilitätsbericht, Journal of money